

RAPE MYTH ACCEPTANCE: EEN EXPERIMENT ONDER POLITIEAGENTEN IN OPLEIDING

Masterproef neergelegd tot het behalen van
de graad van Master in de Criminologische Wetenschappen
door (01505800) Decrock Charlotte

Academiejaar 2018-2019

Promotor:
Dr. Vandeviver Christophe

Commissaris:
Lic. Depraetere Joke

Woord vooraf

Deze masterproef is geschreven met het oog op het behalen van het diploma Criminologische Wetenschappen. Het is de afsluiter na vier leerrijke jaren. De weg hiernaartoe was niet altijd de gemakkelijkste, maar wel steeds de moeite waard.

Vooraleer het masterproefonderzoek uiteengezet wordt, had ik graag enkele personen bedankt. Allereerst wil ik mijn promotor bedanken, Dr. Christophe Vandeviver, voor alle steun en begeleiding doorheen het thesisproces. Ook zijn assistente en tevens mijn leescommissaris, lic. Joke Depraetere, had ik graag bedankt voor haar bereidheid om voor me klaar te staan bij onduidelijkheden. Daarnaast bedank ik ook graag mijn ouders voor hun financiële en emotionele steun, doorheen de volledige opleiding. Mijn dank gaat ook uit naar mijn zus voor het talloze malen nalezen van ieder belangrijk werkstuk, inclusief dit masterproefonderzoek. Ook mijn vriend had ik graag bedankt om er steeds in te slagen van elke olifant terug een mug te maken. Verder verdient ook Lisa het om vermeld te worden, voor haar steun, vriendschap en om steeds bereid te zijn als mijn uitlaatklep te fungeren. Daarnaast wens ik ook lic. Yinthe Feys, lic. Ann De Buck, dilemmatrainer Alexander De Waele en korpschef Maria De Sterck te bedanken voor hun sturende bijdrage aan deze masterproef. Bovendien wens ik ook alle masterstudenten uit de opleiding te bedanken die hun steentje bijdroegen aan de testfase van dit masterproefonderzoek. Ten slotte wil ik graag Hannelore Van Gorp, hoofdcoördinator van de basisopleidingen van de politie bij Campus Vesta, en Ilse Van Hoecke, pedagogisch deskundige bij PAULO Gent bedanken voor hun medewerking en assistentie tijdens de dataverzameling en om mij een aantal interessante ervaringen uit het werkveld te laten meebelevan. Allen van harte bedankt.

Inhoudstafel

Woord vooraf	I
Inleiding	1
Motivatie onderwerpskeuze	1
Criminologische relevantie	3
Probleem- en doelstelling	5
Gehanteerde onderzoeksmethodologie	7
Gevolgde structuur	7
Beperkingen van het onderzoek	8
Corpus	11
Hoofdstuk 1: Conceptualisering van de centrale begrippen.....	11
1.1. Seksueel Geweld.....	11
1.2. Rape myths en rape myth acceptance.....	13
1.3. Secundaire victimisatie.....	15
1.4. Conclusie	17
Hoofdstuk 2: Methodologie	18
2.1. De literatuurstudie	18
2.2. Kwantitatief onderzoeksdesign.....	19
2.3. Het experiment en de vignettenmethode	20
2.4. De online survey	24
2.5. Conclusie	28
Hoofdstuk 3: Beschrijvende analyses	30
3.1. Onderzoekspopulatie	30
3.2. Parameters van centraliteit en spreiding.....	31
3.2.1. Demografische kenmerken.....	32
3.2.2. Items van mannelijke mytheaanvaarding.....	34
3.2.3. Beoordeling vignetten	40
3.2.4. Schaalconstructen mannelijke mytheaanvaarding	43
3.3. Conclusie	47
Hoofdstuk 4: Covariantie- en correlatie-analyses	51
4.1. Effect van de vignetten	51
4.2. Demografische kenmerken	54
4.3. Discussie en conclusie	57

Algemene conclusie	61
Conceptuele onderzoeksvragen.....	61
Centrale onderzoeksvragen	63
Aanbevelingen.....	68
Onderzoek.....	68
Beleid.....	71
Conclusie	72
Bibliografie	74
Bijlagen	I
1. Schematische weergave onderzoeksvragen	I
2. Tabellen en grafieken:.....	II
3. Enquête	XV
4. Informatiebrief	XXXIX
5. Lijst met steunnetwerken seksueel geweld.....	XLI
6. Data Management Plan (DMP).....	XLIII

Inleiding

In dit onderzoek wordt nagegaan wat de mate is van mannelijke *rape myth acceptance* (RMA) of mytheaanvaarding onder politieagenten in opleiding aan de hand van de *Male Rape Myth Scale* (MRMS). Vooraleer aan te vangen met het eigenlijke onderzoek wordt stilgestaan bij de keuze van het onderwerp, de relevantie van het onderzoek, de centrale probleem- en doelstelling met bijhorende onderzoeksvragen, de gehanteerde onderzoeksmethodologie en het soort bronnen, de gevolgde structuur en de beperkingen van het onderzoek.

Motivatie onderwerpskeuze

Seksueel geweld is wereldwijd een belangrijk probleem dat verstrekkende gevolgen met zich kan meebrengen (Mason & Lodrick, 2013). Het is een thema dat ruime aandacht in de media geniet, e.g. #MeToo. Diezelfde media spelen ook een uiterst belangrijke rol in het vormen van de publieke opinie en het beleid rond seksueel geweld (Katz-Schiavone et al., 2008). Hoewel de problematiek wereldwijd voorkomt, geven Herkes et al. (2015) aan dat slechts de helft van de landen in de wereld prevalentiestudies naar seksueel geweld verrichtten. Bovendien kan seksueel geweld zowel vrouwelijke als mannelijke slachtoffers treffen (Jewkes et al., 2002). Op vlak van onderzoek kan echter gesteld worden dat er over het algemeen meer onderzoek is naar vrouwelijke dan naar mannelijke slachtoffers van seksueel geweld. Sterker nog, mannen worden vaak uitgesloten van onderzoek of enkel via een daderperspectief benaderd (Struckman-Johnson, 1988). Tegemoetkomen aan dit hiaat betreft een eerste argument ter motivatie van de onderwerpskeuze in dit masterproefonderzoek. Er wordt dan ook een specifieke focus gelegd op mannelijke slachtoffers van seksueel geweld.

Gevolgen van seksueel geweld kunnen zich zowel op korte als op lange termijn situeren en van fysieke en/of mentale aard zijn. Ook op sociaal vlak kan seksueel geweld een enorme impact

hebben. Het is immers mogelijk dat slachtoffers van seksueel geweld sociaal geïsoleerd geraken en/of gestigmatiseerd worden. Dit kan zowel in de directe als in de ruimere sociale omgeving van slachtoffers tot stand komen (Jewkes et al., 2002). Op dit vlak situeren zich de zogenaamde *rape myths* of verkrachtingsmythes. Deze brengen echter desastreuze gevolgen met zich mee, die ertoe kunnen leiden dat het heelproces van het slachtoffer bemoeilijkt wordt. Enkele van deze gevolgen zijn onderrapportage van het slachtofferschap (Mason & Lodrick, 2013), onderschatting van de problematiek, gebrek aan hulpverlenende diensten geschikt voor alle slachtoffers, secundaire victimisatie, ... (Herkes et al., 2015).

In dit masterproefonderzoek wordt de focus gelegd op secundaire victimisatie als gevolg van *rape myth acceptance* of mytheaanvaarding. Secundaire victimisatie houdt in dat het slachtoffer diens slachtofferschap opnieuw beleeft door de wijze waarop hij/zij behandeld wordt wanneer hij/zij naar buiten komt met de ervaring (Herkes et al., 2015). Slachtoffers ervaren echter sowieso reeds enkele barrières wanneer ze hulp zoeken (Ullman & Filipas, 2001). Bovendien is het zo dat secundaire victimisatie overal kan voorkomen; zowel in de directe omgeving, bij hulpverlenende instanties, ... als in de bredere samenleving (Herkes et al., 2015). Het is daarom dan ook belangrijk om aandacht aan secundaire victimisatie te besteden om zo bestaande drempels voor slachtoffers te verlagen. Ten slotte is het ook zo dat secundaire victimisatie nauw gerelateerd is met enkele andere nefaste gevolgen van mytheaanvaarding, zoals onderrapportering (Lowe & Rogers, 2017). Het verhogen van het bewustzijn omtrent de problematiek van secundaire victimisatie kan dan mogelijks ook op indirecte wijze bijdragen aan de aandacht voor en aanpak van enkele andere nefaste effecten van mytheaanvaarding. Dit masterproefonderzoek tracht hierbij een eerste stap in de juiste richting te zijn.

De specifieke keuze voor de onderzoekspopulatie van politieagenten in opleiding is voornamelijk gelegen in de aansluiting bij de gevolgde opleiding Criminologische Wetenschappen. Politie is vandaag immers een grote, misschien zelfs de grootste, werkgever voor studenten die afstuderen in de opleiding criminologie (Ponsaers, 2012). Tevens vloeiende de populatiekeuze voort uit het bachelorproefonderzoek getiteld “Vrouwelijk seksueel geweld ten aanzien van mannelijke slachtoffers: mythevorming”. Daaruit bleek immers dat onderzoek naar (mythes over) mannelijke slachtoffers van seksueel geweld nog enkele hiaten vertoont. Zo werd bijvoorbeeld aangeraden om mytheaanvaarding te bestuderen bij enkele specifieke groepen die op regelmatige basis in contact (kunnen) komen met (mannelijke) slachtoffers van seksueel geweld, zoals politie-officieren, therapeuten en zorgverleners (Davies et al., 2006). Enkele studies (Herkes et al., 2015; Javaid, 2018; Lowe & Rogers, 2017; Suarez & Gadalla, 2010) gaven expliciet aan dat secundaire victimisatie bij politie tot stand kan komen. De keuze om voor de politieopleiding eerder dan politie zelf te kiezen, heeft te maken met het voorafgaand trachten tegemoetkomen aan vertekeningen in de resultaten van dit onderzoek. Immers, politieofficieren kunnen reeds op professionele wijze met (mannelijke) slachtoffers van seksueel geweld in contact gekomen zijn en hun antwoorden daarop baseren. Politieagenten in opleiding hebben deze ervaring logischerwijs nog niet. Al deze redenen zorgden er samen voor dat agenten in politieopleiding de voorkeur als onderzoekspopulatie genoten.

Criminologische relevantie

De relevantie van dit onderzoek is gelegen in een aantal factoren die onlosmakelijk verbonden zijn met de motivatie van de onderwerpskeuze voor dit masterproefonderzoek.

Ten eerste kan het belang van het uit de wereld helpen van verkrachtingsmythes aangehaald worden. Deze mythes hebben immers verscheidene nefaste gevolgen die het voor slachtoffers

moeilijker maken het heelproces te voltooien (Mason & Lodrick, 2013). Bovendien kan het aanvaarden van verkrachtingsmythes er ook toe leiden dat (bepaalde) daders vrijuit gaan, simpelweg omdat men niet gelooft dat zij daders van seksueel geweld kunnen zijn (Davies & Rogers, 2006). Deze beide elementen werken verdere onderschatting, ontkenning en onderbehandeling van de problematiek van seksueel geweld in al haar deelaspecten in de hand (Herkes et al., 2015). Bijgevolg is het van groot belang zicht te krijgen op de mate van mytheaanvaarding in Belgische politiescholen.

Ten tweede kan het aspect van secundaire victimisatie nogmaals aangehaald worden. Het is van belang slachtoffers zo goed mogelijk op te vangen en hulp te bieden waar mogelijk. Secundaire victimisatie zorgt er echter, net zoals mytheaanvaarding, voor dat het heelproces van het slachtoffer bemoeilijkt wordt, door het intensifiëren van het oorspronkelijke trauma van het misdrijf. Bovendien heeft secundaire victimisatie ook effecten op het vertrouwen van het slachtoffer in het rechtssysteem, in die zin dat dit vertrouwen afneemt (Lünnemann et al., 2014). Dit vertrouwen heeft echter op diens beurt een impact op het functioneren van het rechtssysteem. Immers, hoe meer vertrouwen, hoe meer aangiftebereidheid. Indien burgers niet bereid zijn aangiftes te doen, verzwakt de slagkracht van politie en justitie dan ook (Vandamme et al., 2010). Mytheaanvaarding kan bijgevolg een negatieve impact hebben op de werking van enkele criminologisch relevante sectoren.

Ten slotte dient ook te worden vermeld dat de aanvaarding van verkrachtingsmythes kan leiden tot juridische definities over seksueel geweld die niet genderneutraal zijn. Herkes et al. (2015) bespreken enkele voorbeelden van dergelijke definities. Als gevolg van dit soort definities kan er bij slachtoffers tevens een geremdheid ontstaan inzake aangiftebereidheid. Ze kunnen immers het idee krijgen dat hun slachtofferschap geen werkelijk slachtofferschap voorstelt of niet ernstig genoeg is om gerapporteerd te worden. Zo kan ook de Belgische situatie als

voorbeeld aangehaald worden. In België is er immers nood aan penetratie van het slachtoffer om van verkrachting te kunnen spreken. Dit heeft tot gevolg dat een man die zelf gedwongen wordt de dader te penetreren niet als slachtoffer van verkrachting gezien wordt, maar slechts als slachtoffer van aanranding van de eerbaarheid. Dit wordt echter minder zwaar bestraft en kan zowel aan het slachtoffer als de dader de indruk geven dat deze situatie minder ernstig is dan een verkrachting. Mytheaanvaarding kan er dus toe leiden dat juridische definities van seksueel geweld niet genderneutraal zijn, wat op zich gevolgen meebrengt voor het slachtoffer, de dader, ... Dit alles speelt zich af binnen het rechtssysteem, waardoor hier zeker sprake is van criminologische relevantie.

Probleem- en doelstelling

De probleem- en doelstelling van dit onderzoek kunnen niet los worden gezien van voorgaande achtergrondsheets. Het doel van dit masterproefonderzoek is niet om de prevalentie van (mannelijk) slachtofferschap van seksueel geweld na te gaan, noch om na te gaan of en in welke mate deze slachtoffers secundaire victimisatie ervaren. Dit vormt louter het theoretische kader voor deze masterproef. Het doel is daarentegen om na te gaan of en in welke mate er sprake is van mytheaanvaarding over mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld, onder politieagenten in opleiding, om zo praktische aanbevelingen op dit vlak te formuleren.

Hierboven werd reeds aangehaald dat het bachelorproefonderzoek aangaf dat er zich nog enkele hiaten bevinden in het onderzoek naar mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld. Zo staat dit onderzoek nog in de kinderschoenen in vergelijking met dat naar vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld (Fisher & Pina, 2013). Ook kon worden opgemerkt dat het weinige onderzoek naar mannelijke slachtoffers zich voornamelijk focust op specifieke (institutionele) settings, zoals gevangnissen, en doelgroepen, zoals kinderen. Deze settings en groepen vormen echter slechts één segment van een groter geheel (Herkes et al, 2015). Ten

slotte betreft het bestuderen van andere, tot nu toe vaak onderbelichte, specifieke doelgroepen, zoals politie-officieren, therapeuten en zorgverleners eveneens een concrete aanbeveling op het vlak van onderzoek naar mytheaanvaarding (Davies et al., 2006) en staat het onderzoek naar mytheaanvaarding omtrent mannelijk slachtofferschap nog ver achter op dat naar mytheaanvaarding omtrent vrouwelijk slachtofferschap van seksueel geweld (Davies et al., 2012). Dit masterproefonderzoek tracht tegemoet te komen aan al deze hiaten en aanbevelingen.

Een laatste belangrijk element uit het bachelorproefonderzoek dat aangehaald dient te worden, heeft betrekking op de literatuurstudie die gepaard ging met dat onderzoek. Die leverde immers voornamelijk anderstalige literatuur op wat betreft mannelijke slachtoffers van seksueel geweld en mythevorming en -aanvaarding daaromtrent. Ook dit kan gezien worden als een hiaat in de onderzoeksmatige aandacht. Er is immers tot nu toe weinig zicht op de situatie in België. Met dit masterproefonderzoek wordt dan ook getracht hieraan bij te dragen.

De centrale onderzoeksvraag van dit masterproefonderzoek luidt als volgt: ‘Wat is de mate van mytheaanvaarding omtrent mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld (mannelijke RMA) bij politieagenten in opleiding bij Campus Vesta Antwerpen en PAULO Gent?’. De bijhorende deelvragen zijn de volgende:

- ‘Vertonen de politieagenten in opleiding een verschillende mate van mannelijke mytheaanvaarding afhankelijk van het geslacht van het slachtoffer in het gepresenteerde vignet?’
  - ‘Op welke manier beïnvloedt het geslacht van het slachtoffer in het vignet de mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de politieagenten in opleiding?’

- ‘Zijn er demografische kenmerken, en zo ja welke, die verband houden met de mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de politieagenten in opleiding?’
  - ‘Op welke manier hangen demografische kenmerken samen met de mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de politieagenten in opleiding?’

Voorafgaand aan de behandeling van deze onderzoeksvragen worden enkele conceptuele vragen behandeld, namelijk: ‘Wat wordt verstaan onder seksueel geweld?’, ‘Wat wordt verstaan onder *rape myths* of verkrachtingsmythes?’, ‘Wat wordt verstaan onder *rape myth acceptance* of mytheaanvaarding?’ en ‘Wat wordt verstaan onder secundaire victimisatie?’. Een schematische weergave van alle onderzoeksvragen kan teruggevonden worden in bijlage 1.

Gehanteerde onderzoeksmethodologie

De conceptuele vragen die hierboven werden aangehaald, worden in dit masterproefonderzoek beantwoord aan de hand van een literatuurstudie. De centrale onderzoeksvraag met bijhorende deelvragen wordt beantwoord aan de hand van een kwantitatief empirisch onderzoek met primaire gegevensverzameling. De dataverzameling bestaat uit de afname van een online enquête in experimentvorm, waarbij in de interventiefase gebruik wordt gemaakt van de vignettenmethode, bij politieagenten in opleiding bij twee Vlaamse politiescholen, namelijk PAULO Gent en Campus Vesta Antwerpen.

Gevolgde structuur

In het eerste hoofdstuk van dit masterproefonderzoek worden de conceptuele vragen behandeld door de begrippen seksueel geweld, *rape myths* of verkrachtingsmythes, *rape myth acceptance* (RMA) of mytheaanvaarding en secundaire victimisatie te concretiseren. Vervolgens wordt de methodologie van dit onderzoek toegelicht in het tweede hoofdstuk. Daarbij wordt eerst kort

stilstaan bij de literatuurstudie en de keuze voor een kwantitatieve onderzoeksmethodologie wat betreft het empirische gedeelte van dit onderzoek. Daarna worden de methoden van het experiment, de kwantitatieve vignettenmethode en de online survey behandeld. In het derde hoofdstuk wordt van start gegaan met de uiteenzetting van het kwantitatieve empirische luik, waarbij de beschrijvende statistieken worden behandeld. Daartoe worden eerst enkele zaken in verband met de onderzoekspopulatie kort toegelicht. Vervolgens worden de parameters van centraliteit en spreiding van de onderzoeksgegevens beschreven. Zowel de demografische kenmerken, als de vervolgvragen, alsook de afzonderlijke mannelijke schaalitems en volledige schaalconstructen worden daarbij toegelicht. Het vierde hoofdstuk betreft het zwaartepunt van dit onderzoek, aangezien daarin de covariantie- en correlatie-analyses worden beschreven die nodig zijn voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Dat hoofdstuk wordt afgesloten met een discussie over de resultaten, waarbij een vergelijking met de overige onderzoeksliteratuur uit het domein van *rape myth acceptance* wordt gemaakt. Ten slotte wordt afgesloten met een conclusie, waarbij allereerst een korte samenvatting van de kernelementen van ieder hoofdstuk wordt geboden. Daarna worden de antwoorden op de onderzoeksvragen op overzichtelijke wijze gepresenteerd en worden aanbevelingen voor beleid en verder onderzoek geformuleerd.

Beperkingen van het onderzoek

Hierboven werd enkele malen aangegeven waarom dit masterproefonderzoek (criminologisch) relevant is. Dit neemt echter niet weg dat het ook belangrijk is om stil te staan bij de beperkingen van huidig onderzoek. Op dit vlak kunnen enkele zaken aangehaald worden. Specifieke beperkingen gelinkt aan de dataverzameling worden verder in de relevante hoofdstukken toegelicht.

Allereerst kunnen enkele beperkingen aangehaald worden die samenhangen met de methodologie van dit onderzoek. Dit onderzoek is kwantitatief van aard en kent daardoor enkele beperkingen verbonden aan dat type onderzoek. Zo werd bijvoorbeeld data verzameld aan de hand van een enquête met vaste antwoordcategorieën, waardoor er geen mogelijkheid bestond voor de respondenten om hun antwoord nader toe te lichten. Een onderzoek met kwalitatieve opzet zou hieraan tegemoet kunnen komen, maar heeft dan weer als beperking dat het bereik niet zo breed is. Daardoor werd toch geopteerd voor een kwantitatief design, waarbij een groot aantal respondenten kon bevraagd worden. Het zou echter interessant kunnen zijn dit onderzoek te herhalen op kwalitatieve wijze en op die manier na te gaan of dit nieuwe interessante inzichten oplevert. Ondanks het kwantitatieve design met groot bereik, dient te worden opgemerkt dat binnen de scope van dit onderzoek slechts twee politiescholen werden geselecteerd voor deelname. Deze keuze werd gemaakt in functie van de haalbaarheid van het onderzoek en aan de hand van criteria zoals geografische nabijheid, aanbevelingen door personen die hielpen bij de opzet van het onderzoek en een taalcriterium. Ook deze beperking zou kunnen worden aangepakt in verder onderzoek. Zo kan dit onderzoek mogelijks uitgebreid worden naar alle Vlaamse/Belgische politiescholen, zodat uitspraken kunnen gedaan worden op generaliseerbaar niveau. Ten slotte is het ook zo dat aan elke methode voor- en nadelen verbonden zijn. In dit masterproefonderzoek kunnen de nadelen van het surveyonderzoek, het experiment en de vignettenmethode aangehaald worden als mogelijke beperkingen. Deze methoden hebben echter ook heel wat voordelen en de combinatie van de drie methoden leverden door hun specifieke voordelen de meest geschikte methodologie voor het bereiken van het opzet van dit onderzoek.

Wat betreft de literatuurstudie kan nogmaals worden herhaald dat het onderzoek naar mannelijk slachtofferschap nog in de kinderschoenen staat in vergelijking met dat naar vrouwelijk slachtofferschap. Dit zorgt er dan ook voor dat bronnen vaak moeilijk te vinden zijn en niet

steeds actueel zijn. De nadruk ligt in dit onderzoek echter op het kwantitatieve empirische luik en het onderzoek tracht tevens tegemoet te komen aan dit hiaat, waardoor deze beperking niet zo zwaar doorweegt. Bovendien is het niet zo dat, door een gebrek aan reeds bestaande literatuur, geen verder onderzoek dient plaats te vinden. Integendeel zelfs, verder onderzoek zou nog sterker gestimuleerd moeten worden.

Wat nogmaals beklemtoond dient te worden, is dat deze studie geen onderzoek naar prevalentierates van mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld betreft en dat ze ook niet nagaat of en in welke mate deze slachtoffers secundaire victimisatie door politie of anderen ervaren. Op dat vlak zijn er echter ook hiaten op te sporen in de literatuur, zeker in de binnenlandse literatuur. In dat opzicht kan dit gezien worden als beperking van dit onderzoek. Dit onderzoek tracht echter op geen enkele manier aan te geven dat dergelijke zaken niet belangrijk zijn. Sterker nog, met dit onderzoek wordt getracht bewustzijn te creëren voor de nood aan dergelijke studies.

Corpus

Hoofdstuk 1: Conceptualisering van de centrale begrippen

In dit eerste hoofdstuk wordt de conceptualisering van de centrale begrippen behandeld. Deze centrale begrippen zijn: seksueel geweld, *rape myths* of verkrachtingsmythes met daaraan gekoppeld *rape myth acceptance* of mytheaanvaarding en ten slotte secundaire victimisatie. Dit is van belang voor de repliceerbaarheid van dit onderzoek en ook om begripsverwarring te voorkomen, aangezien er nogal wat verschillende definities omtrent dit thema gehanteerd worden in de academische literatuur. Het doel van dit hoofdstuk is dus het scheppen van conceptuele duidelijkheid omtrent de voornaamste concepten van dit masterproefonderzoek.

1.1. Seksueel Geweld

De academische literatuur rond seksueel geweld geeft aan dat dit begrip vele invullingen kent, zowel omdat het een begrip betreft dat wordt beïnvloed door sociale perceptie, alsook omdat de invulling ervan fluctueert doorheen de tijd. Tevens is het zo dat machtsposities een rol spelen in de definiëring van sociale constructen zoals seksueel geweld. In dit opzicht kan de invloed van vrouwenrechtenbewegingen aangehaald worden. Hoewel deze bewegingen enkele decennia geleden onderdrukte minderheidsgroepen vormden, hebben ze intussen heel wat machtsposities verworven in verschillende segmenten van de wereld, zoals in de zakenwereld, de academische wereld en de media. Dit zorgt er mede voor dat definities van seksueel geweld geëvolueerd zijn doorheen de tijd (Muehlenhard & Kimes, 1999).

Er werd pas echt aandacht geschonken aan seksueel geweld sinds de jaren 1970. Voorheen kwam voornamelijk enkel kindermisbruik aan de orde en werd de schuld bij aanranding en verkrachting van vrouwen vaak aan de slachtoffers zelf toegewezen. De jaren 1970 zorgden echter voor een verandering in deze gebrekkige aandacht voor seksueel geweld en dit onder invloed van de feministische beweging (Muehlenhard & Kimes, 1999). De focus van deze

beweging lag op patriarchale machtsverhoudingen (Brinkgreve & Van Daalen, 1991). Aandacht, inclusief beleidsinitiatieven en hulpverlening, richtte zich bijgevolg naar vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld (Herkes et al., 2015). Mannen werden bijna uitsluitend als daders en vrouwen als slachtoffers gezien (Brinkgreve & Van Daalen, 1991). Bijgevolg kan dan ook besloten worden dat van genderneutraliteit nog geen sprake was.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO – *World Health Organization*) hanteert een ruime wetenschappelijke definitie van seksueel geweld, namelijk “elke seksuele daad die tegen een persoons wil wordt uitgevoerd, door gelijk welke persoon, ongeacht de relatie tot het slachtoffer en in gelijk welke setting” (Keygnaert et al., 2018, p.28). Deze definitie dateert van 2015 en toont aan dat, doorheen de laatste vier decennia, veranderingen in een genderneutrale richting plaatsvonden bij de definiëring van seksueel geweld (Keygaert et al., 2018). Er wordt ook benadrukt dat zowel het ondergaan van seksuele handelingen, als het gedwongen worden om zelf seksuele handelingen te stellen tegen zijn/haar wil beiden als seksueel geweld dienen gezien te worden. Tevens geeft deze definitie weer dat seksueel geweld verschillende vormen kan aannemen, gaande van ongewenste seksuele opmerkingen tot ernstig lichamelijk geweld (Hellemans & Buysse, 2013).

Bovenstaande definitie is een enorme stap vooruit vergeleken met definities van zo’n veertig jaar geleden, die bijna uitsluitend aandacht schonken aan vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld. De definitie van de WHO is immers ruim, wetenschappelijk en streeft een holistische aanpak van en blik op de problematiek van seksueel geweld na. Toch werd in dit masterproefonderzoek besloten seksueel geweld strikter te operationaliseren als ‘elke vorm van ongewenste fysieke aanrakingen en/of penetratie van iemands intieme lichaamsdelen (bv. anus, penis, vagina of borsten)’. Deze keuze werd gemaakt omwille van de volgende reden; in dit masterproefonderzoek werden personen die reeds direct of indirect (via dichte vrienden of

familie) in aanraking kwamen met seksueel geweld uitgesloten van het onderzoek. Dit werd besloten om mogelijke herbeleving van trauma, gerelateerd aan de ervaring met seksueel geweld, te voorkomen. Op deze manier werd dus getracht een ethisch aspect van het onderzoek te waarborgen. Indien seksueel geweld gedefinieerd wordt volgens de definitie van de WHO hebben in de hedendaagse maatschappij (cfr. #MeToo) reeds heel wat mensen ermee te maken gehad, aangezien deze definitie zeer ruim is en hierbij zelfs seksueel getinte opmerkingen als seksueel geweld omschreven worden. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat in deze studie amper nog respons plaatsvond, wat nefaste impact op de resultaten en daaruit te trekken conclusies zou hebben. Dit argument, in combinatie met het ethische aspect, leidde tot een meer strikte definitie van seksueel geweld in dit masterproefonderzoek.

1.2. Rape myths en rape myth acceptance

Academisch onderzoek naar seksueel geweld toont aan dat vele burgers verkeerd geïnformeerd zijn over de werkelijkheid van deze problematiek (Katz-Schiavone, et al., 2008). Op dit vlak situeren zich de zogenaamde *rape myths* of verkrachtingsmythes. Martha Burt was in 1980 de eerste die verkrachtingsmythes operationaliseerde als “*prejudicial, stereotyped, or false beliefs about rape, rape victims, and rapists*” (Payne et al., 1999, p.28). Hoewel deze definitie genderneutraal geformuleerd is, legde Martha Burt de focus op vrouwelijke verkrachtingsmythes. Er bestaan echter zowel verkrachtingsmythes over vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld als over mannelijke slachtoffers van seksueel geweld. Onderzoek naar deze laatste mythes, namelijk mannelijke verkrachtingsmythes, is echter schaars. Daarentegen is naar vrouwelijke verkrachtingsmythes reeds heel wat onderzoeksmatige aandacht uitgegaan (Davies et al., 2012).

Een meer omvangrijke definitie van verkrachtingsmythes, dan diegene die oorspronkelijk door Burt geformuleerd werd, en die tevens genderneutraal is, is de definitie van Fisher en Pina. Zij

definiëren verkrachtingsmythes als volgt: “*beliefs that are widely held in society which deny, downplay or justify sexual violence. They form prejudicial, stereotyped, or false beliefs about rape, rape victims and rapists, and result in vindicating the perpetrator’s actions by placing culpability on the victim*” (Fisher & Pina, 2013, p. 57). Deze definitie toont aan dat verkrachtingsmythes wijdverspreid zijn en gecorreleerd zijn met (gender)stereotiepen en het concept van *victim blaming*. Lowe en Rogers (2017) geven aan dat dit ook specifiek bij mannelijke verkrachtingsmythes zo is. Zo wordt bijvoorbeeld vaak een traditionele kijk gehanteerd die veronderstelt dat mannen sterk, assertief en seksueel dominant zijn. Deze stereotiepen zijn moeilijk verenigbaar met de positie van het mannelijke slachtoffer en kunnen het geloof in mythes bijgevolg versterken. Zij kunnen er ook toe leiden dat de schuld van de dader naar het slachtoffer verschoven wordt, bijvoorbeeld omdat de man gezien wordt als een seksueel actief wezen dat steeds klaar hoort te zijn voor seksuele interactie en elke kans daartoe dient te grijpen (Smith, Pine & Hawley, 1988).

Ter concretisering van het concept van verkrachtingsmythes wordt hieronder een opsomming van de meestvoorkomende mannelijke verkrachtingsmythes uit de literatuur gegeven (Herkes et al., 2015; Fisher & Pina, 2013; Davies et al., 2006; Turchik & Edwards, 2012; Kassing et al., 2005):

- Mannen zijn sterk en vrij van angst en kunnen bijgevolg geen slachtoffer van verkrachting worden.
- Vrouwen kunnen mannen niet dwingen tot seks.
- Seksueel geweld is minder erg voor mannen dan voor vrouwen.
- Erectie of ejaculatie wijzen op consensuele seksuele interactie.

- Seksueel geweld met mannelijke slachtoffers komt enkel in institutionele settings, zoals gevangenissen, voor.
- Seksueel geweld met mannelijke slachtoffers is zo zeldzaam dat het geen aandacht verdient.
- Het is iedere man zijn fantasie om door een vrouw verkracht te worden.
- Verkrachting met mannelijke slachtoffers komt enkel voor onder homoseksuelen.
- Mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld komt enkel voor bij kinderen.

Rape myth acceptance (RMA) of mytheaanvaarding betreft de aanvaarding van verkrachtingsmythes zoals zij hierboven werden gedefinieerd. Mytheaanvaarding kan overal tot stand komen; in de directe omgeving van het slachtoffer, bij hulpverlenende instanties, in het rechtssysteem, in de media en in de bredere maatschappij (Bohner et al., 2009). Dit toont bijgevolg nogmaals de wijdverspreide ondersteuning van verkrachtingsmythes in de samenleving aan. Bovendien is het ook belangrijk te noteren dat mytheaanvaarding samenhangt met heel wat vooroordelen en vormen van discriminatie, zoals seksisme, racisme, religieuze intolerantie, ... (Suarez & Gadalla, 2010; Aosved & Long, 2006). Ook dit geeft aan dat mytheaanvaarding diepe wortels kent en dus moeilijk uit de maatschappij te elimineren is.

1.3. Secundaire victimisatie

Mytheaanvaarding kan heel wat desastreuze gevolgen voor slachtoffers met zich meebrengen. Een van de mogelijke gevolgen betreft secundaire victimisatie. Campbell en Raya (1999) definiëren secundaire victimisatie als volgt: *“Secondary victimization is a prolonged and compounded consequence of certain crimes; it results from negative, judgmental attitudes and behaviors directed toward the victim, which results in a lack of support, perhaps even*

condemnation and/or alienation of the victim” (p. 262). Secundaire victimisatie houdt bijgevolg in dat het slachtoffer diens slachtofferschap opnieuw beleeft door de wijze waarop hij/zij behandeld wordt wanneer hij/zij naar buiten komt met de ervaring. Bovendien is het zo dat ook secundaire victimisatie overal kan voorkomen; zowel in de directe omgeving, bij hulpverlenende instanties, in het rechtssysteem, ... als in de bredere samenleving (Herkes et al., 2015).

Secundaire victimisatie is ook nauw gerelateerd met enkele andere nefaste gevolgen van mytheaanvaarding, zoals onderrapportering (Lowe & Rogers, 2017). Op die manier kan secundaire victimisatie bijdragen aan het in stand houden van een vicieuze cirkel. Immers mytheaanvaarding over mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld kan leiden tot onderrapportering bij die slachtoffers. Slachtoffers kunnen mythes namelijk internaliseren, waardoor ze hun eigen slachtofferschap in vraag stellen en daardoor afzien van aangifte (Herkes et al., 2015). Anderzijds kunnen slachtoffers ook anticiperen op negatieve reacties, vanuit hun omgeving of vanuit het rechtssysteem, en daardoor geen aangifte over hun seksueel slachtofferschap doen (Pino & Meier, 1999). Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat onderrapportering sterker voorkomt bij mannelijke slachtoffers van verkrachting dan bij vrouwelijke slachtoffers (Mitchell et al., 1999). Dit zorgt er echter voor dat de prevalentie van mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld niet gekend is en werkt verdere onderkenning van de problematiek in de hand (Fisher & Pina, 2013). Deze onderkenning gaat hand in hand met het taboe dat reeds op de problematiek rust, waardoor deze op de achtergrond blijft en verkrachtingsmythes blijven bestaan, omdat zij niet ontkracht worden (Herkes et al., 2015). Secundaire victimisatie betreft bijgevolg een complexe problematiek waarbij heel wat aspecten meespelen.

1.4. Conclusie

In dit hoofdstuk werden de belangrijkste concepten uit dit masterproefonderzoek geconcretiseerd om zo begripsverwarring te voorkomen en repliceerbaarheid van dit onderzoek mogelijk te maken. Hoewel het belang van een holistische definitie van seksueel geweld werd aangehaald, werd in dit onderzoek toch gekozen voor een meer strikte definitie op basis van een ethisch criterium en om voldoende data te waarborgen. Seksueel geweld werd bijgevolg gedefinieerd als 'elke vorm van ongewenste fysieke aanrakingen en/of penetratie van iemands intieme lichaamsdelen (bv. anus, penis, vagina of borsten)'. Wat betreft verkrachtingsmythes en mytheaanvaarding werd gekozen voor de wetenschappelijke, holistische en genderneutrale definitie van Fisher en Pina die aandacht heeft voor de diepe wortels en alomvertegenwoordiging van deze mythes in de samenleving, de functie die ze spelen en inhoud die ze hebben evenals de rol die ze spelen bij *victim blaming*. Ten slotte werd secundaire victimisatie op ruime wijze gedefinieerd als hernieuwd slachtofferschap bij het naar buiten komen met de ervaring.

Hoofdstuk 2: Methodologie

In dit hoofdstuk wordt de methodologie van het masterproefonderzoek toegelicht, waarbij eerst de literatuurstudie en de keuze voor een kwantitatief onderzoeksdesign en nadien respectievelijk de kwantitatieve methoden van het experiment, de vignettenmethode en de online survey worden besproken. Een combinatie van deze drie methoden werd immers in één onderzoeksdesign gegoten in functie van dit onderzoek. Ook de keuze hiervoor wordt in dit hoofdstuk met argumenten gestaafd.

2.1. De literatuurstudie

In functie van dit masterproefonderzoek werd een literatuuronderzoek uitgevoerd, dat grotendeels verderbouwt op het bachelorproefonderzoek. Hier wordt bijgevolg slechts kort bij stilgestaan. Ter volledigheid dient dit toch vermeld te worden, aangezien het onvermijdelijk een deel van huidig onderzoek betreft en ten goede komt aan de repliceerbaarheid van dit onderzoek. Het literatuuronderzoek voor deze studie had voornamelijk betrekking op de conceptualisering van de centrale begrippen en de beschrijving van de gehanteerde methodologie.

Om relevante literatuur op te sporen werd gebruik gemaakt van de databanken Google Scholar, Web of Science, Jura en JSTOR. Volgende zoektermen en combinaties daarvan werden gehanteerd: *sexual assault, sexual violence, rape, male victims, myths, rape myth acceptance (RMA), RMA-scales, stereotypes, secondary victimisation, experiment, quantitative research, vignettes* en *online survey*. Het overgrote deel van de literatuurstudie werd in het Engels uitgevoerd. Vaak werd ook gebruik gemaakt van de literatuurlijst van relevante gevonden bronnen om nieuwe bronnen op te sporen en op die manier een gerichte zoektocht uit te voeren.

2.2. Kwantitatief onderzoeksdesign

Hierboven werd reeds enkele malen aangegeven dat het masterproefonderzoek aan de hand van kwantitatieve technieken werd uitgevoerd. In dit deel wordt op bondige wijze beargumenteerd waarom die keuze gemaakt werd.

Op de eerste plaats hangt de keuze voor een kwantificerende benadering samen met de keuze voor een focus op breedte, eerder dan op diepgang zoals in kwalificerend onderzoek het geval is. Dit betekent dat er sprake is van een eerder grootschalige aanpak waarbij mogelijkheden tot generalisatie bestaan. Het meetbaar maken van verschijnselen en het trekken van een geldige, algemene conclusie krijgen bijgevolg ook de nadruk in kwantitatief onderzoek (Verhoeven, 2007).

De keuze voor kwantitatief dan wel kwalitatief onderzoek is afhankelijk van de probleemstelling van het onderzoek en de onderzoeksmethoden (Verhoeven, 2007). Wat betreft de probleemstelling kan gesteld worden dat een gevoelig onderwerp bevraagd wordt. Wanneer dit het geval is, zijn bepaalde strategieën automatisch minder bruikbaar (Hardyns, 2018). Zo kunnen kwalitatieve strategieën waarbij gepeild wordt naar een holistisch beeld van mytheaanvaarding aan de hand van open vragen al snel stuiten op sociaal wenselijke antwoorden, wat zorgt voor vertekening en ongeldige resultaten. De gekozen kwantitatieve strategieën kunnen hier (deels) aan tegemoetkomen, mits een inboeting aan diepgang en detaillering van de resultaten. Er zijn natuurlijk ook kwalitatieve strategieën, zoals die van de participerende observatie, die op een eerder verborgen wijze mytheaanvaarding kunnen nagaan. De bestudeerde problematiek is, door de focus op mannelijk slachtofferschap, echter zo specifiek dat niet verzekerd kan worden dat, binnen de tijdspanne van het masterproefonderzoek, relevante bevindingen zouden gevonden worden. Dit argument, in combinatie met het feit dat een effect wordt nagegaan en de kwantitatieve methode van het

experiment zich daar het beste toe leent (Van der Laan et al., 2007), gaf de doorslag bij het maken van de keuze tussen kwantitatieve versus kwalitatieve methoden.

2.3. Het experiment en de vignettenmethode

In het kader van dit masterproefonderzoek werd besloten het experiment als onderzoeksstrategie te hanteren. Zoals hierboven reeds gesteld, vormt het experiment de onderzoeksmethode die het meest geschikt is voor de benadering van de onderzoeksdoelstelling en de beantwoording van de onderzoeksvragen.

Het dient te worden opgemerkt dat de methode van het experiment in criminologisch onderzoek enkele beperkingen of moeilijkheden met zich kan meebrengen. Op dit vlak is het van belang aan te kaarten dat er ethische dilemma's kunnen ontstaan bij experimenteel criminologisch onderzoek (Van der Laan et al., 2007). Tijdens de opzet van dit onderzoek werd dan ook een adviesaanvraag ingediend bij de Facultaire Ethisch Commissie (FEC). Deze aanvraag kaartte enkele zaken aan zoals het verplichte *informed consent*-formulier (terug te vinden in bijlage 3), de relevantie van dit onderzoek en maatregelen in verband met anonimiteit, vertrouwelijkheid en datamanagement (terug te vinden in bijlage 6). Zo werd onder meer besloten personen die reeds op directe of indirecte wijze (via dichte vrienden of familie) in aanraking kwamen met seksueel geweld van dit onderzoek uit te sluiten om zo de mogelijke herbeleving van trauma te voorkomen. Tevens werd besloten aan het einde van het onderzoek een lijst met steunnetwerken in verband met seksueel geweld mee te geven (terug te vinden in bijlage 5). Op die manier werden ethische aspecten gewaarborgd, ondanks de experimentele aard van dit onderzoek.

Bij een zuiver experiment is er sprake van twee groepen, namelijk een experimentele groep met interventie en een controlegroep zonder interventie of met een andere interventie (Van der Laan et al., 2007). Bovendien vindt bij beide groepen ook een voormeting en een nameting

plaats. De toedeling aan de verschillende groepen gebeurt aan de hand van randomisatie of matching (Pauwels, 2015). In de volgende alinea's worden deze verschillende elementen besproken met betrekking tot het masterproefonderzoek.

Het eerste element dat wordt toegelicht betreft dat van de randomisering. Randomisatie betreft toedeling op basis van het toeval. Dit is de beste manier van toedeling wanneer het doel is om causale effecten na te gaan (Piquero & Weisburd, 2010). Dit argument, in combinatie met de technische haalbaarheid ervan, waardoor niet naar een andere techniek overgestapt diende te worden, zorgde voor de beslissing te randomiseren in het masterproefonderzoek. Het resultaat van randomisering is de garantie dat groepen niet systematisch van elkaar verschillen, maar enkel op basis van toeval. De experimentele en de controlegroep kunnen bijgevolg statistisch equivalent genoemd worden en het verschil tussen beide groepen kan dan worden toegeschreven aan de interventie (Bijleveld, 2013). De specifieke invulling van de randomiseringsprocedure wordt verder, bij de bespreking van de methode van de online survey, uiteengezet.

Het tweede element dat wordt toegelicht is dat van de interventie. In deze masterproef bestaat de interventiefase uit vignetten. Hughes (1998) beschrijft vignetten als "*Stories about individuals and situations which make reference to important points in the study of perceptions, beliefs, and attitudes*" (p. 381). Deze techniek kan zowel in kwalitatief als in kwantitatief onderzoek benut worden. In dit masterproefonderzoek wordt gewerkt volgens het kwantitatieve paradigma. Één van de voordelen van de techniek van vignetten binnen dit paradigma betreft de mogelijkheid om er complexe fenomenen mee te bestuderen en dit binnen een grote steekproef. Één van de zwaktes bij het kwantitatieve gebruik van vignetten zijn echter de voorgestructureerde antwoordcategorieën. Deze kunnen er namelijk voor zorgen dat respondenten met een afwijkende mening zich niet kunnen vinden in deze

antwoordcategorieën. Dit probleem is minder voorkomend in kwalitatief onderzoek (Barter & Renold, 2000). In dit masterproefonderzoek werd echter getracht om aan dit probleem tegemoet te komen door het voeren van gesprekken met enkele deskundigen, namelijk een dilemmatrainer en een korpschef bij de politie, bij de opstelling van de vignetten. Ter voorbereiding van die gesprekken werd een basis voor de vignetten opgesteld aan de hand van een wetenschappelijke literatuurstudie. Tijdens de gesprekken werd vervolgens gepeild naar het realistische karakter van de vignetten en naar mogelijke acties die politieagenten (in opleiding) zouden kunnen ondernemen wanneer zij met dergelijke scenario's geconfronteerd worden. Vaak wordt in onderzoek aan de hand van vignetten aan een respondent de vraag gesteld hoe deze zou reageren of hoe hij/zij verwacht dat een derde persoon zou reageren (Barter & Renold, 2000). Ook in dit masterproefonderzoek werd hiernaar gepeild door na het vignet enkele vervolgvragen te stellen.

In het kader van dit onderzoek werd geopteerd voor een verkrachtingsscenario als vignet. Er werd tevens gekozen voor het opstellen van twee gelijkaardige vignetten. Hier wordt het onderscheid tussen de experimentele en de controlegroep gesitueerd. Zowel de experimentele als de controlegroep kregen in de interventiefase een vignet voorgelegd. Bij de controlegroep ging het echter om een verkrachtingsscenario met een vrouwelijk slachtoffer, terwijl dat bij de experimentele groep een mannelijk slachtoffer betrof. Het geslacht van de dader bleef in beide situaties hetzelfde. Zowel de controlegroep als de experimentele groep kreeg bijgevolg een scenario waarbij de dader een man is. Dit behelst niet alle mogelijke scenario's, aangezien ook vrouwen daders kunnen zijn (Herkes et al., 2015). Toch werd hiertoe besloten in functie van de haalbaarheid van het onderzoek. Wat betreft contextuele factoren werd besloten om deze zo vaag mogelijk te houden. Op die manier wordt ruimte gegeven aan de respondent om deze elementen zelf in te vullen (Finch, 1987). De keuze hiervoor wordt beargumenteerd vanuit het gegeven dat de invulling van heel wat contextuele factoren mogelijks storende effecten met

zich meebrengt. Zo kan het zijn dat een gevonden effect dan niet meer te wijten is aan het geslacht van het slachtoffer, maar aan contextuele factoren als leeftijd, huidskleur, ... Volgens West (1982) situeert zich in deze vaagheid over de context aldus een sterkte. Bovendien werd via deze vaagheid ook getracht zelf geen stereotiepen weer te geven bij de schetsing van het verkrachtingsscenario. Zo kunnen zaken zoals de grootte van dader en slachtoffer immers veronderstellen dat de ene persoon meer in staat zou zijn de andere te overmeesteren. Het is van belang hier aandacht aan te besteden, omdat dergelijke elementen een storend effect op mytheaanvaarding zouden kunnen uitoefenen. Onderzoek geeft immers aan dat blootstelling aan stereotiepe verkrachtingsscripts verkrachtingsmythes nog meer kan versterken (Peterson & Muehlenhard, 2004). Hoewel dat onderzoek vrouwelijke slachtoffers betreft, is het ook belangrijk hier aandachtzaam voor te zijn met betrekking tot mannelijk slachtofferschap.

Ter concretisering worden hieronder de vignetten die in dit onderzoek gehanteerd werden, geschetst:

– Mannelijk scenario:

Tom (25) leert Paul (24) door gemeenschappelijke vrienden kennen op een parkconcert. Het vele lawaai daar bemoeilijkt een rustig gesprek, waardoor ze besluiten zich wat van de groep te verwijderen. Ze vinden een bankje in het park, verschild achter enkele bomen. Daar praten ze verder. Bij het praten legt Tom zijn hand op de bil van Paul en probeert het kruis van Paul te strelen. Paul duwt Tom van zich weg. Tom pikt Paul echter vast op de bank om hem in bedwang te houden. Nadien penetreert hij hem. Verstijfd van angst ondergaat Paul de daad.

– Vrouwelijk scenario:

Tom (25) leert Pauline (24) door gemeenschappelijke vrienden kennen op een parkconcert. Het vele lawaai daar bemoeilijkt een rustig gesprek, waardoor ze besluiten zich wat van de groep te verwijderen. Ze vinden een bankje in het park, verschild achter enkele bomen. Daar praten ze verder. Bij het praten legt Tom zijn hand op de bil van Pauline en probeert steeds dieper onder haar rok te geraken. Pauline duwt Tom van zich weg. Tom pikt Pauline echter vast op de bank om haar in bedwang te houden. Nadien penetreert hij haar. Verstijfd van angst ondergaat Pauline de daad.

Ten slotte dient het element van de voor- en nameting nog beschreven te worden. Dit element houdt echter meteen de stap naar een volgende onderzoeksstrategie, namelijk die van de survey, in, waardoor dit samen met de randomisatie meer uitgebreid aan bod komt in dat onderdeel.

2.4. De online survey

De methode van de online survey kent enkele sterktes, waaronder de snelheid, de mogelijkheid tot het bevragen van grote steekproeven of een groot bereik en de lage kosten verbonden aan de strategie (Evans & Mathur, 2005). Deze strategie werd gecombineerd met de bovenstaande strategie van het experiment op die wijze dat het experiment zich in de online survey bevindt. Dit wordt hieronder meer in detail besproken. De keuze voor deze combinatie wordt beargumenteerd vanuit het feit dat deze combinatie voor een gemakkelijke implementatie zorgt. Dit is één van de grote voordelen van deze gecombineerde strategie (Gaines, Kuklinski & Quirk, 2007). Bovendien dienen onderzoeksstrategieën gekozen te worden met inachtneming van de benodigde informatie. Dit kan inhouden dat een mix van verschillende strategieën en/of methoden noodzakelijk is (Nichols, 1991). In het kader van dit masterproefonderzoek is de combinatie van de survey en het experiment nuttig om een

antwoord op de vraagstelling te bieden binnen een haalbare periode en aan de hand van beschikbare middelen.

Hierboven werd reeds gesteld dat bij een zuiver experiment sprake is van een voor- en nameting bij zowel de experimentele als de controlegroep (Pauwels, 2015). Het volledige experiment, dus zowel de voormeting, de interventiefase als de nameting, zit in dit onderzoek vervat in de online survey. De voormeting bestaat in dit masterproefonderzoek bijgevolg uit de bevraging van enkele demografische kenmerken van de respondenten en uit twee schalen die een baseline van mytheaanvaarding bij de politieagenten in opleiding meten. Vervolgens wordt een verkrachtingsscenario geschetst met enkele vervolgvragen die onder andere peilen naar handelingsmogelijkheden. Dit betreft de interventiefase eigen aan het experiment. Ten slotte wordt afgesloten met de nameting waarbij dezelfde vragen over mytheaanvaarding aan de hand van de twee schalen, zij het wel in een andere volgorde, worden gesteld. Alle fasen van het experiment zijn bijgevolg geïntegreerd in de onderzoeksstrategie van de survey. Op die manier werd het masterproefonderzoek binnen haalbare proporties gehouden. De volledige vragenlijst is terug te vinden in bijlage 3. Om na te gaan of de enquête duidelijk was en niet te langdradig of vermoeiend was, werd een testfase uitgevoerd een maand voor de eigenlijke afname bij de doelgroep. Deze testfase werd uitgevoerd bij twaalf masterstudenten uit de Criminologische Wetenschappen. Deze keuze werd gemaakt vanwege de aansluiting van deze populatie bij de eigenlijke doelgroep, zowel in functie van interesse als in functie van de leeftijdscategorie. Op basis van de feedback die voortkwam uit deze testfase werd de enquête verduidelijkt waar nodig en werden de laatste zaken op punt gesteld voor afname bij de politieopleidingen.

Het is van belang even stil te staan bij het gebruik van de schalen in dit onderzoek. Hierboven werd gesteld dat twee schalen die mytheaanvaarding meten, werden gehanteerd. Zo werden zowel de IRMA-SF, i.e. *The Illinois Rape Myth Acceptance Scale – Short Form*, en de MRMS,

i.e. *Male Rape Myth Scale* afgenomen. Beide schalen zijn Engelstalig, maar werden in functie van dit onderzoek naar het Nederlands vertaald. De eerste schaal, namelijk de IRMA-SF, peilt naar mytheaanvaarding omtrent vrouwelijke slachtoffers (Payne et al., 1999), waardoor ze buiten de scope van dit onderzoek valt. Dit biedt echter wel de mogelijkheid om de primaire dataset uit dit onderzoek als secundaire gegevensbron te benutten in verder onderzoek naar mytheaanvaarding. In dit onderzoek worden analyses gedaan aan de hand van de scores op de MRMS die peilt naar de aanvaarding van mannelijke verkrachtingsmythes. Die schaal kent een sterke betrouwbaarheid en validiteit en telt 22 items. Er werd gebruik gemaakt van een vijfpunten Likertschaal, gaande van helemaal niet akkoord (score 1) tot helemaal akkoord (score 5), voor de scoring van de items. Hogere scores duiden bij deze schaal op een sterkere mate van mytheaanvaarding omtrent mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld (Melanson, 1999).

Vervolgens is het van belang te noteren dat niet iedere respondent de enquête, zoals ze hierboven beschreven werd, volledig doorlopen heeft. Bij aanvang van de enquête werd immers een *informed consent*-vraag gesteld. Indien men geen *informed consent* gaf, kwam men meteen bij het einde van de enquête aan. Na de vraag die peilde naar *informed consent*, volgde een vraag die peilde naar directe of indirecte (via dichte vrienden of familie) aanraking met seksueel geweld. Indien men reeds in aanraking kwam met seksueel geweld, werd men doorverwezen naar het einde van de enquête met de vermelding dat men helaas niet tot de doelgroep behoorde. Zoals hierboven reeds beschreven, werd deze keuze gemaakt omwille van ethische redenen. Enkel die respondenten die hun *informed consent* gaven en nog niet op directe of indirecte wijze in aanraking met seksueel geweld kwamen, konden de survey van het begin tot het einde volledig doorlopen.

Ook de omstandigheden waarin de enquête werd afgenomen dienen beschreven te worden. Zo was deelname aan deze enquête anoniem, vrijwillig en vertrouwelijk en had het al dan niet deelnemen geen invloed op de gevolgde opleiding van de respondent. Hiervan werd men op de hoogte gebracht aan de hand van een korte pitch, ondersteund met een Powerpoint-presentatie, voorafgaand aan de afname van de enquête. Het viel echter enorm op dat nagenoeg iedere respondent diens *informed consent* gaf (zie verder). Dit kan mogelijks te maken hebben met een zekere vorm van autoriteit die tijdens het onderzoek niet (volledig) kon worden uitgeschakeld. De dataverzameling verliep in de afzonderlijke politiescholen op verschillende wijze. Bij Campus Vesta te Antwerpen werden de respondenten gevraagd om na hun laatste les voor de middagpauze te verzamelen in een groot auditorium waar een korte uitleg over het onderzoek gegeven werd en de respondenten verzocht werden om hun medewerking te verlenen. De eerste maal gebeurde dit in gezelschap van de hoofdcoördinator van de politieopleiding. De tweede maal werd dit geheel zelfstandig verricht. Bij PAULO Gent werd langsgaan bij verschillende klassen tijdens de lessen. Soms gebeurde dit in gezelschap van de pedagogisch deskundige van de politieschool en andere malen op zelfstandige basis. Wel was het zo dat de docent, die dat uur les gaf aan de aspiranten, bijna telkens tevens aanwezig was in het lokaal. Deze zaken kunnen een zekere vorm van autoriteit uitstralen, waardoor de aspiranten mogelijks sneller geneigd waren deel te nemen aan het onderzoek dan ze zouden zijn indien deze factoren afwezig waren. De impact van autoriteit is een uitvoerig besproken onderwerp in de academische literatuur. Zo werd gehoorzaamheid aan autoriteit ook onderzocht tijdens het alombekende Milgramexperiment. McLeod (2007) schreef in zijn conclusie over dat experiment “*People tend to obey orders from other people if they recognize their authority as morally right and/or legally based. This response to legitimate authority is learned in a variety of situations, for example in the family, school and workplace*” (p. 2). Dit

citaat toont duidelijk aan dat autoriteit ook in dit onderzoek een mogelijke invloed kan hebben uitgeoefend.

Ten slotte dient nog even te worden stilgestaan bij de randomisatie, i.e. de toewijzing aan de experimentele dan wel de controlegroep op basis van toeval (Hardyns, 2018). Deze gebeurt automatisch via het programma waarmee de online survey werd afgenomen, namelijk Qualtrics (Kim & Lee, 2018). Dit is een applicatie waarmee online experimenten kunnen worden opgezet (Barnhoorn et al., 2015). Telkens een respondent op de link naar de studie klikte, werd die automatisch toegewezen aan een van de twee groepen (Kim & Lee, 2018).

2.5. Conclusie

In dit hoofdstuk werd de methodologie van dit onderzoek uiteengezet. Allereerst werd kort stilgestaan bij het luik van de literatuurstudie als eerste noodzakelijke stap in elk en bijgevolg ook dit onderzoek. Daarbij werd hoofdzakelijk verdergebouwd op het bachelorproefonderzoek en werd in functie van dit masterproefonderzoek voornamelijk extra methodologische literatuur opgezocht. Vervolgens werd de keuze voor een kwantitatieve onderzoeksmethodologie toegelicht en werden de voor- en nadelen daarvan besproken. Enkele elementen betroffen de gevoeligheid van het onderwerp van dit onderzoek, het meten van een effect en de haalbaarheid van het gehele onderzoek. Deze zaken waren doorslaggevend in de keuze voor een kwantitatief onderzoeksdesign. Ten slotte werden de verschillende methoden, namelijk het experiment, de vignettenmethode en de online survey, en tevens hun onderlinge link in detail toegelicht. Zo werd deze studie uitgevoerd aan de hand van een online enquête die in experimentvorm werd opgesteld, met in de interventiefase een vignet dat een verkrachtingsscenario schetst. Dit vignet verschilde naargelang men zich in de experimentele dan wel de controlegroep bevond. Toedeling aan de groepen gebeurde aan de hand van automatische randomisering via de applicatie Qualtrics. In de experimentele groep betrof het

vignet een scenario van een verkrachting met zowel mannelijke dader als slachtoffer en in de controlegroep betrof het een scenario met een mannelijke dader en een vrouwelijk slachtoffer. Voor en na deze interventiefase werden exact dezelfde schaalitems bevroegd, waardoor het effect van het vignet op mytheaanvaarding kan worden nagegaan.

Hoofdstuk 3: Beschrijvende analyses

In dit hoofdstuk komen de beschrijvende analyses met betrekking tot het empirische gedeelte van dit masterproefonderzoek aan bod. Zo wordt de onderzoekspopulatie kort toegelicht en worden de relevante parameters van centraliteit en spreiding gepresenteerd voor de demografische kenmerken van de respondenten, de vervolgvragen, afzonderlijke mannelijke mythe-items en schaalconstructen.

3.1. Onderzoekspopulatie

Zoals reeds enkele malen vermeld, werd dit empirisch onderzoek uitgevoerd bij twee politiescholen, namelijk PAULO Gent en Campus Vesta Antwerpen. In beide politiescholen werd getracht een goede doorsnede van de populatie te bekomen, door zowel aspirant-agenten, -inspecteurs en -hoofdinspecteurs te bevrage en door zowel aspiranten die de politieopleiding net gestart waren, als zij die de opleiding reeds langere tijd doorlopen hadden in het onderzoek te betrekken. Uit de uiteindelijke dataverzameling bleek de onderzoekspopulatie toch enkel uit aspirant-inspecteurs te bestaan, onder meer doordat agenten uit andere opleidingen op het moment van de dataverzameling niet aanwezig waren op de politieschool wegens stages. Wel werden, wat de duur van de opleiding betreft, zowel aspiranten die de opleiding net startten als zij die de opleiding reeds langere tijd volgden uiteindelijk bevrage d. Deze zaken dienen in het achterhoofd gehouden te worden bij de interpretatie van de onderzoeksresultaten, zodat deze niet verkeerdelijk veralgemeend worden.

Hierboven werd reeds gesteld dat er drie mogelijke scenario's bestonden wat betreft het invullen van de enquête:

- 1) Men gaf geen *informed consent*, waardoor men werd bedankt voor de tijd en rechtstreeks werd doorverwezen naar het einde van de enquête en de lijst met steunnetwerken.

- 2) Men gaf wel *informed consent*, maar kwam reeds op directe of indirecte wijze (via dichte vrienden of familie) in aanraking met seksueel geweld. Hierbij kreeg men te lezen dat men helaas niet tot de doelgroep van de studie behoorde en werd men doorverwezen naar het einde van de enquête en de lijst met steunnetwerken.
- 3) Men gaf *informed consent* en kwam nog niet op directe of indirecte wijze (via dichte vrienden of familie) in aanraking met seksueel geweld. Enkel in dit scenario kreeg men de kans de volledige enquête (bestaande uit demografische vragen, mytheaanvaardingsvragen, een vignet, vervolgvragen bij het vignet en een herhaling van de mytheaanvaardingsvragen) in te vullen.

Bovenstaande scenario's verduidelijken in grote mate het verschil tussen het aantal respondenten die gestart zijn aan de enquête (325 personen) en het aantal respondenten die de enquête van het begin tot het einde volledig doorlopen hebben (202 personen). Er dient echter ook genoteerd te worden dat enkele personen ergens midden in de enquête hun deelname beëindigden (33 personen). Opmerkelijk is dat slechts één persoon geen *informed consent* gaf, wat mogelijks te wijten is aan enige vorm van autoriteit zoals hierboven reeds beschreven en dat zo'n 28% van de respondenten de vraag over directe of indirecte aanraking met seksueel geweld positief invulden, waardoor zij van verder onderzoek werden uitgesloten.

3.2. Parameters van centraliteit en spreiding

In functie van het beantwoorden van de centrale onderzoeksvraag van dit masterproefonderzoek is het van belang de relevante parameters van centraliteit en spreiding weer te geven. Deze parameters worden gepresenteerd voor de demografische kenmerken van de respondenten, de mannelijke items van mytheaanvaarding voor de interventiefase en de schaalconstructen van mannelijke mytheaanvaarding voor en na de interventiefase. Bij de presentatie van de parameters wordt rekening gehouden met het meetniveau waarop de

betreffende variabelen gemeten werden. Zo worden bij de afzonderlijke schaalitems enkel de modus en mediaan gepresenteerd, terwijl bij de schaalsommen zowel de minimum- en maximumwaarde, als het gemiddelde en de standaardafwijking worden gepresenteerd. Wat betreft de demografische kenmerken, wordt enkel de modus gepresenteerd voor de kenmerken geslacht, burgerlijke staat van de respondent en diens ouders, kinderen van de respondent, seksuele oriëntatie, geloofsovertuiging of -gemeenschap en geboorteland van de respondent en diens ouders. Voor de gevolgde opleiding van de respondent worden zowel de modus als de mediaan en de minimum- en maximumwaarde gepresenteerd. Voor de duur van de gevolgde opleiding en de leeftijd van de respondent worden ten slotte de modus, de mediaan, het gemiddelde, de standaardafwijking en de minimum- en maximumwaarde weergegeven. In onderstaande paragrafen worden steeds de belangrijkste bevindingen genoteerd. De volledige tabellen en grafische presentaties kunnen worden teruggevonden in bijlage 2.1 t.e.m. 2.10.

3.2.1. Demografische kenmerken

In tabel 1 in bijlage 2.1 kunnen de relevante parameters van centraliteit voor de nominale demografische kenmerken teruggevonden worden. Op basis van die tabel kan worden vastgesteld dat de meeste respondenten mannen zijn en dat het voornamelijk om alleenstaande respondenten gaat, waarvan de ouders gehuwd zijn. Ook kan worden afgeleid dat de meeste respondenten geen kinderen hebben, heteroseksueel zijn en geen geloofsovertuiging volgen of zichzelf niet tot een geloofsgemeenschap rekenen. Daarnaast kan gezien worden dat de meeste respondenten en hun ouders in België geboren zijn. Deze variabelen zijn allen van het nominale niveau waardoor hiervoor enkel de modus gepresenteerd werd. Het is echter nuttig ook na te gaan hoe de spreiding van deze kenmerken eruit ziet. Daartoe werden grafische voorstellingen van deze variabelen gepresenteerd in bijlage 2.2. Op basis daarvan kunnen volgende besluiten geformuleerd worden.

Bijna drie kwart van de respondenten (72%) behoren tot het mannelijke geslacht. Mannen en vrouwen kennen in deze steekproef dus geen gelijke representatie. Het grootste deel van de respondenten betreft alleenstaanden (60%), hoewel ook een deel reeds feitelijk (18%) of wettelijk (11%) samenwonend of zelfs gehuwd (11%) is. De meeste respondenten gaven aan dat hun ouders gehuwd zijn (59%), hoewel ook enkelen gescheiden (25%), alleenstaande (6%) of samenwonende (10%) ouders hebben. Het grootste deel van de respondenten (85%) had zelf geen kinderen en gaf aan heteroseksueel te zijn (94%). De overige respondenten (6%) gaven aan homoseksueel of biseksueel te zijn of zich nog tot een andere categorie te rekenen. De meeste respondenten (58%) gaven aan geen geloof te hebben of zich niet tot een geloofsgemeenschap te rekenen, hoewel ook een vrij groot deel (39%) aangaf katholiek te zijn. Slechts een klein deel (3%) gaf aan protestants, joods, soennitisch islamitisch te zijn of nog een ander geloof te hebben. De respondenten waren zelf voornamelijk in België geboren (95%) en ook bij hun ouders, zowel bij de moeder (94%) als bij de vader (91%), was dit de meestvoorkomende situatie.

In tabel 2 in bijlage 2.3 kunnen de parameters van centraliteit en spreiding van de overige demografische kenmerken teruggevonden worden. Wat de leeftijd van de respondenten betreft, is de grootste groep 27 jaar. De mediaan en het gemiddelde bedragen 26 jaar (met een standaardafwijking van 5). Er kan wel een grote leeftijdsrange opgemerkt worden, gaande van 19 tot 47 jaar. Met betrekking tot de opleiding van de respondenten kan, zoals hierboven reeds besproken, besloten worden dat enkel aspiranten in opleiding tot inspecteur deelnamen aan de enquête, hoewel inspanningen werden geleverd om aspiranten uit de verschillende opleidingen (agent, inspecteur, hoofdinspecteur) te betrekken in het onderzoek. Dit vormt een beperking van het huidige onderzoek, waaraan in verder onderzoek tegemoet gekomen kan worden. Op vlak van de duur van de gevolgde opleiding werd meer diversiteit in de resultaten verkregen. Zo volgden de meeste respondenten de opleiding reeds gedurende een half jaar. Ook de

mediaan bedraagt 6 maanden en het gemiddelde bedraagt 5 maanden met een standaardafwijking van 3). Er kan een range gezien worden van 0 tot 14 maanden. Er werden dus zowel respondenten bevraagd die de opleiding nog maar net gestart waren als respondenten die de opleiding reeds langere tijd volgden. Ook hier werden de grafische voorstellingen in bijlage 2.4 opgenomen. Voor de variabele opleiding werd geen grafische voorstelling gehanteerd omdat alle eenheden tot dezelfde categorie behoren.

3.2.2. *Items van mannelijke mytheaanvaarding*

Zoals hiervoor reeds vermeld, werd mannelijke mytheaanvaarding gemeten aan de hand van de *Male Rape Myth Scale* (afgekort MRMS). Deze schaal kent 22 items en werd gescoord op een vijfpunten Likertschaal, gaande van helemaal niet akkoord (score 1) tot helemaal akkoord (score 5). Hogere scores duiden bij deze schaal op een sterkere mate van mytheaanvaarding omtrent mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld (Melanson, 1999). In tabel 3 in bijlage 2.5 kunnen de relevante parameters van centraliteit teruggevonden worden voor de afzonderlijke items van de MRMS gemeten voor de interventiefase. Deze items vormen bijgevolg een baseline voor mannelijke mytheaanvaarding onder de bevroegde politieagenten in opleiding. Volgende besluiten met betrekking tot de parameters van centraliteit kunnen getrokken worden.

De modus en mediaan variëren over de items heen tussen de waarde 1 en 3. Het gaat echter veel vaker om de waarden 1 (helemaal niet akkoord) en 2 (eerder niet akkoord), dan om de waarde 3 (neutraal) waardoor de resultaten op groepsniveau zich voornamelijk aan het ene uiterste van het spectrum van mytheaanvaarding bevinden, namelijk aan de lage kant. Tabel 4 in bijlage 2.6 geeft de relatieve frequenties weer per item van de MRMS. Daar kan dus ook worden opgemerkt dat de respondenten over het algemeen een eerder lage mate van mytheaanvaarding kennen. Het is interessant om even stil te staan bij de mythes die het meest

aanvaard lijken te worden. Hiertoe worden de mythes gepresenteerd waar meer dan 10% van de respondenten zich in de categorie eerder akkoord (score 4) of helemaal akkoord (score 5) situeert.

De eerste mythe die in dit opzicht kan worden aangehaald is “De mate van verzet die een man biedt, zou een belangrijke factor moeten zijn bij het bepalen of hij verkracht werd”. De resultaten verspreiden zich hier als volgt. Het grootste deel van de respondenten (42%) gaf aan helemaal niet akkoord te zijn met deze stelling (score 1). De resultaten in de categorieën eerder niet akkoord (score 2), neutraal (score 3) en eerder akkoord (score 4) situeren zich eerder op dezelfde lijn, waarbij 17% eerder niet akkoord ging, 19% noteerde neutraal te zijn ten opzichte van deze stelling en 18% noteerde eerder wel akkoord te gaan met deze stelling. Slechts 4% gaf ten slotte aan helemaal akkoord te gaan met deze stelling (score 5). Concluderend kan dus gesteld worden dat 59% van de respondenten zich aan de lage kant (score 1 en 2) van het continuüm van mytheaanvaarding bevindt, 22% zich aan de hoge kant (score 4 en 5) van het continuüm bevindt en 19% zich in het midden situeert. Deze resultaten springen er bijgevolg uit ten opzichte van de meeste andere resultaten. Hiertoe wordt kort stilgestaan bij de inhoud van deze mythe.

De mythe “De mate van verzet die een man biedt, zou een belangrijke factor moeten zijn bij het bepalen of hij verkracht werd” is geassocieerd met het genderstereotiep van mannelijkheid. Dit impliceert dat een man sterk genoeg is om een aanval af te kunnen weren (Herkes et al., 2015). Davies en Rogers (2006) geven ook aan dat vaak meer verantwoordelijkheid voor een seksueel incident wordt toegekend aan mannen die zich niet verzet hebben tijdens de daad. Dit gegeven ligt dus eerder in de lijn met bovenstaande bevinding. Er dient echter te worden opgemerkt dat bepaalde zaken, zoals een geïntoxiceerde toestand, ook een invloed op de mate van verzet kunnen hebben (Fisher en Pina, 2013). Bovendien is zelfverdediging niet bij

iedereen een automatische reactie (Anderson, 1982) en kunnen reacties variëren volgens de *fight/flight/freeze*-hypothese (Schmidt et al., 2007). Deze zaken worden in bovenstaande mythe echter niet in rekening gebracht, waardoor wordt aangetoond dat de mythe veel te kort door de bocht gaat.

De volgende mythe waarbij meer dan 10% van de respondenten zich in één van de uiterste categorieën (score 4 of 5) bevindt, luidt als volgt: “Ik zou het moeilijk hebben een man te geloven die mij vertelt dat hij werd verkracht door een vrouw”. De resultaten met betrekking tot deze mythe verhouden zich als volgt: 25% ging helemaal niet akkoord (score 1), 29% ging eerder niet akkoord (score 2), 19% reageerde neutraal (score 3), 25% ging eerder akkoord (score 4) en 2% ging helemaal akkoord (score 5) met deze stelling. Hier kan dus worden opgemerkt dat de categorieën helemaal niet akkoord, eerder niet akkoord en eerder akkoord ongeveer op dezelfde wijze ondersteund worden. Er kan worden geconcludeerd dat de meerderheid van de respondenten (54%) zich aan de lage kant (score 1 en 2) van het mytheaanvaardingscontinuüm bevinden, 19% van de respondenten zich in het midden situeren en 27% van de respondenten eerder hoog op mytheaanvaarding scoren (score 4 en 5). Ook hier wordt kort stilgestaan bij de inhoud van de mythe.

De mythe “Ik zou het moeilijk hebben een man te geloven die mij vertelt dat hij verkracht werd door een vrouw” kan nogmaals gelinkt worden aan het genderstereotiep van mannelijkheid (Herkes et al., 2015), in die zin dat een vrouw niet in staat wordt geacht een man te overmeesteren. Tevens vertoont de mythe samenhang met specifieke vrouwelijke genderstereotypen, zoals de blik op de vrouw als een seksueel passief wezen (Davies et al., 2006). De man wordt dan als seksuele initieerder gezien en zodoende wordt diens slachtofferschap ontkend (Javaid, 2016). Het is echter van belang op te merken dat verkrachting niet per se gepaard gaat met fysiek geweld (Mason & Lodrick, 2013) en er, zoals hierboven

reeds werd aangehaald, andere manieren, zoals intoxicatie, mogelijk zijn om slachtoffers te overmeesteren (Fisher & Pina, 2013). Wat betreft de gesocialiseerde blik op mannen als seksuele initieerders, geeft de academische literatuur aan dat vaak wordt gedacht dat mannen steeds geïnteresseerd zijn in, en klaar zijn voor, seksuele interactie met een vrouw (Davies et al., 2006). Op die manier wordt het feit dat men een man is onverenigbaar geacht met een slachtofferpositie wanneer het gaat om seksuele delicten. Soms wordt deze slachtofferrol zelfs zodanig ontkend, dat men mannen een actieve, uitlokkende rol gaat toekennen, waarbij men van de daad geniet (Smith et al., 1988). Al deze zaken kunnen aan de basis van het geloof in dergelijke mythe liggen.

De derde mythe die in functie van de resultaten enigszins naar voren springt, is “Verkrachting van mannen wordt meestal gepleegd door homoseksuelen”. De resultaten zijn hier ietwat meer verspreid, aangezien 37% aangaf helemaal niet akkoord te gaan (score 1), 23% aangaf eerder niet akkoord te gaan (score 2), 28% een neutraal antwoord gaf (score 3), 11% aangaf eerder akkoord te gaan (score 4) en 1% aangaf helemaal akkoord te gaan (score 5). Dit betekent dat 60% van de respondenten zich aan de lage kant van het mytheaanvaardingscontinuüm bevindt (score 1 en 2), 28% zich in het midden situeert en 12% zich aan de hoge kant van het continuüm bevindt (score 4 en 5). In vergelijking met de voorgaande mythes wordt deze mythe bijgevolg minder sterk ondersteund door de politieagenten in opleiding.

Wat betreft de inhoud van de mythe “Verkrachting van mannen wordt meestal gepleegd door homoseksuelen” bevinden er zich nog enkele hiaten in de academische literatuur. Zo is er weinig zicht op het aantal mannelijke slachtoffers en diens daders. Dit is in het bijzonder in België het geval. Algemeen kan wel worden gesteld dat verkrachters geen homogene, maar een heterogene groep vormen (Prentky & Knight, 1991) en dat daders zowel mannen als vrouwen kunnen zijn (Herkes et al., 2015). Bovendien dient men aandacht te hebben voor het feit dat

een *male on male rape*, waarbij dus zowel de dader als het slachtoffer van het mannelijke geslacht zijn, niet per se gelijk is aan een homoseksuele verkrachting. Zo kunnen mannelijke daders een mannelijk slachtoffer verkrachten vanuit andere motieven, zoals macht en dominantie, dan enkel gedreven door een homoseksuele geaardheid. Het is wel mogelijk dat verkrachting van mannen plaatsvindt door homoseksuele daders, maar men dient er aandachtzaam voor te zijn niet te verzanden in een tunnelvisie waarbij dit als dé enige verklaring wordt gezien voor *male on male rape*. Dit houdt bovendien immers gevaren in voor slachtoffers met betrekking tot secundaire victimisatie, in die zin dat zij vaak zelf ook als homoseksueel worden bestempeld, mogelijks ook door politieagenten, bij het naar buiten komen met de ervaring (Sivakumaran, 2005). Op de stelling “Als een man mij zou vertellen dat hij verkracht werd door een andere man, dan zou ik vermoeden dat hij homoseksueel is” scoorden de politieagenten in opleiding echter lager (slechts 7% bevindt zich aan de hoge kant van het mytheaanvaardingscontinuüm, i.e. score 4 en 5), waaruit kan worden afgeleid dat men vooral daders, en in mindere mate slachtoffers, van mannelijke verkrachtingen als homoseksueel beschouwt. Toch kan één opmerkelijke bevinding in dit opzicht worden aangehaald. Bij de mythe “Veel mannen beweren dat ze verkracht zijn als ze hebben ingestemd met homoseksuele relaties, maar achteraf van gedachte zijn veranderd” werd slechts bij 6% van de respondenten hoge mytheaanvaarding teruggevonden (score 4 en 5), maar bleek een bijzonder groot deel van de respondenten (49%) een neutrale mening te noteren. Dit resultaat heeft mogelijks iets te maken met het concept van homoseksualiteit bij slachtoffers, hoewel verder onderzoek nodig is, bijvoorbeeld aan de hand van een kwalitatief design, om hier meer duidelijkheid over te bieden.

Ten slotte kan de mythe “Vrouwen die mannen verkrachten zijn seksueel gefrustreerde individuen” aangehaald worden in functie van de mate van mytheaanvaarding. De resultaten verhouden zich hier als volgt: 17% gaf aan helemaal niet akkoord te gaan (score 1), 19% gaf

aan eerder niet akkoord te gaan (score 2), 42% bleef neutraal (score 3), 20% gaf aan eerder akkoord te gaan (score 4) en 3% gaf aan helemaal akkoord te gaan (score 5) met de stelling. Bijgevolg bevindt slechts 36% van de respondenten zich ditmaal aan de lage kant van het mytheaanvaardingscontinuüm (score 1 en 2), situeert het grootste deel van de respondenten (42%) zich in het midden (score 3) en bevindt 23% zich aan de hoge kant van het continuüm (score 4 en 5). Waar zich bij voorgaande besproken mythes steeds meer dan 50% van de respondenten aan de lage kant van het mytheaanvaardingscontinuüm bevond, is deze trend hier aldus niet langer merkbaar.

Wat betreft de inhoud van de mythe “Vrouwen die mannen verkrachten zijn seksueel gefrustreerde individuen” kan allereerst op het verschil met voorgaande mythe gewezen worden. Daar werd immers nog de term “meestal” gehanteerd. Hier is dit echter volledig afwezig, wat doet veronderstellen dat vrouwelijke verkrachters enkel gedreven door het motief van seksuele frustratie overgaan tot de verkrachting van een man. Wijkman et al. (2010) halen aan dat vrouwelijke daders mogelijks gedreven zijn door seksuele frustratie, maar ook door andere zaken zoals wraak of drang naar controle. Ze erkennen echter dat er weinig onderzoek is naar vrouwelijke daders van verkrachting met mannelijke slachtoffers en zodoende ook weinig geweten is over hun motieven. Meer onderzoek is bijgevolg nodig, bijvoorbeeld onderzoek naar verschillen in motieven naargelang het om een vrouwelijke of mannelijke dader van verkrachting gaat. Het zou echter kortzichtig zijn er zomaar vanuit te gaan dat vrouwelijke daders slechts één motief hebben, namelijk gedrevenheid door seksuele frustratie, om over te gaan tot de verkrachting van een mannelijk slachtoffer. Een enigszins positief aspect aan deze mythe is dat ze op indirecte wijze aangeeft dat men wel gelooft in de mogelijkheid dat een vrouw een man kan verkrachten.

Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de bevroagde politieagenten in opleiding zich voornamelijk aan het lage uiterste van het mytheaanvaardingspectrum bevinden. Deze bevinding strookt met het onderzoek van Davies et al. (2001) waarin een lage algemene mate van *victim blaming*, een concept dat nauw gerelateerd is met mytheaanvaarding, werd geconstateerd. Enkele items waarbij de resultaten deze trend niet volledig volgden en/of er ietwat uitsprongen, werden daarbij in het bijzonder toegelicht. Daartoe werd steeds genoteerd hoe de resultaten zich verhouden over de verschillende categorieën heen en werd kort stilgestaan bij evidentie gevonden in de academische literatuur om aan te geven waarop de betreffende mythes gebaseerd zijn en/of om ze te weerleggen. Uit dit overzicht kan worden afgeleid dat mannelijke mytheaanvaarding zich bij de politieagenten in opleiding eerder aan de lage kant bevindt bij de eerste bevraging, die peilt naar een baseline van mannelijke mytheaanvaarding en dat respondenten eerder geneigd waren om een antwoord aan het uiterst lage eind van het continuüm, dan aan het hoge eind van het continuüm aan te duiden. De percentages in de categorie helemaal akkoord (score 5) zijn immers over het algemeen veel lager dan de percentages uit de overige categorieën.

3.2.3. *Beoordeling vignetten*

Zoals reeds enkele malen vermeld, bestond de interventiefase van de enquête uit de introductie van een verkrachtingsscenario of vignet waarop een aantal vervolgvragen volgden. Enkele van die vragen peilden, aan de hand van een vijfpunten Likertschaal, naar de mening van de respondenten met betrekking tot de vignetten. De volledige tabellen met de relevante parameters van centraliteit (tabel 5) en de relatieve frequenties (tabel 6) kunnen respectievelijk teruggevonden worden in de bijlagen 2.7 en 2.8. Hieronder worden de meest opvallende bevindingen besproken.

Allereerst kan worden gesteld dat de meeste respondenten aangeven dat het slachtoffer in het verkrachtingsscenario naar hun mening helemaal niet verantwoordelijk is, terwijl de dader net volledig verantwoordelijk wordt geacht. De mediaan en modus liggen in deze gevallen op dezelfde lijn. Er kan een verschil worden opgemerkt in de waarden van de modus en de mediaan met betrekking tot de beoordeling van de mate van suggestiviteit van het slachtoffer. Zo gaf het grootste deel van de respondenten aan neutraal te zijn wanneer hen werd gevraagd de mate van suggestiviteit van het slachtoffer te beoordelen, de mediaan bedroeg echter de waarde 2, i.e. “eerder niet suggestief”. Met betrekking tot de mate van suggestiviteit van de dader lagen de mediaan en modus dan wel weer op dezelfde lijn en gaf het merendeel van de respondenten aan de dader eerder wel suggestief te achten in het scenario. Het merendeel van de respondenten gaf eveneens aan het gedrag van de dader helemaal niet gerechtvaardigd te vinden, van mening te zijn dat het slachtoffer de dader helemaal niet hard aan het lijntje hield, dat het eerder wel duidelijk was dat het slachtoffer geen toestemming gaf, er helemaal geen plezier aan beleefde en dat het heel waarschijnlijk om een verkrachting ging in het gepresenteerde scenario. Met uitzondering van de beoordeling van de mate waarin het slachtoffer de dader aan het lijntje hield, waren de waarden van de mediaan en de modus telkens dezelfde. Wat betreft de mate waarin het slachtoffer de dader aan het lijntje hield bedroeg de mediaan de waarde 2, i.e. “eerder niet hard”, waardoor deze net iets gematigder dan de modus was met de waarde 1, i.e. “helemaal niet hard”.

Om inzicht in de spreiding van de mening van de respondenten te verkrijgen is het interessant om ook de relatieve frequenties kort toe te lichten. Zo gaf 85% van de respondenten aan het slachtoffer eerder niet of helemaal niet verantwoordelijk (score 1 en 2) te achten in het scenario. 12% van de respondenten bleef neutraal (score 3) en slechts 3% van de respondenten was van mening dat het slachtoffer eerder wel of volledig verantwoordelijk (score 4 en 5) was voor het voorval. Met betrekking tot de dader vond 3 % van de respondenten dat die helemaal geen of

eerder geen verantwoordelijkheid (score 1 en 2) droeg voor het voorval. 5% van de participanten bleef neutraal (score 3) en 92% van de respondenten gaf aan dat de dader eerder wel of volledig verantwoordelijk was (score 4 en 5) voor het incident. De meeste respondenten gaven aldus heel duidelijk aan dat de dader, en niet het slachtoffer, voor het voorval verantwoordelijk was.

Met betrekking tot de mate van suggestiviteit gaf het merendeel van de respondenten (54%) aan dat het slachtoffer helemaal niet of eerder niet suggestief was (score 1 en 2). Een groot deel van de respondenten (39%) bleef echter ook neutraal (score 3). De overige 7% meende dat het slachtoffer eerder wel tot heel suggestief was (score 4 en 5). Over de dader waren de meesten (62%) het ermee eens dat hij eerder wel tot heel suggestief was (score 4 en 5). Ook hier bleef een vrij groot deel van de respondenten (35%) neutraal (score 3). Slechts een heel klein deel van de participanten (3%) gaf aan de dader eerder niet of helemaal niet suggestief te vinden (score 1 en 2). Hoewel de meerderheid van de respondenten nog steeds aangaf de dader suggestief te vinden en het slachtoffer niet, waren de resultaten hier iets meer verdeeld met relatief grote aantallen respondenten die zich neutraal hielden.

Wanneer werd gevraagd naar de mate waarin men het gedrag van de dader gerechtvaardigd vond, was er weinig spreiding in de resultaten op te merken. Zo gaf het overgrote deel van de respondenten (94%) aan het gedrag van de dader helemaal of eerder ongerechtvaardigd te vinden (score 1 en 2). De overige 6% bleef neutraal (score 3). Er was geen enkele respondent die aangaf het gedrag van de dader eerder wel of volledig gerechtvaardigd te vinden (score 4 en 5). Bij de vraag naar de mate waarin het slachtoffer de dader aan het lijntje hield gaf 71% van de respondenten aan dat dit eerder niet tot helemaal niet het geval was (score 1 en 2), 27% van de respondenten bleef neutraal (score 3) en ook hier bevond 3% van de respondenten zich aan het andere uiteinde met de mening dat het slachtoffer de dader eerder wel tot heel hard aan

het lijntje hield (score 4 en 5). Slechts 8% van de respondenten gaf aan het eerder niet tot helemaal niet duidelijk te vinden dat het slachtoffer geen toestemming gaf (score 1 en 2). 13% van de participanten had geen uitgesproken mening en bleef bijgevolg neutraal (score 3). Het merendeel van de respondenten (79%) vond het echter eerder wel tot heel duidelijk dat er geen toestemming van het slachtoffer was (score 4 en 5). Met betrekking tot de mate van plezier die het slachtoffer aan het voorval beleefd zou hebben, meenden de meeste respondenten (89%) dat er eerder geen of helemaal geen sprake was van plezier (score 1 en 2). 10 % van de respondenten bleef neutraal (score 3) en slechts 1% gaf aan dat het slachtoffer eerder wel plezier beleefde aan het incident (score 4). Geen enkele respondent gaf bijgevolg aan dat het slachtoffer veel plezier aan het incident beleefde.

Het overgrote deel van de respondenten (84%) vond dat het gepresenteerde scenario eerder tot heel waarschijnlijk een verkrachting voorstelde. 13% bleef neutraal met betrekking tot deze stelling en slechts 3% van de respondenten gaf aan het eerder tot heel onwaarschijnlijk te vinden dat er in het gepresenteerde scenario sprake van een verkrachting was.

3.2.4. Schaalconstructen mannelijke mytheaanvaarding

Om uitspraken te doen over de mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de politieagenten in opleiding, dienen de afzonderlijke items, die hierboven besproken werden, als één schaalsom geformuleerd te worden. Zo kan de mate van mytheaanvaarding op groepsniveau in één gemiddelde score worden uitgedrukt. Hiertoe is het van belang stil te staan bij de factor- en betrouwbaarheidsanalyse van de MRMS-schaal.

In dit masterproefonderzoek werd gebruik gemaakt van een verkennende factoranalyse, aan de hand van een *principal axis analysis*. Deze datareducerende techniek wordt gehanteerd om te zoeken naar de latente structuur van de geobserveerde variabelen. Bovendien wordt ook rekening gehouden met mogelijke samenhang tussen verschillende latente factoren (Pauwels,

2012). Aangezien de items van de MRMS tweemaal werden bevraagd (zowel voor als na de interventiefase) werden ook de analyses tweemaal uitgevoerd. Hieronder worden de belangrijkste resultaten uiteengezet.

Bij de factoranalyse m.b.t. de afname van de MRMS vóór de interventiefase, werden oorspronkelijk zes latente factoren gevonden aan de hand van het Kaiser-criterium. Daarbij wordt gekeken naar het aantal factoren met een eigenwaarde groter dan 1. Om te garanderen dat er geen overbodige factoren gevormd worden en om onduidelijke indicatoren te vermijden, werden enkele regels toegepast die tot de eliminatie van bepaalde items leidden. Deze regels betroffen de eliminatie van elk item dat een factorlading lager dan 0.4 kende en de eliminatie van items met een kruislading of *cross-loading* (Pauwels, 2012). Van een kruislading is sprake wanneer eenzelfde item laadt op meerdere factoren met een factorlading hoger dan 0.30 (Makhubela & Mashegoane, 2019). Uiteindelijk leidde dit tot het overblijven van vijf factoren. De volledige tabellen met de afzonderlijke items en diens factorladingen kunnen teruggevonden worden in de tabellen 7 t.e.m. 14 in bijlage 2.9 gepresenteerd per factor voor de baseline van mannelijke mytheaanvaarding. Onderstaande alinea schetst deze resultaten kort.

Zeven items laden matig op een eerste geroteerde factor met factorladingen gaande van 0.510 tot 0.671. Drie items laden matig tot sterk op een tweede geroteerde factor met factorladingen tussen 0.464 tot 0.738. Drie andere items laden matig op een derde geroteerde factor met factorladingen gaande van 0.535 tot 0.673. Nogmaals drie items laden eerder zwak op een vierde geroteerde factor met factorladingen tussen 0.401 en 0.438. De overige twee items laden matig tot sterk op een vijfde geroteerde factor met factorladingen gaande van 0.621 tot 0.716. Bijgevolg resteren 18 van de 22 items uit de oorspronkelijke schaal voor de verdere analyses met betrekking tot de baseline van mannelijke mytheaanvaarding.

Na het uitvoeren van de factoranalyse werd ook een betrouwbaarheidsanalyse uitgevoerd per factor en voor alle factoren samen. De academische literatuur geeft aan dat factoren met meer dan vijf items verkozen dienen te worden voor het uitvoeren van analyses en dat factoren met minder dan drie items beter achterwege worden gelaten (Makhubela & Mashegoane, 2019). Dit wordt weerspiegeld in de waarden van Cronbach's alpha voor de afzonderlijke factoren van de baseline van mannelijke mytheaanvaarding. Cronbach's alpha is een betrouwbaarheidscoëfficiënt (Gliem & Gliem, 2003) die een indicatie geeft van de onderlinge samenhang of interne consistentie van de verschillende schaalitems (Tavakol & Dennick, 2011). De regel geldt echter dat Cronbach's alpha aanvaardbaar is vanaf een waarde van 0.70 en goed vanaf een waarde van 0.80 (Gliem & Gliem, 2003). De waarde is onder meer gebaseerd op het aantal items (Tavakol & Dennick, 2011), waarbij een hoger aantal items tot een meer aanvaardbare Cronbach's alpha leidt. Dit biedt meteen een verklaring voor de eerder lage waarden van Cronbach's alpha (variërend tussen 0.549 en 0.647, met uitzondering van een waarde van 0.821 voor de eerste factor) wanneer zij bekeken werden per afzonderlijke factor. De volledige schaal, afgenomen vóór de interventiefase, kent echter wel een Cronbach's alpha van 0.865, wat duidt op een goede interne consistentie van de verschillende items. Dit alles leidde tot de beslissing de schaal in z'n geheel (i.e. de 18 resterende items na de factoranalyse) te beschouwen voor verdere analyses.

Het is echter ook van belang te noteren dat een hoge waarde voor Cronbach's alpha en dus een goede interne consistentie niet per se duidt op unidimensionaliteit van de schaal. Unidimensionaliteit houdt in dat de schaal eenzelfde construct meet (Herche & Engelland, 1996) en wordt tevens gecontroleerd aan de hand van een factoranalyse (Pauwels, 2012). Deze controle leidde tot de conclusie dat de gehanteerde items ondubbelzinnig op één geroteerde factor laden.

Voorgaande analyses laten toe een schaalsom van mannelijke mytheaanvaarding vóór de interventiefase op te stellen. Deze schaalsom geeft de gemiddelde score van respondenten op mannelijke mytheaanvaarding vóór de interventiefase weer. Volgende zaken zijn daarbij van belang. De resultaten van deze schaalsom zijn gebaseerd op de respons van 228 respondenten. De minimumwaarde bedraagt 1 en de maximumwaarde 3.22. Het gemiddelde bedraagt 1.89, wat nogmaals het feit weerspiegelt dat de bevroegde politieagenten in opleiding zich eerder aan de lage kant van het mytheaanvaardingscontinuüm situeren. De standaardafwijking ten slotte bedraagt 0.52. Deze resultaten zijn terug te vinden in tabel 15 in bijlage 2.10.

Naar analogie met bovenstaande beschreven procedure werd ook voor mannelijke mytheaanvaarding na de interventiefase een factor- en betrouwbaarheidsanalyse uitgevoerd en een schaalsom opgesteld die de gemiddelde waarde van de respondenten op mannelijke mytheaanvaarding na de interventiefase weergeeft. Volgende alinea's overlopen dit kort.

Aan de hand van de factoranalyse werden ditmaal drie latente factoren gevonden met behulp van het Kaiser-criterium (eigenwaarde > 1). Dezelfde criteria (factorladingen dienen groter te zijn dan 0.4 en items met kruisladingen worden verwijderd) ter eliminatie werden gehanteerd. Dit leidde tot het resteren van 17 items. De resultaten uit de factoranalyse, die teruggevonden kunnen worden in de tabellen 12 t.e.m. 14 in bijlage 2.9 worden hieronder kort geschetst.

Negen items laden matig tot zeer sterk op de eerste geroteerde factor met factorladingen gaande van 0.593 tot 0.933. Vijf items laden zwak tot sterk op de tweede geroteerde factor met factorladingen tussen 0.404 en 0.873. Ten slotte laden drie factoren matig tot sterk op de derde geroteerde factor met factorladingen gaande van 0.499 tot 0.846.

De betrouwbaarheidsanalyse gaf ditmaal voor de afzonderlijke factoren aanvaardbare tot zeer goede waarden van Cronbach's alpha. Zo kent factor 1 na interventie een Cronbach's alpha

van 0.919 (voor negen items), factor 2 na interventie een Cronbach's alpha van 0.815 (voor vijf items) en factor 3 na interventie een Cronbach's alpha van 0.707 (voor drie items). De drie factoren samen kennen een Cronbach's alpha van 0.909, wat een zeer goede interne consistentie van de items aangeeft. Het is nodig te vermelden dat de analyses aangaven dat het verwijderen van enkele items tot een hogere Cronbach's alpha van zo'n 0.914 zou kunnen leiden. Dit verschil is echter miniem en de interne consistentie van de items is reeds zeer hoog, waardoor besloten werd de 17 items die overbleven na de factoranalyse te behouden voor verdere analyses. Ten slotte diende ook nog een controle op unidimensionaliteit van de schaal, afgenomen na de interventiefase, uitgevoerd te worden. Deze controle leidde ook hier tot de conclusie dat de gehanteerde items ondubbelzinnig op één geroteerde factor laden.

Naar analogie met de procedure die bij de afname van de schaal vóór de interventiefase werd gevoerd, werd ook hier een schaalsom opgesteld die het gemiddelde van de respondenten op mannelijke mytheaanvaarding na de interventiefase weergeeft. Volgende zaken kunnen in dit opzicht genoteerd worden. De resultaten van deze schaalsom zijn gebaseerd op de respons van 225 respondenten. De minimumwaarde bedraagt 1 en de maximumwaarde 3.88. Het gemiddelde bedraagt 1.86, wat slechts miniem verschilt met het gemiddelde van 1.89 vóór de interventiefase en opnieuw aangeeft dat de bevroegde politieagenten zich eerder aan het lage eind van het mannelijke mytheaanvaardingscontinuüm situeren. De standaardafwijking bedraagt hier ten slotte 0.61. Deze resultaten zijn terug te vinden in tabel 15 in bijlage 2.10.

3.3. Conclusie

In dit hoofdstuk werden de voornaamste beschrijvende statistieken uiteengezet. Allereerst werd stilgestaan bij de onderzoekspopulatie van politieagenten in opleiding. Daarbij werd opgemerkt dat ondanks geleverde inspanningen de uiteindelijke onderzoekspopulatie enkel bestond uit aspirant-inspecteurs en dus geen aspirant-agenten of aspirant-hoofdinspecteurs. Dit is van

belang bij de interpretatie van de resultaten. Wat betreft de duur van de opleiding werd diversiteit verkregen door de bevraging van respondenten die de opleiding zowel net gestart waren, als ongeveer half doorlopen hadden, alsook bijna beëindigden. Er werd eveneens een kort overzicht geboden van de verschillende versies van de enquête en de invloed daarvan op het aantal respondenten dat de enquête volledig doorlopen heeft.

Daarna werden de relevante parameters van centraliteit en spreiding gepresenteerd voor de demografische kenmerken van de respondenten, de vervolgvragen en tevens voor de afzonderlijke items van mannelijke mytheaanvaarding en de gezamenlijke items onder de vorm van schaalconstructen. Hieruit werd besloten dat de overgrote meerderheid van de respondenten mannen waren, dat de respondenten voornamelijk alleenstaand waren, gehuwde ouders hadden, geen kinderen hadden, heteroseksueel waren en geen geloofsovertuiging volgden of zich niet tot een geloofsgemeenschap rekenden, hoewel ook een relatief groot deel aangaf katholiek te zijn. Verder kon ook gezien worden dat de meeste respondenten, inclusief hun ouders, geboren waren in België, de meeste respondenten 27 jaar waren (met een range van 19 tot 47 jaar) en de meesten de opleiding reeds gedurende een half jaar volgden.

Daarna werd de beoordeling van de vignetten door de respondenten besproken. Daaruit werd afgeleid dat de meeste respondenten het slachtoffer niet verantwoordelijk en de dader net wel verantwoordelijk achten in het verkrachtingsscenario. Met betrekking tot de suggestiviteit werd de dader door de meesten als suggestief bestempeld, terwijl het merendeel van de respondenten m.b.t. het slachtoffer en diens suggestiviteit neutraal bleef. Vervolgens kon worden opgemerkt dat de respondenten voornamelijk vonden dat het gedrag van de dader ongerechtvaardigd was, het slachtoffer de dader niet echt aan het lijntje hield, het eerder duidelijk was dat het slachtoffer niet met de geslachtsgemeenschap instemde en er geen plezier uithaalde. Ten slotte gaven de

meeste respondenten aan het heel waarschijnlijk te vinden dat in de vignetten sprake van een verkrachting was.

Vervolgens werd de baseline van mannelijke mytheaanvaardingsitems besproken. Daaruit bleek dat de modus en mediaan voornamelijk de waarden 1 (helemaal niet akkoord) en 2 (eerder niet akkoord) hadden en uitzonderlijk de waarde 3 (neutraal). Nergens werd een hogere modus of mediaan opgemerkt. Dit gaf aan dat de bevroegde politieagenten in opleiding zich voornamelijk aan het lage uiteinde van het mannelijke mytheaanvaardingscontinuüm situeerden en eerder geneigd waren een extreme score aan dat eind, dan aan het andere einde met hoge mytheaanvaarding op te geven. Enkele mythes die iets sterker dan anderen leken te worden geaccepteerd werden afzonderlijk besproken en kort nader toegelicht.

Ten slotte werd stilgestaan bij de gehele schaalconstructie van mannelijke mytheaanvaarding. Daartoe werden factor- en betrouwbaarheidsanalyses besproken en konden verschillen tussen de afname van de MRMS vóór en na de interventiefase worden opgemerkt, hoewel beide malen exact dezelfde schalen met dezelfde items, zij het in een andere gerandomiseerde volgorde, werden gehanteerd. Dit heeft mogelijks te maken met een testeffect, aangezien de waarde van Cronbach's alpha steeg bij de afname van de schaal na de interventiefase. Op basis van de factoranalyse werden enkele items verwijderd uit de schalen, waardoor van de oorspronkelijke 22 items bij de schaal afgenomen vóór de interventiefase 18 items overbleven en bij de schaal afgenomen na de interventiefase 17 items overbleven. De interne consistentie hiervoor was respectievelijk 0.865 en 0.909, wat sterke tot zeer sterke waarden voorstelt. Er werd eveneens gecontroleerd op unidimensionaliteit van de schaal, waarna alle items ondubbelzinnig op één geroteerde factor bleken te laden. Van beide schalen werd een schaalsom met beschrijvende statistieken gepresenteerd, met een gemiddelde van 1.89 voor de schaal vóór de interventiefase (standaardafwijking 0.52) en een gemiddelde van 1.86 voor de schaal na de interventiefase

(standaardafwijking 0.61) wat nogmaals bevestigt dat de mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de bevraagde politieagenten in opleiding bij Campus Vesta Antwerpen en PAULO Gent eerder laag tot hoogstens matig is. Dit gegeven vormt reeds een eerste indicatie in functie van de beantwoording van de onderzoeksvragen.

Hoofdstuk 4: Covariantie- en correlatie-analyses

In dit hoofdstuk wordt getracht een antwoord te formuleren op de onderzoeksvragen. Er wordt bijgevolg nagegaan of er een effect is van het geslacht van het slachtoffer in de vignetten op de mate van mannelijke mytheaanvaarding onder de politieagenten in opleiding en zo ja, welk effect dit is. Ten slotte wordt ook nagegaan of er demografische kenmerken zijn, en zo ja welke, die samenhang vertonen met de mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de politieagenten in opleiding. Ook hier wordt nagegaan op welke manier die samenhang zich uit.

4.1. Effect van de vignetten

Aangezien in dit masterproefonderzoek werd gewerkt met een gerandomiseerd experiment waarbij zowel een pre-interventie (meten van baseline van mytheaanvaarding) als een post-interventie meting (meten van mytheaanvaarding na presentatie van een vignet) plaatsvond, vormt een one way Ancova de meest geschikte statistische analysetechniek (Vickers, 2005). Ancova staat voor *analysis of covariance* of covariantie-analyse. Deze techniek gaat na of er een statistisch significant verschil bestaat wat betreft de invloed van de verschillende categorieën van de onafhankelijke variabele (in dit geval het vignet) op de afhankelijke variabele (in dit geval de mate van mannelijke mytheaanvaarding na de interventiefase). Daarbij wordt de pretest meting (in dit geval de meting van de baseline van mannelijke mytheaanvaarding) als covariaat in het model opgenomen om op die manier de invloed van de pretest op de posttest te neutraliseren. Zo biedt deze techniek een meer gerichte schatting van het ware effect van de interventie, waardoor zij de voorkeur geniet voor de beantwoording van de onderzoeksvragen volgens dit onderzoeksdesign (Nakonezny & Shull, 2007).

Aan deze analysetechniek liggen heel wat assumpties ten grondslag. Enkele daarvan (de eerste vier assumpties) hebben betrekking op de keuze van het onderzoeksdesign en de verrichte metingen, terwijl anderen net betrekking hebben op de manier waarop de data bij de

analysetechniek past. Volgende assumpties liggen ten grondslag aan de covariantie-analyse (Nakonezny & Shull, 2007; Laerd Statistics, 2017):

1. Er is één afhankelijke continue variabele.
2. Er is één onafhankelijke variabele die bestaat uit twee of meer categorische, onafhankelijke groepen.
3. Er is één continue variabele die dient als covariaat.
4. Onafhankelijke observaties.
5. Lineariteit.
6. Homogeniteit van de helling van de regressierechten.
7. Normaliteit.
8. Homoscedasticiteit.
9. Homogeniteit van varianties.
10. Geen significante uitschieters.

Allereerst is het dus van belang stil te staan bij het niveau van de variabelen en het studiedesign. In dit onderzoek is de afhankelijke variabele de mate van mannelijke mytheaanvaarding gemeten na de interventiefase. Hiertoe wordt de schaalsom van mannelijke mytheaanvaarding, die een gemiddelde score van de respondenten op groepsniveau weerspiegelt, gehanteerd. De afhankelijke variabele is dus de posttest variabele. De onafhankelijke variabele betreft het vignet en dus de interventiefase-variabele. Deze variabele bestaat uit twee categorieën, namelijk man (waarbij men een scenario met een mannelijk slachtoffer en mannelijke dader

voorgelegd kreeg) en vrouw (waarbij men een scenario met een vrouwelijk slachtoffer en mannelijke dader voorgelegd kreeg). De covariaatvariabele betreft de mate van mannelijke mytheaanvaarding gemeten voor de interventiefase, aldus de baseline. Hiertoe wordt tevens de schaalsom die een gemiddelde score van de respondenten op groepsniveau weerspiegelt, gehanteerd. Het gaat bijgevolg om de pretest variabele. De assumptie van onafhankelijke observaties werd in dit onderzoek gegarandeerd doordat de respondenten door middel van randomisering aan de experimentele dan wel controlegroep werden toegewezen. Op die manier bevindt geen enkele respondent zich in beide groepen.

De overige assumpties, die gerelateerd zijn aan de dataverzameling en waarvoor statistisch werd getest, worden hieronder uiteengezet. Aan de hand van een visuele inspectie van het spreidingsdiagram kan worden gesteld dat er sprake is van een lineaire relatie tussen de pre- en posttest van mannelijke mytheaanvaarding voor iedere categorie van de interventiefase. Er is in dit onderzoek tevens sprake van homogeniteit van de helling van de regressierechten, aangezien de interactieterm niet statistisch significant was ($F(1,221) = 0.001$, $p = 0.991$). De gestandaardiseerde residuen zijn niet normaal verdeeld, zoals vastgesteld aan de hand van de Shapiro Wilk-test ($p = 0.001$). De schending van deze assumptie is echter niet problematisch aangezien de techniek van de covariantie-analyse robuust is met betrekking tot schendingen van de assumptie van normaliteit en deze schending aanvaard wordt bij voldoende grote steekproeven. Huidig onderzoek betreft een grote steekproef, waardoor werd beslist de techniek verder uit te voeren, niettegenstaande schending van deze assumptie. Er is sprake van homoscedasticiteit, zoals beoordeeld via een visuele inspectie van het spreidingsdiagram, en van homogeniteit van varianties, zoals beoordeeld aan de hand van Levene's test ($p = 0.533$). Ten slotte is er nog de assumptie die veronderstelt dat er geen significante uitschieters mogen zijn. Controle hierop, aan de hand van een boxplot, liet echter zien dat er zich één significante uitschieter in de controlegroep bevond, waardoor deze assumptie geschonden is. Toch werd

besloten deze gegevens niet te verwijderen, aangezien het niet om een data-invoerfout of meetfout leek te gaan, maar om een werkelijke ongewone waarde. Bovendien hebben uitschieters een minder groot effect op de resultaten van de analyse wanneer het om een grote steekproef gaat. In deze studie kan gesproken worden van een vrij grote steekproef, waardoor besloten werd de covariantie-analyse uit te voeren, niettegenstaande schending van deze laatste assumptie.

Na de bespreking van de assumpties die ten grondslag liggen aan de covariantie-analyse kan worden overgegaan tot de bespreking van de resultaten. In wat volgt worden de gemiddelden die gecorrigeerd zijn voor de invloed van de covariaat (pretest) gepresenteerd. De resultaten zijn gebaseerd op een totale steekproefgrootte van 225 respondenten, waarvan er zich 111 in de controlegroep bevonden en 114 in de experimentele groep. De mate van mannelijke mytheaanvaarding was hoger in de controlegroep ($M = 1.91$, $SE = 0.03$) vergeleken met de experimentele groep ($M = 1.82$, $SE = 0.03$). Aan de hand van de resultaten van de covariantie-analyse kan worden nagegaan of dit verschil significant is. Na correctie voor de invloed van de baseline van mannelijke mytheaanvaarding kon echter geen significant verschil gevonden worden in de mate van mannelijke mytheaanvaarding na interventie tussen de experimentele en controlegroep ($F(1,222) = 3.326$, $p = 0.07$, gedeeltelijke $\eta^2 = 0.015$). Post-hoc testen naar waar het verschil zich exact bevindt, zijn hier dan ook overbodig.

4.2. Demografische kenmerken

Dit onderzoek tracht, naast de interesse in het effect van de vignetten op mannelijke mytheaanvaarding, ook na te gaan of en hoe de bevraagde demografische kenmerken samenhangen met de mate van mannelijke mytheaanvaarding. Waar voorgaande onderzoeksdeelvraag beantwoord werd aan de hand van een experimenteel onderzoeksdesign, wordt deze onderzoeksdeelvraag aan de hand van een correlatieel design beantwoord.

Immers, hiervoor betrof de onafhankelijke variabele (vignet) een manipuleerbare variabele, waar dat bij de demografische kenmerken niet langer zo is. De keuze voor een correlationeel onderzoeksdesign is hier dan ook een logisch gevolg van (Curtis et al., 2016).

De meeste demografische kenmerken, die in deze studie werden bevraagd, werden gemeten op het nominale niveau, met uitzondering van het kenmerk leeftijd en de duur van de opleiding. De onafhankelijke variabele (posttest mytheaanvaarding) betreft een metrische variabele. De eta-correlatiecoëfficiënt (met waarden gaande van 0 tot 1) vormt de meest gepaste maat voor het bekijken van de samenhang tussen nominale en continue variabelen. Wat betreft de kenmerken leeftijd en duur van de opleiding vormt de Pearson correlatiecoëfficiënt (met waarden gaande van -1 tot 1) de meest geschikte associatiemaat, aangezien het in dit geval gaat om de samenhang tussen twee continue variabelen (Laerd Statistics, 2018). Deze maat is echter gevoelig aan schendingen van de assumptie van lineariteit (Laerd Statistics, 2018). Een eenvoudige manier om na te gaan of die assumptie is voldaan, is om naast de Pearson's r ook de η -correlatiecoëfficiënt op te vragen voor de variabelen leeftijd en duur van de opleiding. Immers, de absolute waarde van beide coëfficiënten is gelijk indien het om een lineaire relatie gaat. In geval van non-lineariteit zal de absolute waarde van de eta-coëfficiënt hoger zijn dan die van de Pearson's r (Garson, 2012). Aangezien deze waarden verschillen vertonen in dit onderzoek, worden zij ter volledigheid beiden weergegeven. Onderstaande tabel schetst de resultaten van de meest geschikte associatiematen gepresenteerd per demografisch kenmerk.

Demografische variabelen	Mannelijke mytheaanvaarding
Geslacht ^a	0.170*
Leeftijd	
– a	0.336
– b	-0.074
Burgerlijke staat respondent ^a	0.009
Burgerlijke staat ouders ^a	0.019
Kinderen ^a	0.016
Seksuele oriëntatie ^a	0.082
Geloof ^a	0.117
Geboorteland respondent ^a	0.140*
Geboorteland moeder ^a	0.171*
Geboorteland vader ^a	0.197*
Duur opleiding	
– a	0.253
– b	0.059

^a = η -correlatiecoëfficiënt, ^b = Pearson's *r*.

Significantie: * = 0.050; ** = 0.010, *** = 0.001

Uit bovenstaande tabel kan worden afgeleid dat alle demografische kenmerken slechts op zwakke wijze samenhangen met de mate van mannelijke mytheaanvaarding onder de politieagenten in opleiding. Toch konden enkele statistisch significante verschillen in de groepen van de demografische kenmerken aan de hand van de Mann Whitney U-test worden geconstateerd. Deze worden hieronder dan ook meer in detail besproken.

Allereerst kon een statistisch significant verschil worden opgemerkt in de scores op mannelijke mytheaanvaarding tussen mannen en vrouwen. Zo was de mediaan bij mannelijke mytheaanvaarding op statistisch significante wijze hoger bij de mannelijke respondenten (1.88) dan bij de vrouwelijke respondenten (1.53), $U = 3\,944$, $z = -2.744$, $p = 0.006$. Vervolgens werd ook een significant verschil bemerkt afhankelijk van het geboorteland van de respondent. Zo was de mediaan bij mannelijke mytheaanvaarding op statistisch significante wijze hoger bij respondenten die in een ander land geboren waren (2.29) dan bij respondenten die in België geboren waren (1.71), $U = 1\,613$, $z = 2.072$, $p = 0.038$. Ten slotte was er ook een statistisch significant verschil op te merken met betrekking tot het geboorteland van de ouders van de respondent. Zo was de mediaan bij mannelijke mytheaanvaarding op statistisch significante

wijze hoger bij respondenten waarvan de moeder in een ander land dan België geboren was (2.21) dan bij respondenten met een Belgische moeder (1.71), $U = 2\ 132.5$, $z = 2.781$, $p = 0.005$. Een gelijkaardige vaststelling werd gedaan met betrekking tot het geboorteland van de vader van de respondenten, waarbij de mediaan bij mannelijke mytheaanvaarding op statistisch significante wijze hoger was bij respondenten met een vader die in een ander land dan België geboren was (2.29) dan bij respondenten met een Belgische vader (1.71), $U = 2\ 680$, $z = 2.665$, $p = 0.008$.

Bij de variabelen leeftijd en duur van de opleiding werd aan de hand van de Pearson's correlatiecoëfficiënt geen statistische significantie vastgesteld. De Mann Whitney U-test gaf geen significant verschil aan in de score op mannelijke mytheaanvaarding afhankelijk van het al dan niet hebben van kinderen, de burgerlijke staat van de respondent (alleenstaand versus niet alleenstaand) of diens ouders (alleenstaand versus niet alleenstaand), de seksuele oriëntatie (heteroseksueel versus niet-heteroseksueel) en het geloof van de respondent (niet gelovig versus gelovig).

4.3. Discussie en conclusie

In dit onderdeel wordt, ter samenvatting, nog even stilgestaan bij de resultaten van dit onderzoek. Daarbij is het van belang te noteren dat de resultaten van dit onderzoek enkel betrekking hebben op aspirant-inspecteurs uit de politieopleidingen PAULO Gent en Campus Vesta Antwerpen. Generalisatie van de gevonden resultaten uit dit onderzoek naar de gehele populatie van politieagenten in opleiding is hier dan ook niet op zijn plaats.

Het zwaartepunt van dit onderzoek bestond uit een experimenteel design dat tot doel had na te gaan of er verschillen konden worden opgemerkt in de mate van mannelijke mytheaanvaarding vóór versus na de introductie van een verkrachtingsscenario of vignet tijdens de interventiefase van deze studie. Bij de controlegroep betrof dit vignet een scenario met een vrouwelijk

slachtoffer en een mannelijke dader, terwijl dit bij de experimentele groep een scenario met zowel een mannelijk slachtoffer als een mannelijke dader betrof. De resultaten van deze studie tonen aan dat er geen significant verschil kan worden vastgesteld tussen de pretest en posttest van mannelijke mytheaanvaarding afhankelijk van de vignetten. De respondenten waren bijgevolg niet meer of minder geneigd tot mannelijke mytheaanvaarding naargelang het verkrachtingsscenario dat hen tijdens de interventiefase van dit onderzoek werd voorgelegd.

Naast het experimentele luik bestond deze studie ook uit een correlationeel design dat naging of er demografische kenmerken zijn die samenhangen met de mate van mannelijke mytheaanvaarding en zo ja welke kenmerken dat zijn en op welke manier de samenhang verloopt. De demografische kenmerken die in deze studie onderzocht werden, zijn het geslacht, de leeftijd en de burgerlijke staat van de respondent, de burgerlijke staat van de ouders van de respondent, het al dan niet hebben van kinderen, de seksuele oriëntatie, het geloof en het geboorteland van de respondent, het geboorteland van de moeder en de vader van de respondent en de duur van de politie-opleiding die door de respondent werd gevolgd. Van al deze kenmerken hingen enkel het geslacht en geboorteland van de respondent en het geboorteland van de ouders van de respondent op significante wijze samen met de mate van mannelijke mytheaanvaarding onder de politieagenten in opleiding bij PAULO Gent en Campus Vesta te Antwerpen. De resultaten toonden aan dat er meer mannelijke mytheaanvaarding kon worden opgemerkt bij mannelijke respondenten, bij respondenten die niet in België geboren waren en bij respondenten waarvan (één van) de ouders niet in België geboren waren.

Ondanks het feit dat deze studie één van de weinige in diens onderzoeksdomein vormt, is het interessant om deze resultaten te vergelijken met andere studies naar mytheaanvaarding. Daarbij dient nogmaals benadrukt te worden dat het om buitenlandse studies gaat, die niet allen

even actueel zijn. Die beperking benadrukt de nood aan deze studie echter nog meer. Hieronder worden de gelijkenissen en verschillen met enkele andere studies kort toegelicht.

Heel wat voorgaand academisch onderzoek naar mytheaanvaarding omtrent slachtoffers van seksueel geweld geeft aan dat de mate van mytheaanvaarding en *victim blaming* hoger is bij mannen dan bij vrouwen (Aosved & Long, 2006; Chapleau et al., 2008; Davies et al., 2001; Davies & Rogers, 2006; Mitchell et al., 1999; Pollard, 1992; Smith et al., 1988; Suarez & Gadalla, 2010; Whatley & Riggio, 1993). Huidig onderzoek vertoont bijgevolg parallelle resultaten met betrekking tot het geslacht van de participanten. Een mogelijke verklaring voor dit verschil tussen mannelijke en vrouwelijke respondenten kan worden geboden door het feit dat vrouwen ten opzichte van mannen een hogere kans hebben op seksuele victimisatie, waardoor zij sneller dan mannen geneigd zijn zich te identificeren met het slachtoffer en er sympathie voor te uiten (Mitchell et al., 1999; Katz-Schiavone et al., 2008). Dit betreft echter louter een mogelijkheid en kan dus niet met zekerheid worden gesteld. Een kwalitatief vervolgonderzoek zou hier meer duidelijkheid over kunnen bieden.

Dit onderzoek is vernieuwend met betrekking tot de gevonden significante verschillen in de mate van mannelijke mytheaanvaarding afhankelijk van het geboorteland van de respondent en diens ouders, aangezien dit niet genoteerd werd in eerder onderzoek naar mytheaanvaarding. Er werd immers gevonden dat respondenten die niet in België geboren zijn en respondenten waarvan (één van) de ouders niet in België geboren werden een hogere mate van mannelijke mytheaanvaarding weerspiegelden. Dit wijst op een cultureel aspect, dat tevens aan de hand van een kwalitatief design verder verduidelijkt zou kunnen worden. Het is van belang hier een kritische opmerking te maken. Huidig onderzoek tracht de mate van mannelijke mytheaanvaarding onder politieagenten in opleiding toe te lichten, om zo een eerste stap in de goede richting te vormen wat betreft het aanpakken van het taboe rond deze problematiek en

de bewustwording inzake (de nefaste gevolgen van) mytheaanvaarding. Het is dan ook geenszins de bedoeling andere mythes en vormen van discriminatie te bewerkstelligen aan de hand van de resultaten van dit onderzoek. Bij de interpretatie van deze resultaten dient dus steeds in gedachten gehouden te worden dat zij enkel betrekking hebben op de onderzoekspopulatie van aspirant-inspecteurs bij PAULO Gent en Campus Vesta Antwerpen en dat zij bijgevolg niet zonder meer gegeneraliseerd kunnen worden. Bovendien kan aan de hand van huidig onderzoek enkel worden vastgesteld of er significante verschillen opgemerkt kunnen worden. Zo kunnen verschillende hypothesen worden opgesteld als mogelijke verklaring voor de resultaten, die zonder kwalitatief vervolgonderzoek echter geen sluitende waarheid vormen.

Algemene conclusie

In dit onderzoek stond een experiment naar de mate van mannelijke mytheaanvaarding onder politieagenten in opleiding centraal. Daarbij werden aspirant-inspecteurs uit twee Belgische politieopleidingen, namelijk PAULO Gent en Campus Vesta Antwerpen, bevraagd aan de hand van een online survey in experimentvorm. Het doel was om na te gaan of er een significant effect van de vignetten/verkrachtingsscenario's op de mate van mannelijke mytheaanvaarding kon worden opgemerkt. Ten slotte werd ook de samenhang van demografische kenmerken van de onderzoekspopulatie met de mate van mannelijke mytheaanvaarding toegelicht in dit onderzoek.

Conceptuele onderzoeksvragen

In het eerste hoofdstuk van dit masterproefonderzoek werd de literatuurstudie toegelicht in functie van de conceptualisering en operationalisering van de centrale begrippen (seksueel geweld, *rape myths* of verkrachtingsmythes, *rape myth acceptance* of mytheaanvaarding en secundaire victimisatie) in dit onderzoek. Deze literatuurstudie gaf meteen aan dat het begrip seksueel geweld vele ladingen dekt en context- en tijdgebonden is. Hoewel seksueel geweld reeds heel lang bestaat, bleef aandacht voor deze problematiek tot aan de jaren zeventig eerder achterwege. In die periode zorgde de feministische beweging ervoor dat seksueel geweld, met vrouwelijke slachtoffers, op de agenda kwam te staan (Muehlenhard & Kimes, 1999). Aandacht voor mannelijke slachtoffers was toen nog niet aan de orde (Herkes et al., 2015). Toch zijn er sinds die tijd inspanningen geleverd in een meer genderneutrale richting, waardoor definities van seksueel geweld de mogelijkheid erkennen dat vrouwen en mannen zowel daders als slachtoffers van seksueel geweld kunnen zijn (Keygaert et al., 2018). In dit onderzoek werd gekozen voor een strikte genderneutrale definitie, waarbij seksueel geweld omschreven werd als 'elke vorm van ongewenste fysieke aanrakingen en/of penetratie van iemands intieme

lichaamsdelen (bv. anus, penis, vagina of borsten)'. Deze keuze werd gemaakt omdat in deze studie personen die reeds op directe of indirecte wijze (via dichte vrienden of familie) in aanraking kwamen met seksueel geweld van verder onderzoek werden uitgesloten. Zo werd getracht mogelijke herbeleving van trauma tegen te gaan en alsnog voldoende respondenten over te houden voor een kwaliteitsvol onderzoek.

Het literatuuronderzoek toonde verder ook aan dat over seksueel geweld heel wat stereotiepen en verkeerde ideeën heersen in de samenleving (Katz-Schiavone, et al., 2008). Zo bestaan er heel wat verkrachtingsmythes in onze maatschappij. Deze bestaan zowel met betrekking tot vrouwelijke als tot mannelijke slachtoffers, hoewel ook hier kan worden opgemerkt dat het onderzoek naar mannelijke verkrachtingsmythes nog in de kinderschoenen staat in vergelijking met dat naar de vrouwelijke variant ervan (Davies et al., 2012). Omwille van het streven naar genderneutraliteit en holisme in dit onderzoek werd beslist om de definitie van Fisher en Pina met betrekking tot verkrachtingsmythes te hanteren. Deze definitie luidt als volgt: *“beliefs that are widely held in society which deny, downplay or justify sexual violence. They form prejudicial, stereotyped, or false beliefs about rape, rape victims and rapists, and result in vindicating the perpetrator’s actions by placing culpability on the victim”* (Fisher & Pina, 2013, p. 57). Mytheaanvaarding betreft bijgevolg de aanvaarding van verkrachtingsmythes zoals zij hierboven werden gedefinieerd. Het is een fenomeen dat diepe wortels kent aangezien het overal in de samenleving tot stand kan komen en samenhangt met heel wat andere vormen van discriminatie (Bohner et al., 2009; Suarez & Gadalla, 2010; Aosved & Long, 2006).

Ten slotte is het zo dat mytheaanvaarding heel wat nefaste gevolgen met zich meebrengt. Één daarvan betreft secundaire victimisatie. Bij de conceptualisering van dit begrip werd gebruik gemaakt van de definitie van Campbell en Raya, die luidt als volgt: *“Secondary victimization is a prolonged and compounded consequence of certain crimes; it results from negative,*

judgmental attitudes and behaviors directed toward the victim, which results in a lack of support, perhaps even condemnation and/or alienation of the victim” (Campbell & Raya, 1999, p. 262). Secundaire victimisatie betreft aldus het herbeleven van het initiële slachtofferschap wanneer men met de ervaring naar buiten komt. Dit is een fenomeen dat overal in de samenleving kan voorkomen en dus ook in politionele context. Bovendien kan het op die manier een vicieuze cirkel tot stand brengen, waarbij slachtoffers geen aangifte doen uit schrik niet geloofd te zullen worden en de problematiek zo net nog meer op de achtergrond terechtkomt, wat verdere mytheaanvaarding in de hand werkt (Fisher & Pina, 2013; Herkes et al., 2015; Pino & Meier, 1999). In deze studie werd niet onderzocht of en in welke mate secundaire victimisatie voorkomt. Dit fenomeen werd louter beschreven als achtergrondinformatie en benadrukt het belang van het huidige onderzoek. Zo haalden enkele studies, onder meer vanuit het gevaar op secundaire victimisatie, de nood aan de bestudering van mytheaanvaarding in specifieke populaties, zoals politie, aan (Davies et al., 2006; Herkes et al., 2015; Javaid, 2018; Lowe & Rogers, 2017; Suarez & Gadalla, 2010). Deze studie komt met een onderzoekspopulatie van politieagenten in opleiding tegemoet aan deze aanbeveling.

Centrale onderzoeksvragen

De nadruk van dit masterproefonderzoek lag evenwel niet op de literatuurstudie, maar wel op het kwantitatief empirisch luik dat tot doel had de centrale onderzoeksvragen uit de inleiding te beantwoorden. Dit alles werd uitgewerkt in het tweede, derde en vierde hoofdstuk van dit onderzoek.

In het tweede hoofdstuk van dit onderzoek werd de methodologie uiteengezet. Daarbij werd de keuze voor primaire gegevensverzameling aan de hand van een kwantitatief design aangegeven omwille van een focus op de breedte eerder dan de diepte van de onderzoeksgegevens, de gevoeligheid van het onderwerp, het doel van de studie en tijdsmatige beperkingen. Vervolgens werden de methoden van het experiment, de kwantitatieve vignettenmethode en de online

survey kort toegelicht. Daarbij werd verduidelijkt dat het empirisch gedeelte van dit onderzoek werd uitgevoerd aan de hand van een online enquête in experimentvorm. Concreet betekent dit dat de enquête bestaat uit een voormeting, een interventiefase en een nameting. De voormeting en nameting bestaan daarbij uit dezelfde vragen naar mytheaanvaarding/schaalitems van de MRMS en IRMA-SF, zij het in een andere volgorde. De interventiefase bestaat uit een vignet of verkrachtingsscenario met een vrouwelijk slachtoffer in de controlegroep en een mannelijk slachtoffer in de experimentele groep. In beide groepen betreft het een mannelijke dader. Nadien volgden nog enkele vervolgvragen die in beide groepen hetzelfde waren. Toewijzing aan de controle- dan wel experimentele groep gebeurde aan de hand van computergestuurde randomisatie.

In het derde hoofdstuk werden de beschrijvende analyses toegelicht. Er werd kort stilgestaan bij de verschillende versies van de enquête die voor enige uitval van de respondenten zorgde. Zo werden respondenten die reeds op directe of indirecte wijze (via dichte vrienden of familie) in aanraking waren gekomen met seksueel geweld van verder onderzoek uitgesloten. Zo'n 28% van het oorspronkelijke aantal respondenten (325) kwam op die manier reeds na enkele minuten bij het einde van de enquête aan. Vervolgens werden de relevante parameters van centraliteit en spreiding gepresenteerd voor de demografische kenmerken, de vervolgvragen, de afzonderlijke schaalitems van de MRMS en de gehele schaalconstructen.

Wat betreft de demografische kenmerken kon worden vastgesteld dat bijna drie kwart van de respondenten mannen waren, de meesten alleenstaand waren, gehuwde ouders hadden, zelf geen kinderen hadden en heteroseksueel waren. Ook gaven de meeste respondenten aan geen geloof te hebben, hoewel ook velen katholiek waren. De meeste respondenten gaven aan zelf in België geboren te zijn, alsook ouders te hebben die in België geboren waren. Hoewel er een brede leeftijdsrange (19 tot 47 jaar) op te merken was, waren de meeste respondenten 27 jaar

en bedroegen de mediaan en het gemiddelde 26 jaar. Ondanks geleverde inspanningen om zowel aspirant-agenten, -inspecteurs en -hoofdinspecteurs in de dataverzameling te betrekken, konden uiteindelijk enkel aspirant-inspecteurs bevroegd worden, wat uiteraard gevolgen heeft voor de interpretatie van de resultaten van deze studie.

Met betrekking tot de antwoorden op de vervolgvragen werden de volgende conclusies getrokken. De meeste respondenten kenden geen verantwoordelijkheid aan het slachtoffer, maar wel aan de dader, toe met betrekking tot het incident. Men vond de dader eerder suggestief, maar bleef hierover voornamelijk neutraal met betrekking tot het slachtoffer. Het gedrag van de dader werd door de meesten als helemaal niet gerechtvaardigd bestempeld. De meeste respondenten gaven eveneens aan te vinden dat het slachtoffer de dader niet hard aan het lijntje hield, duidelijk was in het aangeven dat de geslachtsgemeenschap zonder toestemming gebeurde en geen plezier aan het voorval beleefde. Ten slotte gaven de meesten aan het heel waarschijnlijk te vinden dat er in de vignetten sprake van een verkrachting was. Dit resultaat zorgde ervoor dat de vignetten geschikt waren voor het doel van het gevoerde onderzoek.

De items van mannelijke mytheaanvaarding werden gemeten aan de hand van de MRMS volgens een Likert-schaal gaande van 1 (helemaal niet akkoord) tot 5 (helemaal akkoord). Hogere scores wijzen hier op een sterkere mate van mannelijke mytheaanvaarding. Er werd geconstateerd dat de modus en de mediaan over de items heen varieerden van score 1 (helemaal niet akkoord) tot score 3 (neutraal) en dat respondenten zich eerder aan de lage kant van het spectrum van mannelijke mytheaanvaarding bevonden. Enkele mythes, die iets sterker ondersteund leken te worden, werden inhoudelijk kort toegelicht aan de hand van weerleggende wetenschappelijke evidentie.

Het deel met betrekking tot de schaalconstructen van de MRMS zowel vóór als na de interventiefase vormde de afsluiter van het derde hoofdstuk. Hiertoe werden factor- en betrouwbaarheidsanalyses uitgevoerd, die ertoe leidden dat een gemiddelde score van de respondenten op mannelijke mytheaanvaarding op groepsniveau gepresenteerd kon worden. Voor de interventiefase werd die score gebaseerd op 18 items, met vijf latente factoren, en na de interventiefase ging het om 17 items, met drie latente factoren. De items van de schaalconstructen vertoonden goede tot zeer goede interne consistentie en na controle van de schalen kon worden geconcludeerd dat zij unidimensioneel waren. De beschrijvende analyses gaven weer dat de gemiddelde schaalscores 1.89 (vóór interventie) en 1.86 (na interventie) bedroegen, wat nogmaals wijst op een eerder lage algemene mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de bevraagde politieagenten in opleiding.

Het vierde hoofdstuk vormde ten slotte het zwaartepunt van dit masterproefonderzoek. Dit hoofdstuk behandelde de resultaten van de covariantie- en correlatie-analyses, die een antwoord op de centrale onderzoeksvragen bieden. Het deel met betrekking tot de covariantie-analyse biedt een antwoord op de onderzoeksvragen “Vertonen de politieagenten in opleiding een verschillende mate van mannelijke mytheaanvaarding afhankelijk van het geslacht van het slachtoffer in het vignet?” en “Op welke manier beïnvloedt het geslacht van het slachtoffer in het vignet de mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de politieagenten in opleiding?”. Er werd gekozen voor de methode van de covariantie-analyse, omdat dit de meest geschikte techniek vormt om het effect van de vignetten (interventiefase) op de posttest van mannelijke mytheaanvaarding na te gaan, mits controle voor de storende invloed van de pretest van mannelijke mytheaanvaarding. Hoewel twee van de aan de covariantie-analyse ten grondslag liggende assumpties, namelijk de assumptie van normaliteit en afwezigheid van significante uitschieters, geschonden waren in dit onderzoek, werd besloten de techniek toch toe te passen omwille van het feit dat de steekproef groot genoeg was en de techniek vrij robuust is met

betrekking tot deze schendingen. De resultaten gaven aan dat er een klein, doch niet significant verschil kon worden opgemerkt in de mate van mannelijke mytheaanvaarding vóór versus na de interventiefase. Hierdoor is het beantwoorden van de tweede deelvraag, die peilt naar de manier van beïnvloeding van het geslacht van het slachtoffer in het vignet op de mate van mannelijke mytheaanvaarding, niet zinvol in dit onderzoek.

De overige onderzoeksvragen, namelijk “Zijn er demografische kenmerken, en zo ja welke, die verband houden met de mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de politieagenten in opleiding?” en “Op welke manier hangen demografische kenmerken samen met de mate van mannelijke mytheaanvaarding bij de politieagenten in opleiding?”, behoren tot het correlationele luik van dit hoofdstuk. Deze vragen werden dan ook in eerste instantie toegelicht aan de hand van correlatiecoëfficiënten. Daaruit kon worden geconcludeerd dat alle demografische kenmerken eerder zwakke correlaties met de mate van mannelijke mytheaanvaarding vertoonden. Verdere analyses toonden echter aan dat er toch enkele significante verschillen konden worden opgemerkt in de mate van mannelijke mytheaanvaarding wat betreft de demografische kenmerken geslacht, geboorteland van de respondent en geboorteland van diens ouders (zowel van de moeder als van de vader). Zo werd gevonden dat bij mannelijke respondenten de mediaan bij mannelijke mytheaanvaarding op significante wijze hoger was dan bij de vrouwelijke respondenten. Een soortgelijk resultaat kon met betrekking tot het geboorteland van de respondent en diens ouders worden vastgesteld. Zo werd geconstateerd dat de mediaan bij mannelijke mytheaanvaarding op significante manier hoger was bij respondenten die niet in België geboren waren alsook bij respondenten waarvan de moeder of de vader niet in België geboren waren. De overige demografische kenmerken vertoonden geen significante samenhang met mannelijke mytheaanvaarding, waardoor geen verdere analyses met betrekking tot deze variabelen werden uitgevoerd. Deze resultaten werden ook gekaderd binnen het bredere onderzoeksmatige kader, waaruit bleek dat reeds heel

wat studies vonden dat de mate van mytheaanvaarding en *victim blaming* hoger lag bij mannen dan bij vrouwen (Aosved & Long, 2006; Chapleau et al., 2008; Davies et al., 2001; Davies & Rogers, 2006; Mitchell et al., 1999; Pollard, 1992; Smith et al., 1988; Suarez & Gadalla, 2010; Whatley & Riggio, 1993). Met betrekking tot de overige significante gevonden verschillen, werd echter geen voorgaande wetenschappelijke evidentie gevonden, wat een vernieuwend element van de huidige studie aantoont.

Aanbevelingen

Onderzoek

Bij het formuleren van aanbevelingen voor verder onderzoek, is het in eerste instantie van belang terug te koppelen naar de beperkingen van het huidige onderzoek. Allereerst kan het kwantitatieve onderzoeksdesign nogmaals worden aangehaald. Hoewel dit design in de huidige studie de meest geschikte methodologie opleverde, zijn er inherent ook enkele beperkingen aan verbonden. Zo werd bij de online enquête gebruik gemaakt van vaste antwoordcategorieën, waardoor respondenten met een afwijkende mening die niet verder konden verduidelijken. Door de focus op de breedte werd dus enigszins ingeboet aan een focus op de diepte van de onderzoeksgegevens. In het huidige onderzoek werden dan ook enkele significante verbanden aangetoond, waarvoor enkel hypothetische en dus geen sluitende verklaringen geboden kunnen worden. Een eerste aanbeveling betreft dan ook de opvolging van het huidige masterproefonderzoek met een kwalitatief vervolgonderzoek.

Vervolgens zijn er ook enkele elementen specifiek aan dit onderzoek waaraan in verder onderzoek tegemoet gekomen kan worden. Zo werd, binnen de scope van dit onderzoek, besloten slechts twee politiescholen in deze studie te betrekken. Verder onderzoek zou de huidige studie kunnen uitbreiden naar alle Vlaamse of Belgische politiescholen om uitspraken op generaliseerbaar niveau te kunnen doen. Ook werd reeds enkele malen vermeld dat

inspanningen werden geleverd om een zo breed mogelijke populatie bestaande uit aspirant-agenten, -inspecteurs en -hoofdinspecteurs te bekomen. Toch betrof de uiteindelijke onderzoekspopulatie enkel aspirant-inspecteurs. Ook aan deze beperking zou verder onderzoek tegemoet kunnen komen. Op die manier kan worden nagegaan of er verschillen in de mate van mytheaanvaarding op te merken zijn afhankelijk van de gevolgde opleiding. Bovendien betroffen beide scenario's in de interventiefase van dit onderzoek telkens een mannelijke dader. Er zijn echter ook scenario's met een vrouwelijke dader mogelijk die binnen de scope van dit onderzoek niet onderzocht werden. De schaalitems van de MRMS peilden echter wel naar scenario's met een vrouwelijke dader, waardoor dit niet geheel afwezig was in het huidige onderzoek. Toch zou het interessant kunnen zijn het huidige onderzoek uit te breiden met gelijkaardige vignetten waarbij er sprake is van vrouwelijke daders. Vervolgens kan het huidige onderzoek worden hernomen aan de hand van longitudinaal onderzoek, waardoor de respondenten niet tweemaal kort na elkaar dezelfde schaalitems dienen te beantwoorden. Dergelijk design heeft het voordeel dat respondenten niet verward, gefrustreerd of vermoeid geraken omdat zij dezelfde vragen tweemaal in een korte tijdspanne dienen te beantwoorden, maar heeft ook als nadeel dat er storende effecten van buitenaf kunnen plaatsvinden en dat er mogelijke uitval is van respondenten. Ten slotte zou ook een vergelijkende studie naar de mate van (mannelijke) mytheaanvaarding tussen agenten in opleiding en agenten in het werkveld kunnen uitgevoerd worden.

In dit masterproefonderzoek werd de nadruk gelegd op mannelijke mytheaanvaarding, aangezien het onderzoek rond mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld alsook mytheaanvaarding daaromtrent nog in de kinderschoenen staat in vergelijking met datzelfde onderzoek naar vrouwelijke slachtoffers. In functie van dit masterproefonderzoek vond echter een primaire gegevensverzameling plaats aan de hand van twee mytheaanvaardingschalen, zowel een vrouwelijke (de IRMA-SF) als een mannelijke schaal (de MRMS). Dit element laat

toe de in deze studie aangeleverde gegevensverzameling te benutten voor ander onderzoek. Zo kan aan de hand van deze dataset ook onderzoek naar de mate van vrouwelijke mytheaanvaarding en de vergelijking tussen de mate van mannelijke dan wel vrouwelijke mytheaanvaarding worden uitgevoerd.

Ten slotte kunnen ook enkele algemene aanbevelingen worden geformuleerd. Zo is seksueel geweld een vrij recent onderwerp in de academische literatuur en mannelijk slachtofferschap daarbinnen nog recenter. Dit masterproefonderzoek trachtte bij te dragen aan een meer holistische blik op de problematiek van seksueel geweld en mytheaanvaarding door enkele onderbelichte aspecten, zoals mannelijk slachtofferschap en de mate van mytheaanvaarding onder politieagenten in opleiding, te onderzoeken. Er zijn echter nog heel wat deelaspecten van de problematiek van seksueel geweld die zich nog steeds op de achtergrond bevinden. Enkele daarvan betreffen homoseksueel slachtofferschap, transseksueel slachtofferschap, mannelijk en/of vrouwelijk slachtofferschap van vrouwelijke daders, ... Op vlak van onderzoek verdienen nog heel wat elementen verdere toelichting. De meest prangende aanbeveling situeert zich echter in de noodzaak naar een Belgische prevalentiestudie naar slachtofferschap van seksueel geweld. Hierbij dient dus ook verder dan enkel naar vrouwelijke slachtoffers gekeken te worden. Dergelijke studie dient te bestaan uit een kwantitatief en kwalitatief luik, waarbij het kwantitatieve luik de omvang van de problematiek tracht te kaderen en het kwalitatieve luik tot doel heeft meer inzicht in de problematiek te verschaffen. Zo kan worden stilgestaan bij de bestaande barrières voor verschillende doelgroepen en de manier waarop zij programma's en initiatieven met betrekking tot seksueel geweld ervaren. Ter afsluiting kan worden gesteld dat er in het algemeen meer nood is aan onderzoek omtrent de problematiek van mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld in België, aangezien de meeste academische literatuur buitenlandstalig onderzoek betreft.

Beleid

Vooraleer aanbevelingen op vlak van beleid worden geformuleerd wordt nog even stilgestaan bij de resultaten van huidig onderzoek. Zo werd in dit onderzoek geen significant effect gevonden van de verkrachtingsscenario's op de mate van mannelijke mytheaanvaarding onder de bevraagde politieagenten in opleiding. Bovendien bevond de algemene mate van mannelijke mytheaanvaarding zich in deze populatie eerder aan de lage kant. Waar de literatuur over mannelijk slachtofferschap vaak een eerder pessimistische blik hanteert, lijkt dit hier niet meteen ondersteund te worden door empirisch bewijs. Het blijft evenwel belangrijk in gedachten te houden dat dit onderzoek enkel betrekking heeft op de populatie van aspirant-inspecteurs in opleiding bij PAULO Gent en Campus Vesta Antwerpen. Dit is echter een zeer specifieke populatie. In wat volgt worden dan ook enkele algemene beleidsaanbevelingen gedaan omtrent de aanpak van (mytheaanvaarding over) mannelijk slachtofferschap van seksueel geweld.

Een eerste stap in de aanpak van mytheaanvaarding betreft sensibilisering, zodat bewustzijn voor de problematiek wordt gegenereerd en het taboe errond wordt aangepakt. Hierin kunnen media een grote rol spelen. De invloed van media kan dus zowel mythebevestigend als mytheontkrachtigend werken. Campagnes die meer dan enkel het stereotiepe beeld van de weerloze vrouw in een brutale verkrachting schetsen, zijn slechts één voorbeeld van een eerste stap in de goede richting.

Een volgende aanbeveling betreft een genderneutraal en -toegankelijk beleid inzake slachtofferschap van seksueel geweld. Hier kan worden teruggekoppeld naar de aanbeveling die de nood aan een Belgisch prevalentieonderzoek aankaartte. Zo is het niet per se productief aparte diensten, programma's en initiatieven voor mannelijke slachtoffers op te zetten zonder zicht te hebben op het voorkomen daarvan in ons land. Bovendien mag de aandacht voor

mannelijke slachtoffers de reeds geleverde strijd voor vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld niet tenietdoen. Een genderneutraal en -toegankelijk beleid dat evidence-based is, vormt dan ook de meest geschikte aanbeveling. Een concreet initiatief binnen die aanbeveling betreft bijvoorbeeld de training van professionelen die met slachtoffers in contact (kunnen) komen. Hiermee wordt meteen ook getracht tegemoet te komen aan het gevaar op secundaire victimisatie. Verder onderzoek naar specifieke doelpopulaties, zoals hulpverlening en dergelijke, kan aangeven waar en hoe training best tot stand komt. Training dient in ieder geval geïndividualiseerd te zijn en dus op maat plaats te vinden. De resultaten van dit onderzoek waren eerder positief, maar situeerden zich op groepsniveau. Het was dan ook niet het doel van dit onderzoek om uitspraken op individueel niveau te doen. Toch konden bij de beschrijvende analyses enkele keren eerder lage percentages van respondenten met een hoge mate van mannelijke mytheaanvaarding worden opgemerkt doorheen dit onderzoek. Zonder hier diep op in te gaan, zou een aanbeveling kunnen bestaan uit de afname van individuele testen, onder agenten (in opleiding) of anderen die op professionele wijze met slachtoffers van seksueel geweld in contact komen, aan de hand van mytheaanvaardingsschalen. Daarbij zou dan een cut-off score kunnen worden gehanteerd die beslist of er een nood bestaat aan training en hoe intensief die dient te zijn. Op die manier wordt training op maat aangeboden en wordt getracht op preventieve wijze tegemoet te komen aan de gevaren van secundaire victimisatie.

Conclusie

Ter conclusie kan worden gesteld dat onderzoek en beleid onlosmakelijk met elkaar verweven zijn wat betreft de aanpak van de problematiek van (mytheaanvaarding omtrent) seksueel geweld. Er kan worden besloten dat er zowel maatschappelijke als professionele aandacht nodig is om verkrachtingsmythes uit de maatschappij te proberen filteren. In eerste instantie is er nood aan onderzoek en sensibilisering, waarna ook meer concrete initiatieven kunnen worden opgezet.

Ondanks dit alles mag niet uit het oog verloren worden dat er reeds een positieve evolutie plaatsvond m.b.t. aandacht voor de problematiek van seksueel geweld. Zo ging de onderzoeksmatige aandacht er de laatste decennia reeds op vooruit, werden er initiatieven opgericht zoals de Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG) en werden beleidsplannen met oog voor de problematiek ontwikkeld. De voornaamste aanbeveling en conclusie betreft aldus te persisteren in deze positieve trend.

Bibliografie

- Anderson, C. L. (1982). Males as sexual assault victims: Multiple levels of trauma. *Journal of Homosexuality*, 7(2-3), 145-162.
- Aosved, A. C., & Long, P. J. (2006). Co-occurrence of Rape Myth Acceptance, Sexism, Racism, Homophobia, Ageism, Classism, and Religious Intolerance. *Sex Roles*, 55(7-8), 481-492.
- Barnhoorn, J. S., Haasnoot, E., Bocanegra, B. R., & Van Steenbergen, H. (2015). QRTEngine: An easy solution for running online reaction time experiments using Qualtrics. *Behavior Research Methods*, 47(4), 918-929.
- Barter, C., & Renold, E. (2000). 'I wanna tell you a story': exploring the application of vignettes in qualitative research with children and young people. *International Journal of Social Research Methodology*, 3(4), 307-323.
- Bijleveld, C. (2013). *Methoden en technieken van onderzoek in de criminologie* (5e gewijzigde druk). Den Haag, Nederland: Boom Lemma.
- Bohner, G., Eyssel, F., Pina, A., Siebler, F., & Viki, G. T. (2009). Rape myth acceptance: Cognitive, affective, and behavioural effects of beliefs that blame the victim and exonerate the perpetrator. In M. Horvath, & J. Brown (Eds.), *Rape: Challenging contemporary thinking*, (pp. 17-45). Cullompton, Verenigd Koninkrijk: Willan.
- Brinkgreve, C., & Van Daalen, R. (1991). Huiselijk geweld. *Amsterdams Sociologisch Tijdschrift*, 18(3), 138-164.

- Campbell, R., & Raja, S. (1999). Secondary victimization of rape victims: Insights from mental health professionals who treat survivors of violence. *Violence and Victims, 14*(3), 261-275.
- Chapleau, K. M., Oswald, D. L., & Russell, B. L. (2008). Male Rape Myths: The Role of Gender, Violence and Sexism. *Journal of Interpersonal Violence, 23*(5), 600-615.
- Curtis, E. A., Comiskey, C., & Dempsey, O. (2016). Importance and use of correlational research. *Nurse researcher, 23*(6), 20-25.
- Davies, M., Gilston, J., & Rogers, P. (2012). Examining the relationship between male rape myth acceptance, female rape myth acceptance, victim blame, homophobia, gender roles, and ambivalent sexism. *Journal of Interpersonal Violence, 27*(14), 2807-2823.
- Davies, M., Pollard, P., & Archer, J. (2001). The influence of victim gender and sexual orientation on judgments of the victim in a depicted stranger rape. *Violence and Victims, 16*(6), 607-619.
- Davies, M., Pollard, P., & Archer, J. (2006). Effects of perpetrator gender and victim sexuality on blame toward male victims of sexual assault. *The Journal of Social Psychology, 146*(3), 275-291.
- Davies, M., & Rogers, P. (2006). Perceptions of male victims in depicted sexual assaults: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior, 11*(4), 367-377.

- Evans, J. R., & Mathur, A. (2005). The value of online surveys. *Internet research*, 15(2), 195-219.
- Finch, J. (1987). The vignette technique in survey research. *Sociology*, 21(1), 105-114.
- Fisher, N. L., & Pina, A. (2013). An overview of the literature on female-perpetrated adult male sexual victimization. *Agression and Violent Behavior*, 18(1), 54-61.
- Gaines, B. J., Kuklinski, J. H., & Quirk, P. J. (2007). The logic of the survey experiment reexamined. *Political Analysis*, 15(1), 1-20.
- Garson, G. D. (2012). *Testing statistical assumptions* (6^e editie). Asheboro, North Carolina: Statistical Associates Publishing.
- Gliem, J. A., & Gliem, R. R. (2003). Calculating, interpreting, and reporting Cronbach's alpha reliability coefficient for Likert-type scales. Paper gepresenteerd op the Midwest Research-to-Practice Conference in Adult, Continuing, and Community Education, The Ohio State University, Columbus, Ohio. Geraadpleegd van <https://scholarworks.iupui.edu/handle/1805/344>.
- Hardyns, W. (2018). *Onderzoeksontwerp in de criminologie*. Gent, België: Institute for International Research on Criminal Policy – UGent.
- Hellemans, S., & Buysse, A. (2013). Seksueel grensoverschrijdend gedrag. *Sexpert: Seksuele gezondheid in Vlaanderen*, 217-240.
- Herche, J., & Engelland, B. (1996). Reversed-polarity items and scale unidimensionality. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 24(4), 366-374.

- Herkes, G., Bisschop, L., Vandeviver, C., Delefortrie, D., & Vander Beken T. (2015). Male victims of sexual violence: a review of the literature. Gent, België: Institute for International Research on Criminal Policy – UGent.
- Hughes, R. (1998). Considering the vignette technique and its application to a study of drug injecting and HIV risk and safer behaviour. *Sociology of Health and Illness*, 20(3), 381–400.
- Javaid, A. (2016). Feminism, masculinity and male rape: bringing male rape ‘out of the closet’. *Journal of Gender Studies*, 25(3), 283-293.
- Javaid, A. (2018). Male rape, masculinities, and sexualities. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 52, 199-210.
- Jewkes, R., Sen, P., & Garcia-Moreno, C. (2002). Sexual violence. *World report on violence and health*. Geneva, World Health Organization, 147-181.
- Kassing, L. R., Beesley, D., & Frey, L. L. (2005). Gender role conflict, homophobia, age, and education as predictors of male rape myth acceptance. *Journal of Mental Health Counseling*, 27(4), 311-328.
- Katz-Schiavone, S., Levenson, J. S., & Ackerman, A. R. (2008). Myths and facts about sexual violence: Public perceptions and implications for prevention. *Journal of Criminal Justice and Popular Culture*, 15(3), 291-311.
- Keygnaert, I., Vandeviver, C., Nisen, L., De Schrijver, L., Depraetere, J., Nobels, A., Cismaru Inescu, A., Lemonne, A., Renard, B., & Vander Beken, T. (2018). Seksueel

geweld in België: Eerste representatieve prevalentiestudie naar de aard, omvang en impact van seksueel geweld in België. *Science Connection*, 59, 28-31.

- Kim, H., & Lee, T. H. (2018). Strategic CSR Communication: A Moderating Role of Transparency in Trust Building. *International Journal of Strategic Communication*, 12(2), 107-124.
- Laerd Statistics (2017). One-way ANCOVA using SPSS Statistics. *Statistical tutorials and software guides*. Geraadpleegd van <https://statistics.laerd.com/>.
- Laerd Statistics (2018). Pearson's product-moment correlation using SPSS Statistics. *Statistical tutorials and software guides*. Geraadpleegd van <https://statistics.laerd.com/>.
- Lowe, M., & Rogers, P. (2017). The scope of male rape: A selective review of research, policy and practice. *Agression and Violent Behavior*, 35, 38-43.
- Lünemann, K. D., Mein, A. G., Drost, L., & Verwijs, R. (2014). *Maatregelen ter voorkoming van secundair en herhaald slachtofferschap*. Utrecht, Nederland: Verwey-Jonker Instituut.
- Makhubela, M., & Mashegoane, S. (2019). Establishing factorial validity of the Rosenberg Self-Esteem Scale. In S. Laher, A. Fynn, & S. Kramer (Reds.), *Transforming Research Methods in the Social Sciences: Case Studies from South-Africa* (pp. 52-68). Johannesburg, Zuid-Afrika: Wits University Press.
- Mason, F., & Lodrick, Z. (2013). Psychological consequences of sexual assault. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics and Gynaecology*, 27(1), 27-37.

- McLeod, S. A. (2007). The milgram experiment. *Simply Psychology*. Geraadpleegd van www.simplypsychology.org/milgram.html.
- Melanson, K. P. (1999). Belief in male rape myths: A test of two competing theories. (Doctoral dissertation, Queen's University). *Dissertation Abstracts International*, 59, 1-159.
- Mitchell, D., Hirschman, R., & Nagayama Hall, G. C. (1999). Attributions of victim responsibility, pleasure, and trauma in male rape. *Journal of Sex Research*, 36(4), 369-373.
- Muehlenhard, C. L., & Kimes, L. A. (1999). The social construction of violence: The case of sexual and domestic violence. *Personality and Social Psychology Review*, 3(3), 234-245.
- Nakonezny, P. A., & Shull, R. D. (2007). JMASM 26: Hettmansperger and McKean linear model aligned rank test for the single covariate and one-way ANCOVA case (SAS). *Journal of Modern Applied Statistical Methods*, 6(1), 336-340.
- Nichols, P. (1991). *Social survey methods: A Fieldguide for Development Workers*. Oxford, Verenigd Koninkrijk: Oxfam.
- Pauwels, L. (2012). *Toegepaste statistiek met SPSS voor criminologen*. Antwerpen, België: Maklu.
- Pauwels, L. (2015). *Kwantitatieve criminologie: basishandboek kwantitatieve methoden van criminologisch onderzoek*. Gent, België: Academia Press.

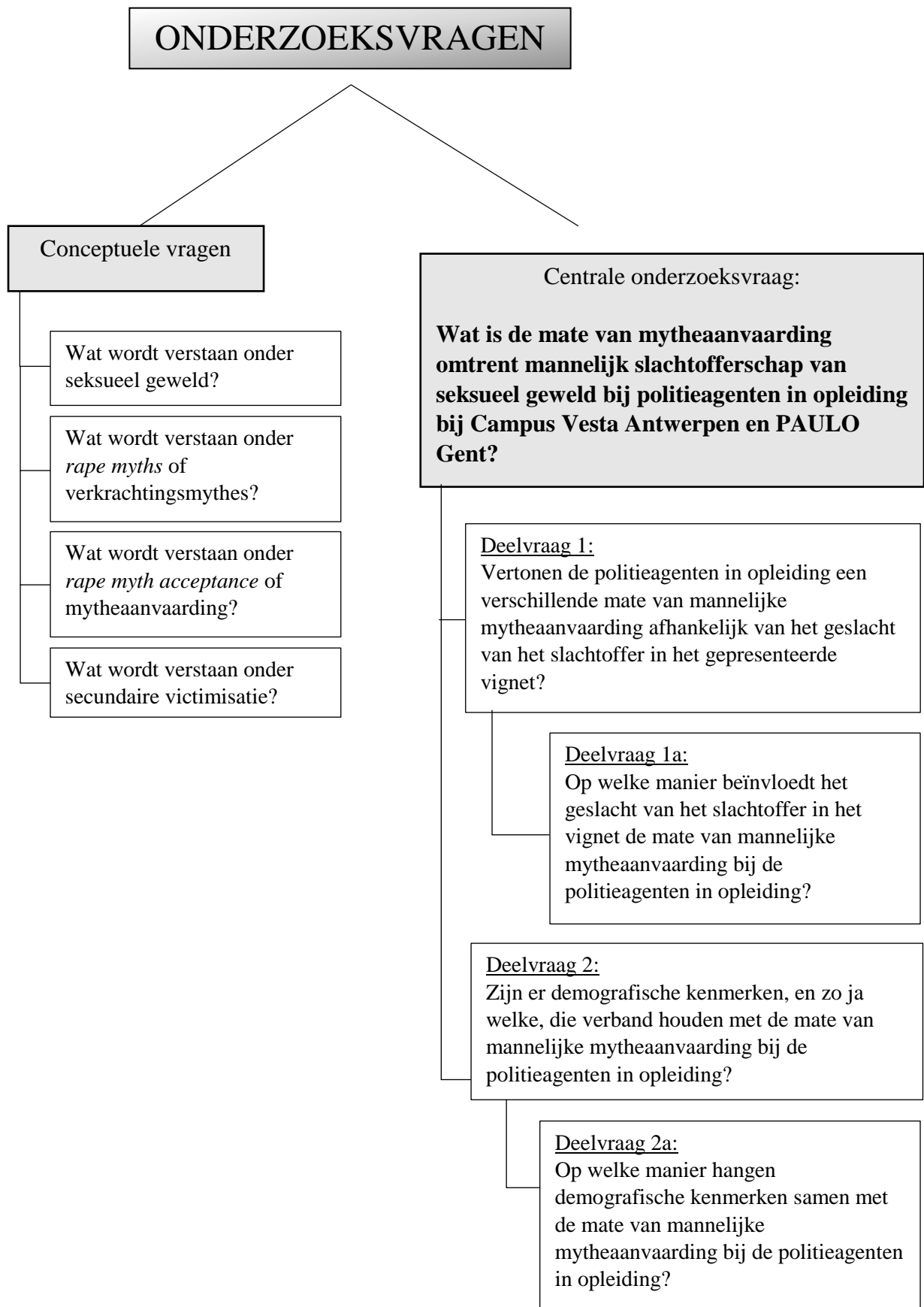
- Payne, D. L., Lonsway, K. A., & Fitzgerald, L. F. (1999). Rape myth acceptance: Exploration of its structure and its measurement using the Illinois rape myth acceptance scale. *Journal of Research in Personality, 33*(1), 27-68.
- Peterson, Z. D., & Muehlenhard, C. L. (2004). Was it rape? The function of women's rape myth acceptance and definitions of sex in labeling their own experiences. *Sex Roles, 51*(3-4), 129-144.
- Pino, N. W., & Meier, R. F. (1999). Gender differences in rape reporting. *Sex Roles, 40*(11-12), 979-990.
- Piquero, A. R., & Weisburd, D. (2010). *Handbook of quantitative criminology*. New York, Verenigde Staten: Springer.
- Pollard, P. (1992). Judgements about victims and attackers in depicted rapes: A review. *British Journal of Social Psychology, 31*(4), 307-326.
- Ponsaers, P. (2012). Academisering van het Hoger Politieonderwijs - Kansen en Gevaren. *Cahiers Politiestudies, 3*(22), 53-68.
- Prentky, R. A., & Knight, R. A. (1991). Identifying critical dimensions for discriminating among rapists. *Journal of consulting and clinical psychology, 59*(5), 643-661.
- Schmidt, N. B., Richey, J. A., Zvolensky, M. J., & Maner, J. K. (2008). Exploring human freeze responses to a threat stressor. *Journal of behavior therapy and experimental psychiatry, 39*(3), 292-304.

- Sivakumaran, S. (2005). Male/Male Rape and the “Taint” of Homosexuality. *Human Rights Quarterly*, 27, 1274-1306.
- Smith, R. E., Pine, C. J., & Hawley, M. E. (1988). Social Cognitions about Adult Male Victims of Female Sexual Assault. *The Journal of Sex Research*, 24(1), 101-112.
- Struckman-Johnson, C. (1988). Forced sex on dates: It happens to men, too. *Journal of Sex Research*, 24(1), 234-241.
- Suarez, E., & Gadalla, T. M. (2010). Stop Blaming the Victim: A Meta-Analysis on Rape Myths. *Journal of Interpersonal Violence*, 25(11), 2010-2035.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55.
- Turchik, J. A., & Edwards, K. M. (2012). Myths about male rape: A literature review. *Psychology of Men & Masculinity*, 13(2), 211-226.
- Ullman, S. E., & Filipas, H. H. (2001). Correlates of formal and informal support seeking in sexual assault victims. *Journal of Interpersonal Violence*, 16(10), 1028-1047.
- Van Damme, A., Pauwels, L., Pleysier, S., & Van de Velde, M. (2010). Beelden van vertrouwen: het vertrouwen in politie en justitie in perspectief geplaatst (locomotieftekst). *Orde van de Dag: Criminaliteit en Samenleving*, 52, 7-20.

- Van der Laan, P., Van Busschbach, J., & Bijleveld, C. (2007). Experimentele criminologie en criminologische experimenten. *Tijdschrift voor Criminologie*, 50(1), 3-11.
- Verhoeven, N. (2007). *Wat is onderzoek: Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger* (6^e editie). Amsterdam, Nederland: Boom.
- Vickers, A. J. (2005). Parametric versus non-parametric statistics in the analysis of randomized trials with non-normally distributed data. *BMC medical research methodology*, 5(1), 1-12.
- West, P. (1982). *Reproducing naturally occurring stories: vignettes in survey research*. Working Paper. Glasgow, Verenigd Koninkrijk: MRC Social and Public Health Sciences Unit.
- Whatley, M. A., & Riggio, R. E. (1993). Gender differences in attributions of blame for male rape victims. *Journal of Interpersonal Violence*, 8(4), 502-511.
- Wijkman, M., Bijleveld, C., & Hendriks, J. (2010). Women don't do such things! Characteristics of female sex offenders and offender types. *Sexual Abuse*, 22(2), 135-156.

Bijlagen

1. Schematische weergave onderzoeksvragen

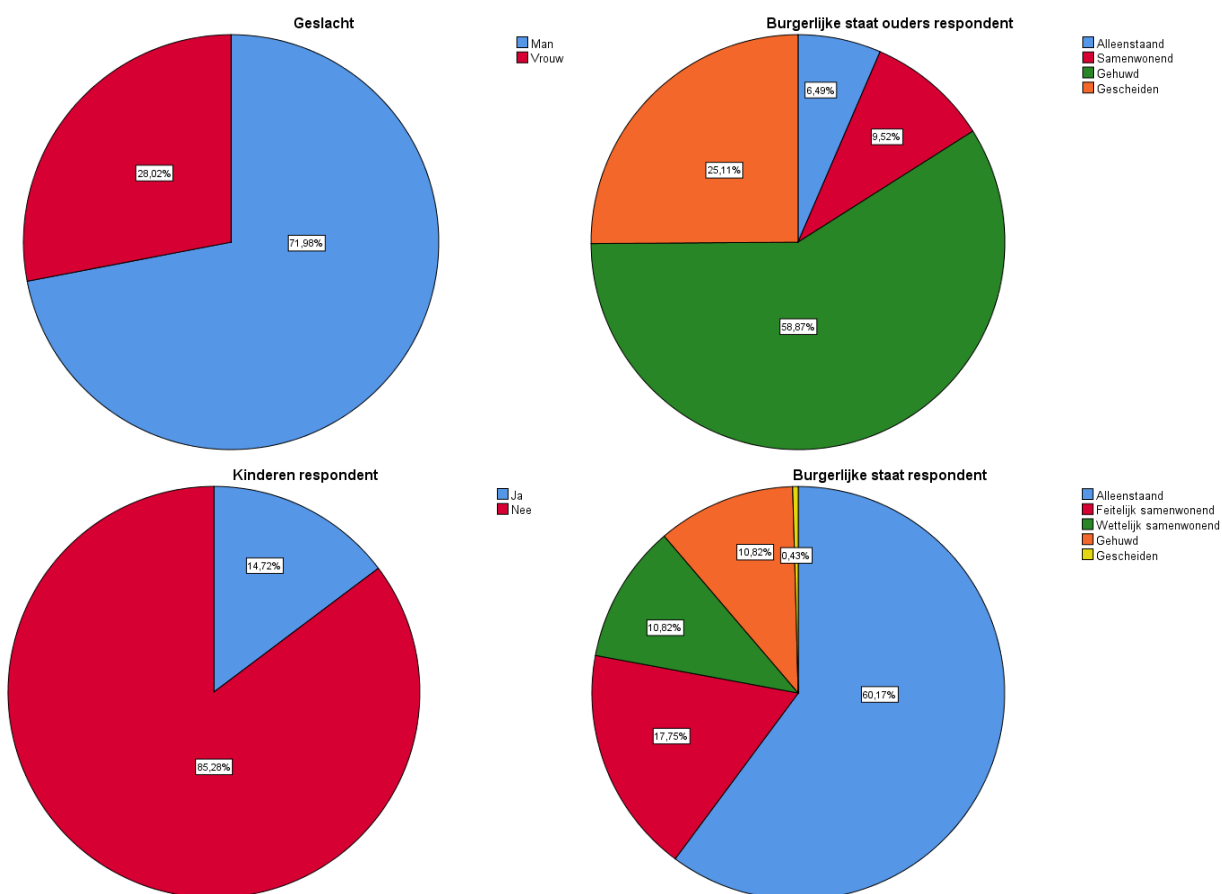

2. Tabellen en grafieken:

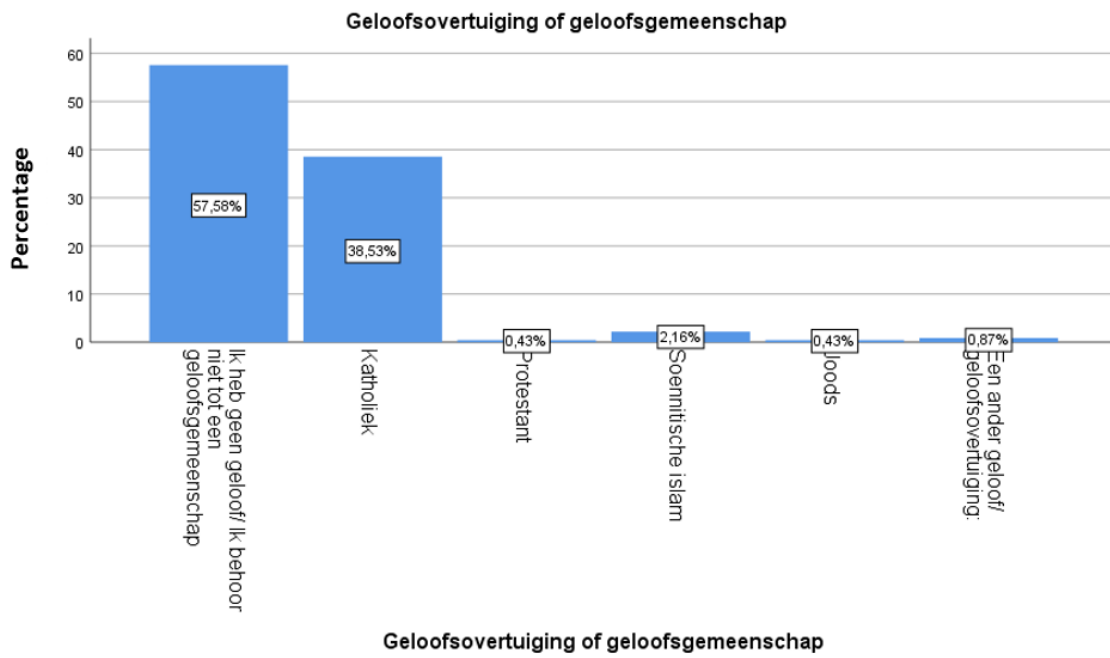
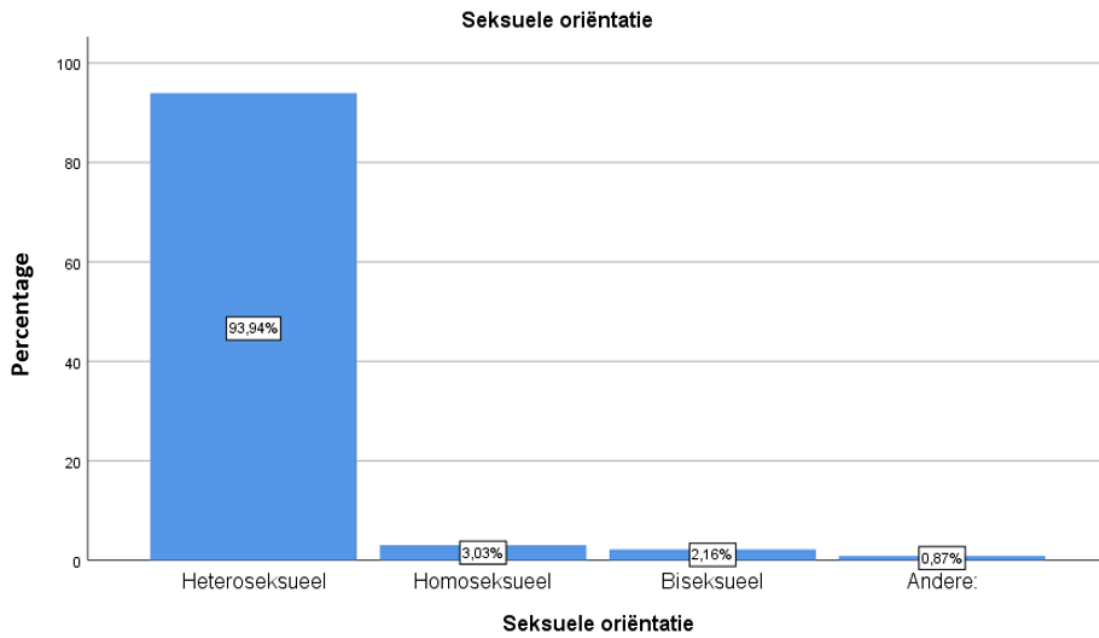
2.1. Tabel 1: relevante parameters van centraliteit voor nominale demografische kenmerken

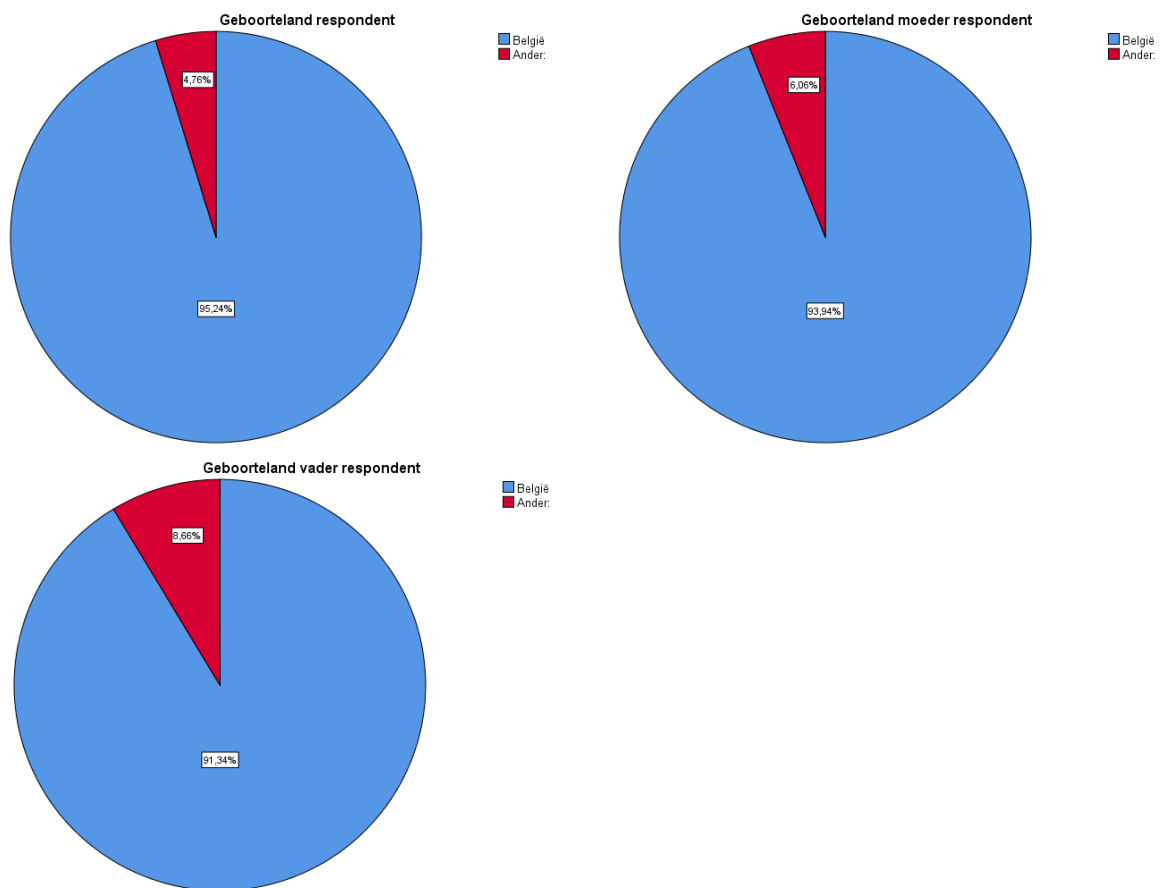
	Geslacht	Burgerlijke staat van respondent	Burgerlijke staat van ouders respondent	Kinderen respondent	Seksuele oriëntatie	Geloofsovertuiging of -gemeenschap van respondent	Geboorteland van respondent	Geboorteland van moeder van respondent	Geboorteland van vader van respondent
Absolute frequentie	232	231	231	231	231	231	231	231	231
Modus	1 = man	1 = Alleenstaand	3 = Gehuwd	2 = Nee	1 = Heteroseksueel	1 = Geen geloofsovertuiging of -gemeenschap	1 = België	1 = België	1 = België

2.2. Grafische voorstelling spreiding van nominale demografische kenmerken

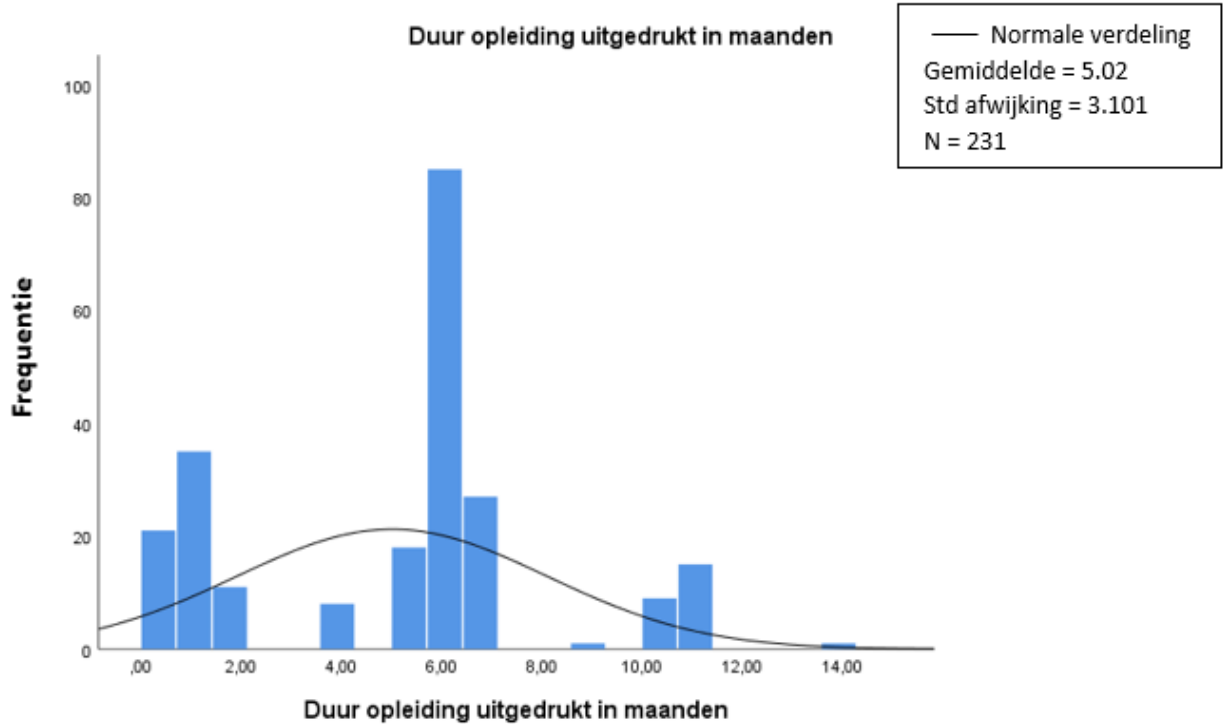
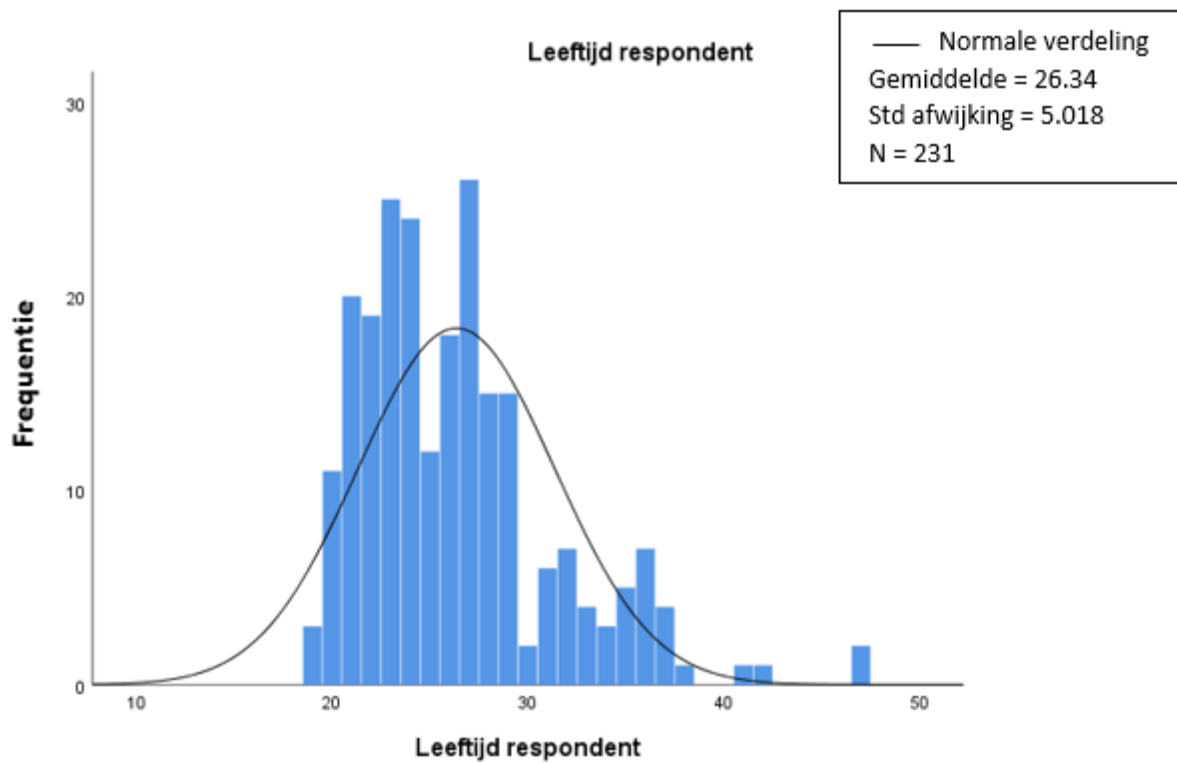

2.3. Tabel 2: relevante parameters van centraliteit en spreiding voor overige demografische kenmerken

	Leeftijd	Opleiding van respondent	Duur opleiding in maanden
Absolute frequentie	231	231	231
Modus	27	2 = Opleiding tot inspecteur	6
Gemiddelde	26.34	/	5.02
Mediaan	26	2 = Opleiding tot inspecteur	6
Standaardafwijking	5.02	/	3.10
Minimum	19	2 = Opleiding tot inspecteur	0
Maximum	47	2 = Opleiding tot inspecteur	14

2.4. Grafische voorstelling spreiding van overige demografische kenmerken

2.5. Tabel 3: Relevante parameters van centraliteit per item voor de baseline van mannelijke mytheaanvaarding

Item	N geldig	N uitval	Mediaan	Modus
De mate van verzet die een man biedt, zou een belangrijke factor moeten zijn bij het bepalen of hij verkracht werd.	229	96	2 = Eerder niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
Als een man mij zou vertellen dat hij verkracht werd door een andere man, dan zou ik vermoeden dat hij homoseksueel is.	229	96	1 = Helemaal niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn erg aangedaan door het incident (R).	229	96	2 = Eerder akkoord	2 = Eerder akkoord
Als een man meedoet met kussen en strelen en hij het uit de hand laat lopen, dan is het zijn schuld wanneer zijn partner hem dwingt tot seks.	229	96	2 = Eerder niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
De meeste mannen zouden er niet van genieten om door een vrouw verkracht te worden (R).	229	96	2 = Eerder akkoord	2 = Eerder akkoord
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet voorzichtiger waren.	229	96	2 = Eerder niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
Ik zou het moeilijk hebben een man te geloven die mij vertelt dat hij werd verkracht door een vrouw.	229	96	2 = Eerder niet akkoord	2 = Eerder niet akkoord
Een man die toelaat dat hij wordt verkracht door een andere man is waarschijnlijk homoseksueel.	229	96	1 = Helemaal niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
De meeste mannen die verkracht worden door een man zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnapten of zich tegen de man verzetten.	229	96	1 = Helemaal niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
Mannen die naakt rond paraderen in een kleedkamer vragen om problemen.	229	96	1 = Helemaal niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
Geen enkele man met zelfrespect zou toegeven dat hij verkracht werd.	229	96	1 = Helemaal niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
Als een man een erectie krijgt terwijl hij verkracht wordt, dan betekent dat waarschijnlijk dat hij ervan begon te genieten.	228	97	2 = Eerder niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord

Item	N geldig	N uitval	Mediaan	Modus
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnapten of zich tegen de vrouw verzetten.	228	97	1 = Helemaal niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
De meeste mannen die verkracht werden, hebben een geschiedenis van seksuele losbandigheid.	228	97	1 = Helemaal niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
Verkrachting van een man is serieuzer wanneer het slachtoffer heteroseksueel is dan wanneer het slachtoffer homoseksueel is.	228	97	1 = Helemaal niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
Een man kan genieten van seks zelfs als hij ertoe gedwongen wordt.	228	97	2 = Eerder niet akkoord	3 = Neutraal
Een man die verkracht werd, is zijn mannelijkheid verloren.	228	97	1 = Helemaal niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
Verkrachting van mannen wordt meestal gepleegd door homoseksuelen.	228	97	2 = Eerder niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord
Vrouwen die mannen verkrachten zijn seksueel gefrustreerde individuen.	228	97	3 = Neutraal	3 = Neutraal
Veel mannen beweren dat ze verkracht zijn als ze hebben ingestemd met homoseksuele relaties, maar achteraf van gedachte zijn veranderd.	228	97	3 = Neutraal	3 = Neutraal
Het is een verschrikkelijke ervaring voor een man om verkracht te worden door een vrouw (R).	228	97	2 = Eerder akkoord	1 = Helemaal akkoord 2 = Eerder akkoord
Elke gezonde man kan op een succesvolle manier een verkrachter weerstaan als hij dat echt wil.	228	97	2 = Eerder niet akkoord	1 = Helemaal niet akkoord

De gekleurde resultaten betreffen de omgekeerd gescoorde stellingen (R). Hoe hoger de waarden van de mediaan en modus, des te lager de mate van mytheaanvaarding.

2.6. Tabel 4: Relatieve frequenties per item voor de baseline van mannelijke mytheaanvaarding

Item	Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Neutraal	Eerder akkoord	Helemaal akkoord
De mate van verzet die een man biedt, zou een belangrijke factor moeten zijn bij het bepalen of hij verkracht werd.	42.4%	16.6%	19.2%	18.3%	3.5%
Als een man mij zou vertellen dat hij verkracht werd door een andere man, dan zou ik vermoeden dat hij homoseksueel is.	65.1%	20.1%	7.4%	7%	0.4%
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn erg aangedaan door het incident (R).	1.7%	6.6%	27.5%	40.2%	24%
Als een man meedoet met kussen en strelen en hij het uit de hand laat lopen, dan is het zijn schuld wanneer zijn partner hem dwingt tot seks.	44.5%	38.9%	12.7%	3.5%	0.4%
De meeste mannen zouden er niet van genieten om door een vrouw verkracht te worden (R).	4.8%	13.1%	22.3%	30.1%	29.7%
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet voorzichtiger waren.	49.8%	35.4%	11.8%	1.7%	1.3%
Ik zou het moeilijk hebben een man te geloven die mij vertelt dat hij werd verkracht door een vrouw.	25.3%	28.8%	19.2%	24.9%	1.7%
Een man die toelaat dat hij wordt verkracht door een andere man is waarschijnlijk homoseksueel.	54.6%	22.7%	13.1%	8.3%	1.3%
De meeste mannen die verkracht worden door een man zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnapten of zich tegen de man verzetten.	60.7%	26.6%	9.2%	3.5%	/
Mannen die naakt rond paraderen in een kleedkamer vragen om problemen.	74.2%	17%	7%	1.7%	/
Geen enkele man met zelfrespect zou toegeven dat hij verkracht werd.	56.3%	20.5%	15.3%	6.6%	1.3%
Als een man een erectie krijgt terwijl hij verkracht wordt, dan betekent dat waarschijnlijk dat hij ervan begon te genieten.	45.6%	32.5%	17.5%	3.5%	0.9%
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnapten of zich tegen de vrouw verzetten.	54.4%	29.4%	12.7%	2.6%	0.9%

Item	Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Neutraal	Eerder akkoord	Helemaal akkoord
De meeste mannen die verkracht werden, hebben een geschiedenis van seksuele losbandigheid.	54.4%	24.6%	19.7%	1.3%	/
Verkrachting van een man is serieuzer wanneer het slachtoffer heteroseksueel is dan wanneer het slachtoffer homoseksueel is.	69.7%	14.5%	12.7%	2.2%	0.9%
Een man kan genieten van seks zelfs als hij ertoe gedwongen wordt.	25%	25.9%	37.3%	9.2%	2.6%
Een man die verkracht werd, is zijn mannelijkheid verloren.	54.8%	23.7%	15.4%	5.3%	0.9%
Verkrachting van mannen wordt meestal gepleegd door homoseksuelen.	36.8%	23.2%	28.1%	10.5%	1.3%
Vrouwen die mannen verkrachten zijn seksueel gefrustreerde individuen.	16.7%	18.9%	41.7%	19.7%	3.1%
Veel mannen beweren dat ze verkracht zijn als ze hebben ingestemd met homoseksuele relaties, maar achteraf van gedachte zijn veranderd.	21.5%	23.7%	49.1%	4.8%	0.9%
Het is een verschrikkelijke ervaring voor een man om verkracht te worden door een vrouw (R).	0.9%	3.1%	20.6%	37.7%	37.7%
Elke gezonde man kan op een succesvolle manier een verkrachter weerstaan als hij dat echt wil.	35.1%	34.2%	22.4%	6.6%	1.8%

De gekleurde stellingen zijn omgekeerd gescoord (R). Hoe meer men met deze stellingen akkoord gaat, des te lager de mate van mytheaanvaarding.

2.7. Tabel 5: Relevante parameters van centraliteit vervolgvragen interventiefase

Vraag	N geldig	N uitval	Mediaan	Modus
Hoe verantwoordelijk is het slachtoffer volgens jou?	226	99	1 = Helemaal niet verantwoordelijk	1 = Helemaal niet verantwoordelijk
Hoe verantwoordelijk is de dader volgens jou?	226	99	5 = Volledig verantwoordelijk	5 = Volledig verantwoordelijk
Hoe suggestief is het slachtoffer volgens jou?	226	99	2 = Eerder niet suggestief	3 = Neutraal
Hoe suggestief is de dader volgens jou?	226	99	4 = Eerder wel suggestief	4 = Eerder wel suggestief
Hoe gerechtvaardigd is het gedrag van de dader volgens jou?	226	99	1 = Helemaal niet gerechtvaardigd	1 = Helemaal niet gerechtvaardigd
Hoe hard hield het slachtoffer de dader aan het lijntje volgens jou?	226	99	2 = Eerder niet hard	1 = Helemaal niet hard
Hoe duidelijk was het volgens jou dat het slachtoffer geen toestemming gaf?	226	99	4 = Eerder wel duidelijk	4 = Eerder wel duidelijk
Hoeveel plezier beleefde het slachtoffer in dit scenario volgens jou?	226	99	1 = Helemaal geen plezier	1 = Helemaal geen plezier
Hoe waarschijnlijk is het volgens jou dat in dit scenario sprake is van verkrachting?	226	99	5 = Heel waarschijnlijk	5 = Heel waarschijnlijk

2.8. Tabel 6: Relatieve frequenties vervolgvragen interventiefase

Vraag	Helemaal niet verantwoordelijk	Eerder niet verantwoordelijk	Neutraal	Eerder wel verantwoordelijk	Volledig verantwoordelijk
Hoe verantwoordelijk is het slachtoffer volgens jou?	51.8%	32.7%	12.4%	2.7%	0.4%
Hoe verantwoordelijk is de dader volgens jou?	2.2%	0.4%	5.3%	27%	65%
	Helemaal niet suggestief	Eerder niet suggestief	Neutraal	Eerder wel suggestief	Heel suggestief
Hoe suggestief is het slachtoffer volgens jou?	24.8%	29.2%	38.9%	6.2%	0.9%
Hoe suggestief is de dader volgens jou?	1.3%	1.8%	35%	36.7%	25.2%
	Helemaal niet gerechtvaardigd	Eerder niet gerechtvaardigd	Neutraal	Eerder wel gerechtvaardigd	Volledig gerechtvaardigd
Hoe gerechtvaardigd is het gedrag van de dader volgens jou?	72.6%	21.2%	6.2%	/	/
	Helemaal niet hard	Eerder niet hard	Neutraal	Eerder wel hard	Heel hard
Hoe hard hield het slachtoffer de dader aan het lijntje volgens jou?	40.3%	30.5%	26.5%	2.2%	0.4%
	Helemaal niet duidelijk	Eerder niet duidelijk	Neutraal	Eerder wel duidelijk	Heel duidelijk
Hoe duidelijk was het volgens jou dat het slachtoffer geen toestemming gaf?	0.4%	7.5%	13.3%	39.8%	38.9%
	Helemaal geen plezier	Eerder geen plezier	Neutraal	Eerder wel plezier	Veel plezier
Hoeveel plezier beleefde het slachtoffer in dit scenario volgens jou?	65.5%	23.5%	10.2%	0.9%	/
	Heel onwaarschijnlijk	Eerder onwaarschijnlijk	Neutraal	Eerder waarschijnlijk	Heel waarschijnlijk
Hoe waarschijnlijk is het volgens jou dat in dit scenario sprake is van verkrachting?	0.4%	2.2%	13.3%	29.2%	54.9%

2.9. Tabellen 7-14: Factorladingen items van mannelijke mytheaanvaarding vóór (baseline) en na interventie

2.9.1: Tabel 7

FACTOR 1 BASELINE	
ITEM	FACTORLADING
Als een man een erectie krijgt terwijl hij verkracht wordt, dan betekent dat waarschijnlijk dat hij ervan begon te genieten.	0.671
Verkrachting van een man is serieuzer wanneer het slachtoffer heteroseksueel is dan wanneer het slachtoffer homoseksueel is.	0.632
De meeste mannen die verkracht werden, hebben een geschiedenis van seksuele losbandigheid.	0.597
De meeste mannen die verkracht worden door een man zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnapten of zich tegen de man verzetten.	0.594
Elke gezonde man kan op een succesvolle manier een verkrachter weerstaan als hij dat echt wil.	0.543
Een man die verkracht werd is zijn mannelijkheid verloren.	0.534
Geen enkele man met zelfrespect zou toegeven dat hij verkracht werd.	0.510

2.9.2: Tabel 8

FACTOR 2 BASELINE	
ITEM	FACTORLADING
Verkrachting van mannen wordt meestal gepleegd door homoseksuelen.	0.738
Vrouwen die mannen verkrachten zijn seksueel gefrustreerde individuen.	0.482
Veel mannen beweren dat ze verkracht zijn als ze hebben ingestemd met homoseksuele relaties, maar achteraf van gedachte zijn veranderd.	0.464

2.9.3: Tabel 9

FACTOR 3 BASELINE	
ITEM	FACTORLADING
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn erg aangedaan door het incident.	0.673
De meeste mannen zouden er niet van genieten om door een vrouw verkracht te worden.	0.597
Het is een verschrikkelijke ervaring voor een man om verkracht te worden door een vrouw.	0.535

2.9.4: Tabel 10

FACTOR 4 BASELINE	
ITEM	FACTORLADING
Als een man meedoet met kussen en strelen en hij het uit de hand laat lopen, dan is het zijn schuld wanneer zijn partner hem dwingt tot seks.	0.438
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk, omdat ze niet voorzichtiger waren.	0.424
Mannen die naakt rond paraderen in een kleedkamer vragen om problemen.	0.401

2.9.5: Tabel 11

FACTOR 5 BASELINE	
ITEM	FACTORLADING
Als een man mij zou vertellen dat hij verkracht werd door een andere man, dan zou ik vermoeden dat hij homoseksueel is.	0.716
Een man die toelaat dat hij wordt verkracht door een andere man is waarschijnlijk homoseksueel.	0.621

2.9.6: Tabel 12

FACTOR 1 NA INTERVENTIE	
ITEM	FACTORLADING
De meeste mannen die verkracht worden door een man zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnaptten of zich tegen de man verzetten.	0.933
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnaptten of zich tegen de vrouw verzetten.	0.856
Mannen die naakt rond paraderen in een kleedkamer vragen om problemen.	0.830
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet voorzichtiger waren.	0.827
Als een man mij zou vertellen dat hij verkracht werd door een andere man, dan zou ik vermoeden dat hij homoseksueel is.	0.679
Als een man meedoet met kussen en strelen en hij het uit de hand laat lopen, dan is het zijn schuld wanneer zijn partner hem dwingt tot seks.	0.631
De mate van verzet die een man biedt, zou een belangrijke factor moeten zijn bij het bepalen of hij verkracht werd.	0.627
Een man die toelaat dat hij wordt verkracht door een andere man is waarschijnlijk homoseksueel	0.603
Elke gezonde man kan op een succesvolle manier een verkrachter weerstaan als hij dat echt wil.	0.593

2.9.7: Tabel 13

FACTOR 2 NA INTERVENTIE	
ITEM	FACTORLADING
Verkrachting van mannen wordt meestal gepleegd door homoseksuelen.	0.873
De meeste mannen die verkracht werden hebben een geschiedenis van seksuele losbandigheid.	0.636
Vrouwen die mannen verkrachten zijn seksueel gefrustreerde individuen.	0.613
Veel mannen beweren dat ze verkracht zijn als ze hebben ingestemd met homoseksuele relaties, maar achteraf van gedachte zijn veranderd.	0.537
Een man die verkracht werd, is zijn mannelijkheid verloren.	0.404

2.9.8: Tabel 14

FACTOR 3 NA INTERVENTIE	
ITEM	FACTORLADING
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw, zijn erg aangedaan door het incident.	0.846
Het is een verschrikkelijke ervaring voor een man om verkracht te worden door een vrouw.	0.698
De meeste mannen zouden er niet van genieten om door een vrouw verkracht te worden.	0.499

2.10. Tabel 15: Beschrijvende statistieken schalsommen mannelijke mytheaanvaarding vóór en na interventiefase

	N	Minimum-waarde	Maximum-waarde	Gemiddelde	Standaard-afwijking
Schaalsom mannelijke mytheaanvaarding voor interventiefase	228	1	3.22	1.89	0.52
Schaalsom mannelijke mytheaanvaarding na interventiefase	225	1	3.88	1.86	0.61

3. Enquête

Perceptie en attitudes van politieagenten in opleiding met betrekking tot slachtoffers van seksueel geweld

Beste mijnheer/mevrouw

Alvast dank voor je interesse om deel te nemen aan mijn afstudeeronderzoek voor de Masteropleiding Criminologische Wetenschappen aan de Universiteit Gent. Hierin bestudeer ik de perceptie en attitudes van politieagenten in opleiding met betrekking tot slachtoffers van seksueel geweld.

Deelname aan het onderzoek houdt in dat je een online vragenlijst met vragen rond seksueel geweld invult. Er zijn geen juiste of foute antwoorden. Het gaat om wat jij denkt. Het is dus de bedoeling dat je steeds het antwoord aanduidt dat zo goed mogelijk aansluit bij jouw eigen mening. Deze enquête zal 15 tot 20 minuten van jouw tijd in beslag nemen.

Indien je de volledige informatiebrief over het onderzoek wenst, klik dan [hier](#).

Hartelijk bedankt voor je bereidwilligheid om deel te nemen aan dit onderzoek!

Met vriendelijke groet

Charlotte Decrock

Ik verklaar hierbij, als deelnemer aan de studie 'perceptie en attitudes van politieagenten in opleiding met betrekking tot slachtoffers van seksueel geweld' uitgevoerd in het kader van een masterproef aan de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal recht van de Universiteit Gent, dat ik

- 1) de uitleg over de aard van de vragen, die tijdens dit onderzoek zullen worden aangeboden, heb gekregen en dat mij de mogelijkheid werd geboden om bijkomende informatie te verkrijgen*
- 2) totaal vrijwillig deelneem aan het onderzoek*
- 3) de toestemming geef aan de onderzoekers om mijn resultaten op anonieme wijze te bewaren, te verwerken en te rapporteren*
- 4) op de hoogte ben van de mogelijkheid om mijn deelname aan het onderzoek op ieder moment stop te zetten en dit zonder opgave van reden*
- 5) weet dat niet deelnemen of mijn deelname aan het onderzoek stopzetten op geen enkele manier invloed heeft op mijn opleiding*
- 6) ervan op de hoogte ben dat ik een samenvatting van de onderzoeksbevindingen kan krijgen*

Ik verklaar mij akkoord met deze informatie en wens deel te nemen aan het onderzoek.

- Ja (1)
- Nee (2)

Volgende vragen peilen naar jouw achtergrondkenmerken.

Q1. Ben je ooit al eens rechtstreeks of onrechtstreeks (via dichte vrienden/ familie) in aanraking gekomen met seksueel geweld?

Onder seksueel geweld wordt hier verstaan elke vorm van ongewenste fysieke aanrakingen en/of penetratie van iemands intieme lichaamsdelen (bv. anus, penis, vagina of borsten).

- Ja (1)
- Nee (2)

Q2. Wat is je geslacht?

- Man (1)
- Vrouw (2)
- X (3)

Q3. Wat is je geboortjaar?

_____

Q4. Wat is je burgerlijke staat?

- Alleenstaand (1)
- Feitelijk samenwonend (2)
- Wettelijk samenwonend (3)
- Gehuwd (4)
- Gescheiden (5)
- Weduwe/Weduwenaar (6)

Q5. Wat is de burgerlijke staat van je ouders?

- Alleenstaand (1)
- Samenwonend (2)
- Gehuwd (3)
- Gescheiden (4)

Q6. Heb je kinderen?

- Ja (1)
- Nee (2)

Q7. Wat is je seksuele oriëntatie?

- Heteroseksueel (1)
- Homoseksueel (2)
- Biseksueel (3)
- Andere: (4) _____

Q8. Welke is je geloofsovertuiging of tot welke geloofsgemeenschap reken je jezelf?

- Ik heb geen geloof/ Ik behoor niet tot een geloofsgemeenschap (1)
- Katholiek (2)
- Protestant (3)
- Soennitische islam (4)
- Sjiitische islam (5)
- Joods (6)
- Hindoeïsme (7)
- Een ander geloof/ geloofsovertuiging:
(8) _____

Q9. In welk land ben je geboren?

- België (1)
- Ander: (2) _____

Q10. In welk land is je moeder geboren?

- België (1)
- Ander: (2) _____

Q11. In welk land is je vader geboren?

- België (1)
- Ander: (2) _____

Q12. Aan welke opleiding ben je gestart?

- Opleiding tot agent (1)
- Opleiding tot inspecteur (2)
- Opleiding tot hoofdinspecteur (3)

Q13. Hoeveel maanden volg je deze opleiding reeds?

_____

Volgende vragen peilen naar jouw mening omtrent enkele uitspraken over seksueel geweld. (De stellingen met een (R) naast, zijn omgekeerd gescoorde stellingen. Hoe meer men met deze stellingen akkoord gaat, des te lager de mate van mytheaanvaarding.)

Q14. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Wanneer vrouwen verkracht worden, is het vaak omdat de manier waarop ze “nee” zeiden onduidelijk was.	☐	☐	☐	☐	☐
Hoewel de meeste vrouwen het niet zouden toegeven, vinden ze het over het algemeen “opwindend” om fysiek gedwongen te worden tot seks.	☐	☐	☐	☐	☐
De mate van verzet die een man biedt, zou een belangrijke factor moeten zijn bij het bepalen of hij verkracht werd.	☐	☐	☐	☐	☐

Q15. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Als een man mij zou vertellen dat hij verkracht werd door een andere man, dan zou ik vermoeden dat hij homoseksueel is.	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn erg aangedaan door het incident (R).	☐	☐	☐	☐	☐
Een vrouw die zich schaars kleedt, zou niet verbaasd moeten zijn als een man haar probeert te dwingen tot seks.	☐	☐	☐	☐	☐

Q16. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Mannen zijn meestal niet van plan om een vrouw te dwingen tot seks, maar soms worden ze te ver seksueel meegesleept.	☐	☐	☐	☐	☐
Als een vrouw bereid is te zoenen met een man, dan is het niet erg als hij wat verder gaat en seks met haar heeft.	☐	☐	☐	☐	☐
Als een man meedoet met kussen en strelen en hij het uit de hand laat lopen, dan is het zijn schuld wanneer zijn partner hem dwingt tot seks.	☐	☐	☐	☐	☐

Q17. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
De meeste mannen zouden er niet van genieten om door een vrouw verkracht te worden (R).	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet voorzichtiger waren.	☐	☐	☐	☐	☐
Het zijn meestal enkel vrouwen die suggestief gekleed zijn die verkracht worden.	☐	☐	☐	☐	☐

Q18. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Ik zou het moeilijk hebben een man te geloven die mij vertelt dat hij werd verkracht door een vrouw.	☐	☐	☐	☐	☐
Een man die toelaat dat hij wordt verkracht door een andere man is waarschijnlijk homoseksueel.	☐	☐	☐	☐	☐
Als een vrouw verkracht wordt terwijl ze dronken is, dan is ze op z'n minst ietwat verantwoordelijk als het uit de hand loopt.	☐	☐	☐	☐	☐

Q19. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Veel vrouwen verlangen er stiekem naar om verkracht te worden.	☐	☐	☐	☐	☐
Het is beter dat een vrouwelijke politieagente het verhoor afneemt wanneer een vrouw verkrachting aangeeft.	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste mannen die verkracht worden door een man zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnapten of zich tegen de man verzetten.	☐	☐	☐	☐	☐

Q20. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Mannen die naakt rond paraderen in een kleedkamer vragen om problemen.	☐	☐	☐	☐	☐
Geen enkele man met zelfrespect zou toegeven dat hij verkracht werd.	☐	☐	☐	☐	☐
De kans op verkrachting is klein in de vrouw haar eigen gekende omgeving.	☐	☐	☐	☐	☐

Q21. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Beschuldigingen van verkrachting worden vaak gebruikt als wraakactie tegenover mannen.	☐	☐	☐	☐	☐
Een vrouw die mannen "plaagt", verdient alles wat zou kunnen gebeuren.	☐	☐	☐	☐	☐
Veel vrouwen houden een man aan het lijntje en beweren dan dat ze verkracht zijn.	☐	☐	☐	☐	☐

Q22. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Als een man een erectie krijgt terwijl hij verkracht wordt, dan betekent dat waarschijnlijk dat hij ervan begon te genieten.	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnapten of zich tegen de vrouw verzetten.	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste mannen die verkracht werden, hebben een geschiedenis van seksuele losbandigheid.	☐	☐	☐	☐	☐

Q23. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Verkrachting van een man is serieuzer wanneer het slachtoffer heteroseksueel is dan wanneer het slachtoffer homoseksueel is.	☐	☐	☐	☐	☐
Alle vrouwen zouden toegang moeten hebben tot zelfverdedigingslessen.	☐	☐	☐	☐	☐
Een man kan genieten van seks zelfs als hij ertoe gedwongen wordt.	☐	☐	☐	☐	☐

Q24. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Een man die verkracht werd, is zijn mannelijkheid verloren.	☐	☐	☐	☐	☐
Als een vrouw niet fysiek terugvecht, kan je niet echt zeggen dat het om verkrachting gaat.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkrachting van mannen wordt meestal gepleegd door homoseksuelen.	☐	☐	☐	☐	☐

Q25. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Vrouwen die mannen verkrachten zijn seksueel gefrustreerde individuen.	☐	☐	☐	☐	☐
Veel mannen beweren dat ze verkracht zijn als ze hebben ingestemd met homoseksuele relaties, maar achteraf van gedachte zijn veranderd.	☐	☐	☐	☐	☐
Mannen uit de middenklasse verkrachten bijna nooit iemand.	☐	☐	☐	☐	☐

Q26. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Het is een verschrikkelijke ervaring voor een man om verkracht te worden door een vrouw (R).	☐	☐	☐	☐	☐
Als de verkrachter geen wapen heeft, kan je het niet echt verkrachting noemen.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkrachting gebeurt wanneer een man de controle verliest over zijn libido.	☐	☐	☐	☐	☐

Q27. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Vrouwen neigen te overdrijven over hoeveel een verkrachting hen heeft aangetast.	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste verkrachters worden niet gevangen door de politie.	☐	☐	☐	☐	☐
Elke gezonde man kan op een succesvolle manier een verkrachter weerstaan als hij dat echt wil.	☐	☐	☐	☐	☐

Lees onderstaand fictief scenario om de volgende vragen te kunnen beantwoorden.

Tom (25) leert Paul (24) door gemeenschappelijke vrienden kennen op een parkconcert. Het vele lawaai daar bemoeilijkt een rustig gesprek, waardoor ze besluiten zich wat van de groep te verwijderen. Ze vinden een bankje in het park, vershuild achter enkele bomen. Daar praten ze verder. Bij het praten legt Tom zijn hand op de bil van Paul en probeert het kruis van Paul te strelen. Paul duwt Tom van zich weg. Tom pint Paul echter vast op de bank om hem in bedwang te houden. Nadien penetreert hij hem. Verstijfd van angst ondergaat Paul de daad.

Klik hier indien je bovenstaand scenario gelezen hebt. (1)

OF

Lees onderstaand fictief scenario om de volgende vragen te kunnen beantwoorden.

Tom (25) leert Pauline (24) door gemeenschappelijke vrienden kennen op een parkconcert. Het vele lawaai daar bemoeilijkt een rustig gesprek, waardoor ze besluiten zich wat van de groep te verwijderen. Ze vinden een bankje in het park, vershuild achter enkele bomen. Daar praten ze verder. Bij het praten legt Tom zijn hand op de bil van Pauline en probeert steeds dieper onder haar rok te geraken. Pauline duwt Tom van zich weg. Tom pint Pauline echter vast op de bank om haar in bedwang te houden. Nadien penetreert hij haar. Verstijfd van angst ondergaat Pauline de daad.

Klik hier indien je bovenstaand scenario gelezen hebt. (1)

Volgende vragen hebben betrekking op het voorgaande scenario.

Q28. Stel dat je dit scenario in het echt ziet gebeuren, hoe zou je dan reageren?

- Ik doe niets. (1)
- Ik vraag of de geslachtsgemeenschap met toestemming van beide personen gebeurt. (2)
- Ik neem de personen in kwestie sowieso mee voor verhoor. Of er al dan niet toestemming was, kan ook dan nog nagegaan worden. (3)

Indien men voor de tweede antwoordmogelijkheid koos, verscheen de volgende vraag.

Q28a. Je duidde aan dat je zou peilen naar toestemming. Hoe zou je dit concreet verder aanpakken?

- Indien er toestemming is, doe ik niks. Indien er geen toestemming is, neem ik de dader mee voor verhoor. (1)
- Indien er toestemming is, doe ik niks. Indien er geen toestemming is, neem ik beide personen mee voor verhoor. (2)
- Indien er toestemming is, stel ik enkel een PV op over openbare zedenschennis. Indien er geen toestemming is, neem ik de dader mee voor verhoor. (3)
- Indien er toestemming is, stel ik enkel een PV op over openbare zedenschennis. Indien er geen toestemming is, neem ik beide personen mee voor verhoor. (4)

Q29. Stel dat iemand aangifte komt doen op het politiekantoor en meent slachtoffer te zijn van dit scenario, hoe zou je dan reageren?

- Ik doe niets, omdat ik het verhaal niet geloof. (1)
- Ik maak geen verschil tussen aangiftes die binnen de 72u na het incident plaatsvinden en aangiftes die langer dan 72u na het incident plaatsvinden. Alle aangiftes blijven onder de bevoegdheid van het politiekantoor waar ze worden aangegeven. (2)
- Ik maak een verschil tussen aangiftes die binnen de 72u na het incident plaatsvinden en aangiftes die langer dan 72u na het incident plaatsvinden. Aangiftes binnen 72u na het incident worden doorverwezen naar een Zorgcentrum na Seksueel Geweld. Aangiftes langer dan 72u na het incident blijven onder de bevoegdheid van het politiekantoor waar ze worden aangegeven. (3)

Indien men voor de tweede antwoordmogelijkheid koos, verscheen de volgende vraag.

Q29a. Je duidde aan dat je geen verschil maakt tussen aangiftes binnen de 72u en langer dan 72u na het incident. Hoe zou je dit concreet verder afhandelen?

- Ik verhoor de persoon in kwestie zelf. (1)
- Ik laat de persoon in kwestie verhoren door een agent van hetzelfde geslacht. (2)
- Ik laat de persoon in kwestie verhoren door een agent van hetzelfde geslacht indien daarnaar gevraagd wordt. Indien hier niet expliciet om wordt gevraagd, besteed ik er geen bijzondere aandacht aan. (3)

Indien men voor de derde antwoordmogelijkheid koos, verscheen de volgende vraag.

Q29a. Je duidde aan dat je een verschil maakt tussen aangiftes die binnen de 72u of langer dan 72u na het incident plaatsvinden. Hoe zou je aangiftes die langer dan 72u na het incident plaatsvinden concreet verder afhandelen?

- Ik verhoor de persoon in kwestie zelf. (1)
- Ik laat de persoon in kwestie verhoren door een agent van hetzelfde geslacht. (2)
- Ik laat de persoon in kwestie verhoren door een agent van hetzelfde geslacht indien daarnaar gevraagd wordt. Indien hier niet expliciet om wordt gevraagd, besteed ik er geen bijzondere aandacht aan. (3)

Volgende vragen hebben nog steeds betrekking op het voorgaande scenario.

Q30. Hoe verantwoordelijk is het slachtoffer volgens jou?

- Helemaal niet verantwoordelijk (1)
- Eerder niet verantwoordelijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel verantwoordelijk (4)
- Volledig verantwoordelijk (5)

Q31. Hoe verantwoordelijk is de dader volgens jou?

- Helemaal niet verantwoordelijk (1)
- Eerder niet verantwoordelijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel verantwoordelijk (4)
- Volledig verantwoordelijk (5)

Q32. Hoe suggestief is het slachtoffer volgens jou?

- Helemaal niet suggestief (1)
- Eerder niet suggestief (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel suggestief (4)
- Heel suggestief (5)

Q33. Hoe suggestief is de dader volgens jou?

- Helemaal niet suggestief (1)
- Eerder niet suggestief (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel suggestief (4)
- Heel suggestief (5)

Q34. Hoe gerechtvaardigd is het gedrag van de dader volgens jou?

- Helemaal niet gerechtvaardigd (1)
- Eerder niet gerechtvaardigd (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel gerechtvaardigd (4)
- Volledig gerechtvaardigd (5)

Q35. Hoe hard hield het slachtoffer de dader aan het lijntje volgens jou?

- Helemaal niet hard (1)
- Eerder niet hard (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel hard (4)
- Heel hard (5)

Q36. Hoe duidelijk was het volgens jou dat het slachtoffer geen toestemming gaf?

- Helemaal niet duidelijk (1)
- Eerder niet duidelijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel duidelijk (4)
- Heel duidelijk (5)

Q37. Hoeveel plezier beleefde het slachtoffer in dit scenario volgens jou?

- Helemaal geen plezier (1)
- Eerder geen plezier (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel plezier (4)
- Veel plezier (5)

Q38. Hoe waarschijnlijk is het volgens jou dat in dit scenario sprake is van verkrachting?

- Heel onwaarschijnlijk (1)
- Eerder onwaarschijnlijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder waarschijnlijk (4)
- Heel waarschijnlijk (5)

Volgende vragen peilen nogmaals naar jouw mening omtrent enkele uitspraken over seksueel geweld.

(De stellingen met een (R) naast, zijn omgekeerd gescoorde stellingen. Hoe meer men met deze stellingen akkoord gaat, des te lager de mate van mytheaanvaarding.)

Q39. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Verkrachting gebeurt wanneer een man de controle verliest over zijn libido.	☐	☐	☐	☐	☐
Als een vrouw niet fysiek terugvecht, kan je niet echt zeggen dat het om verkrachting gaat.	☐	☐	☐	☐	☐
Hoewel de meeste vrouwen het niet zouden toegeven, vinden ze het over het algemeen "opwindend" om fysiek gedwongen te worden tot seks.	☐	☐	☐	☐	☐

Q40. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Als een vrouw bereid is te zoenen met een man, dan is het niet erg als hij wat verder gaat en seks met haar heeft.	☐	☐	☐	☐	☐
De mate van verzet die een man biedt, zou een belangrijke factor moeten zijn bij het bepalen of hij verkracht werd.	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnapten of zich tegen de vrouw verzetten.	☐	☐	☐	☐	☐

Q41. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet voorzichtiger waren.	☐	☐	☐	☐	☐
Mannen die naakt rond paraderen in een kledkamer vragen om problemen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zou het moeilijk hebben een man te geloven die mij vertelt dat hij werd verkracht door een vrouw.	☐	☐	☐	☐	☐

Q42. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Geen enkele man met zelfrespect zou toegeven dat hij verkracht werd.	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste verkrachters worden niet gevangen door de politie.	☐	☐	☐	☐	☐
Alle vrouwen zouden toegang moeten hebben tot zelfverdedigingslessen.	☐	☐	☐	☐	☐

Q43. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Mannen uit de middenklasse verkrachten bijna nooit iemand.	☐	☐	☐	☐	☐
Als de verkrachter geen wapen heeft, kan je het niet echt verkrachting noemen.	☐	☐	☐	☐	☐
Elke gezonde man kan op een succesvolle manier een verkrachter weerstaan als hij dat echt wil.	☐	☐	☐	☐	☐

Q44. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
De meeste mannen die verkracht worden door een man zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnapten of zich tegen de man verzetten.	☐	☐	☐	☐	☐
Een man die toelaat dat hij wordt verkracht door een andere man is waarschijnlijk homoseksueel.	☐	☐	☐	☐	☐
Als een vrouw verkracht wordt terwijl ze dronken is, dan is ze op z'n minst ietwat verantwoordelijk als het uit de hand loopt.	☐	☐	☐	☐	☐

Q45. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Wanneer vrouwen verkracht worden, is het vaak omdat de manier waarop ze "nee" zeiden onduidelijk was.	☐	☐	☐	☐	☐
Als een man mij zou vertellen dat hij verkracht werd door een andere man, dan zou ik vermoeden dat hij homoseksueel is.	☐	☐	☐	☐	☐
Een man kan genieten van seks zelfs als hij ertoe gedwongen wordt.	☐	☐	☐	☐	☐

Q46. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Beschuldigingen van verkrachting worden vaak gebruikt als wraakactie tegenover mannen.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkrachting van een man is serieuzer wanneer het slachtoffer heteroseksueel is dan wanneer het slachtoffer homoseksueel is.	☐	☐	☐	☐	☐
Vrouwen die mannen verkrachten zijn seksueel gefrustreerde individuen.	☐	☐	☐	☐	☐

Q47. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Als een man meedoet met kussen en strelen en hij het uit de hand laat lopen, dan is het zijn schuld wanneer zijn partner hem dwingt tot seks.	☐	☐	☐	☐	☐
Het is beter dat een vrouwelijke politieagente het verhoor afneemt wanneer een vrouw verkrachting aangeeft.	☐	☐	☐	☐	☐
Mannen zijn meestal niet van plan om een vrouw te dwingen tot seks, maar soms worden ze te ver seksueel meegesleept.	☐	☐	☐	☐	☐

Q48. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Vrouwen neigen te overdrijven over hoeveel een verkrachting hen heeft aangetast.	☐	☐	☐	☐	☐
Het zijn meestal enkel vrouwen die suggestief gekleed zijn die verkracht worden.	☐	☐	☐	☐	☐
Als een man een erectie krijgt terwijl hij verkracht wordt, dan betekent dat waarschijnlijk dat hij ervan begon te genieten.	☐	☐	☐	☐	☐

Q49. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Veel mannen beweren dat ze verkracht zijn als ze hebben ingestemd met homoseksuele relaties, maar achteraf van gedachte zijn veranderd.	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste mannen die verkracht werden, hebben een geschiedenis van seksuele losbandigheid.	☐	☐	☐	☐	☐
Een vrouw die zich schaars kleedt, zou niet verbaasd moeten zijn als een man haar probeert te dwingen tot seks.	☐	☐	☐	☐	☐

Q50. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Veel vrouwen verlangen er stiekem naar om verkracht te worden.	☐	☐	☐	☐	☐
Het is een verschrikkelijke ervaring voor een man om verkracht te worden door een vrouw (R).	☐	☐	☐	☐	☐
De kans op verkrachting is klein in de vrouw haar eigen gekende omgeving.	☐	☐	☐	☐	☐

Q51. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn erg aangedaan door het incident (R).	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste mannen zouden er niet van genieten om door een vrouw verkracht te worden (R).	☐	☐	☐	☐	☐
Verkrachting van mannen wordt meestal gepleegd door homoseksuelen.	☐	☐	☐	☐	☐

Q52. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord (1)	Eerder niet akkoord (2)	Neutraal (3)	Eerder akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
Veel vrouwen houden een man aan het lijntje en beweren dan dat ze verkracht zijn.	☐	☐	☐	☐	☐
Een vrouw die mannen “plaagt”, verdient alles wat zou kunnen gebeuren.	☐	☐	☐	☐	☐
Een man die verkracht werd, is zijn mannelijkheid verloren.	☐	☐	☐	☐	☐

Eindbericht voor respondenten die de volledige enquête (voormeting, interventiefase, nameting) ingevuld hebben:

Bedankt voor je deelname aan deze enquête.

Eindbericht voor respondenten die reeds op directe of indirecte wijze (via dichte vrienden of familie) in aanraking kwamen met seksueel geweld:

Bedankt voor je interesse. Je behoort helaas niet tot de doelgroep van deze enquête.

Eindbericht voor respondenten die geen informed consent gaven:

Bedankt voor je tijd.

Voor iedere respondent:

We zijn er ons van bewust dat we je gevraagd hebben naar een aantal gevoelige onderwerpen. Indien je vragen hebt over seksueel geweld kan je bij verschillende instanties en steunnetwerken terecht. Voor een overzicht van deze steunnetwerken, klik [hier](#).

4. Informatiebrief

Perceptie en attitudes van politieagenten in opleiding met betrekking tot slachtoffers van seksueel geweld

Beste mijnheer/mevrouw

Alvast dank voor je interesse om deel te nemen aan mijn afstudeeronderzoek voor de Masteropleiding Criminologische Wetenschappen aan de Universiteit Gent. Hierin bestudeer ik de perceptie en attitudes van politieagenten in opleiding met betrekking tot slachtoffers van seksueel geweld.

Deelname aan het onderzoek houdt in dat je een online vragenlijst met vragen rond seksueel geweld invult. Er zijn geen juiste of foute antwoorden. Het gaat om wat jij denkt. Het is dus de bedoeling dat je steeds het antwoord aanduidt dat zo goed mogelijk aansluit bij jouw eigen mening. Deze enquête zal 15 tot 20 minuten van jouw tijd in beslag nemen.

Je werd volledig willekeurig geselecteerd uit alle leerlingen van de politieopleiding. Je werd dus op geen enkele manier geselecteerd op basis van jouw achtergrondgegevens. Je deelname aan deze studie is geheel vrijwillig. Je kan dus op elk moment je deelname aan dit onderzoek stopzetten zonder hiervoor een reden te geven. Bovendien wordt het onderzoek onafhankelijk van de politie uitgevoerd. Dit betekent dat het al dan niet deelnemen aan of het vroegtijdig stopzetten van het onderzoek geen effect heeft op de door jou gevolgde opleiding.

De informatie die je mij in de enquête verstrekt, wordt statistisch verwerkt en geanalyseerd, waarna globale tabellen en grafieken zullen worden opgesteld om algemene conclusies uit op te maken. In geen geval zullen resultaten op individueel niveau worden gerapporteerd. Daardoor bestaat er geen risico dat jouw individuele antwoorden herkenbaar worden weergegeven. Tijdens het onderzoek vraag ik op geen enkel moment naar jouw naam of andere persoonlijke gegevens waaruit ik jouw identiteit zou kunnen achterhalen (zoals jouw adres, geboortedatum, telefoonnummer of e-mailadres).

Dit onderzoek werd goedgekeurd door de Facultaire Ethische Commissie van de Faculteit Recht & Criminologie van de Universiteit Gent en wordt uitgevoerd conform de privacywetgeving en het informatieveiligheidsbeleid van de Universiteit Gent. Er wordt betrouwbaar en verantwoordelijk met jouw gegevens omgegaan en de resultaten worden geheel anoniem verwerkt. Dit betekent onder andere dat de onderzoekers op geen enkele manier je persoonlijke gegevens kunnen achterhalen en dat de informatie die je ons verstrekt, wordt opgeslagen in de beveiligde centrale opslagplaats van de Universiteit Gent. Enkel de onderzoekers van deze studie hebben hierbij toegang tot de gegevens.

Bij vragen over het onderzoek kan je contact opnemen met één van de verantwoordelijken voor het onderzoek.

- Charlotte.Decrock@Ugent.be (Onderzoeker, Masterstudent Criminologische Wetenschappen)

- Christophe.Vandeviver@UGent.be (Promotor, Postdoctoraal Onderzoeker Fundamenteel Onderzoek van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO))

Hartelijk bedankt voor je bereidwilligheid om deel te nemen aan dit onderzoek!

Met vriendelijke groet
Charlotte Decrock

5. Lijst met steunnetwerken seksueel geweld

Wie	Wat	Contactgegevens
Politie	Iedereen kan bij de politie melding maken van seksueel geweld. Slachtoffers van seksueel geweld kunnen naast een melding ook aangifte doen, maar zijn hiertoe niet verplicht. De politie is er ook om hen op te vangen.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Noodnummer: 101</u> ➤ <u>Europees noodnummer: 112</u> ➤ <u>Website: www.lokalepolitie.be</u> Via deze site kan je de contactgegevens van een politiekantoor in je buurt opzoeken.
www.seksueelgeweld.be	Als je geconfronteerd werd met seksueel geweld van welke aard ook, dan zit je met heel wat vragen. Deze website helpt slachtoffers, familie en vrienden bij hun zoektocht naar antwoorden. Ook wil deze website slachtoffers helpen om aangifte te doen bij de politie.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Websites:</u> <ul style="list-style-type: none"> • www.seksueelgeweld.be • www.violencessexuelles.be
Meldpunt 1712	Voor iedereen met vragen en meldingen over geweld, misbruik en kindermishandeling.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Telefoonnummer: 1712</u> <p>Het nummer is bereikbaar op werkdagen van 9u tot 17u. Het gesprek is gratis en verschijnt niet op de telefoonrekening.</p>

Wie	Wat	Contactgegevens
Tele-onthaal	Als je geconfronteerd werd met seksueel geweld, dan moet je soms al je moed bijeenrapen voor een gesprek of vraag je je af of zo'n gesprek wel veilig is. Om het voor jou zo makkelijk mogelijk te maken om te praten, houdt Teleonthaal de drempel zo laag mogelijk.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Telefoonnummer</u>: 106 Het nummer is dag en nacht bereikbaar. Het gesprek is anoniem en verschijnt niet op de telefoonrekening. ➤ <u>Chatdienst</u> via www.tele-onthaal.be Dit online gesprek is anoniem.
Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG)	Een Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG) is een dienst in een paar ziekenhuizen waar elk slachtoffer van seksueel geweld terecht kan, op gelijk welk uur, op gelijk welke dag.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gent <ul style="list-style-type: none"> • <u>Telefoonnummer</u>: 09 332 80 80 • <u>Email</u>: zsg@ugent.be ➤ Brussel <ul style="list-style-type: none"> • <u>Telefoonnummer</u>: 02 535 45 42 • <u>Email</u>: CPVS@stpierre-bru.be ➤ Luik <ul style="list-style-type: none"> • <u>Telefoonnummer</u>: 04 284 35 11 • <u>Email</u>: cpvs@chu.ulg.ac.be
Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) – Dienst Slachtofferhulp	Bij een CAW kan je terecht met vragen en problemen, vertrouwelijk en gratis. Er zijn ook centra voor slachtofferhulp die aan de CAW zijn verbonden en hulp bieden aan slachtoffers van geweld.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Telefoonnummer</u>: 0800 13 500 ➤ <u>Website</u>: www.caw.be Via deze website kan je het adres vinden van het CAW in je buurt.
Justitiehuizen	Voor elk slachtoffer dat informatie over de gerechtelijke procedure wenst.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Websites</u>: <ul style="list-style-type: none"> • http://justitie.belgium.be/nl • http://www.justitiehuizen.be/slachtoffer
Zelfstandige psychologen, seksuologen en relatietherapeuten	Voor slachtoffers die op zoek zijn naar psychische hulp.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Meer info en contactgegevens via de websites</u>: <ul style="list-style-type: none"> • www.bfp-fbp.be voor psychologen • www.seksuologen-vlaanderen.be voor seksuologen • https://bvrgrs.be/ voor gezins- en relatietherapeuten

6. Data Management Plan (DMP)

Administrative data

- **Date of first version:**
14/10/2018
- **Date of last update:**
14/08/2019

Data collection

- **What data will you collect or create?**

Dit masterproefonderzoek is kwantitatief van aard en behelst een **experimenteel empirisch onderzoek** aan de hand van een **online enquête met gesloten vragen** die peilt naar *rape myth acceptance* onder politieagenten in opleiding. Het gaat bijgevolg om de verzameling van **primaire onderzoeksdata**.

- **How will the data be collected or created?**

De data wordt verzameld aan de hand van een **online enquête**, waarin wordt nagegaan of er een effect merkbaar is bij de introductie van een **geschreven vignet** (verkrachtingsscenario) op *rape myth acceptance*. In de enquête wordt bijgevolg eerst een baseline over *rape myth acceptance* bevestigd, nadien wordt een verkrachtingsscenario (vignet) geïntroduceerd en vervolgens keren nogmaals dezelfde *rape myth acceptance*-vragen terug om na te gaan of er een effect van het vignet kan opgemerkt worden. Er wordt dus gewerkt met een OXO-design, waarbij er sprake is van een voormeting, een interventie en een nameting. Deze 3 metingen worden op hetzelfde moment afgenomen.

In het onderzoek worden twee vignetten (interventiefase) gebruikt, één met een mannelijk slachtoffer (experimentele groep) en één met een vrouwelijk slachtoffer (controlegroep). Elke respondent krijgt slechts één vignet te zien. De toewijzing van een vignet aan een respondent gebeurt aan de hand van **randomisatie**. De bedoeling is om na te gaan of de blootstelling aan het vignet met het mannelijke slachtoffer zorgt voor een verandering in *rape myth acceptance*.

De enquête bevat 2 schalen die peilen naar *rape myth acceptance*, namelijk de **IRMA-SF** voor vrouwelijke *rape myths* en de **MRMS** voor mannelijke *rape myths*. Er worden ook enkele achtergrondkenmerken bevestigd die mogelijk een invloed op *rape myth acceptance* hebben.

De online enquête wordt afgenomen in **2 politiescholen**, namelijk PAULO Gent en Campus Vesta Antwerpen. Ondanks het feit dat het onderzoek een online enquête betreft, worden er **3 afnamemomenten** voorzien (9, 10 en 15 april), waarbij de **onderzoeker** telkens **persoonlijk aanwezig** is. Zo is er ook zicht op de omstandigheden waarin de enquête wordt afgenomen en wordt een meer persoonlijke indruk gecreëerd, die mogelijk bijdraagt aan een hogere responsgraad.

Data documentation and Metadata

- **How will you document the data?**

De online enquête wordt opgesteld aan de hand van de applicatie **Qualtrics**. De **enquête** wordt **als bijlage** aan de masterproef **toegevoegd**, zodat andere onderzoekers zicht hebben op de vragen die tijdens het onderzoek gesteld werden. Bovendien wordt ook in de masterproef **beschreven** onder welke **omstandigheden** de data verzameld werden en worden ook de **struikelblokken** bij de dataverzameling besproken. Dit alles komt de repliceerbaarheid van het onderzoek ten goede.

De **analyse** van de data gebeurt via het statistisch analysepakket **SPSS**.

Ethics, Legal Issues and Confidentiality

- **How will you manage ethics? Choose one of the options from the dropdown menu and briefly motivate your choice in the 'Comment' box below.**

*Approval by the Ethical Committee of the Faculty is **required**.*

In samenspraak met de promotor werd beslist dat een positief advies van het Facultair Ethisch Comité noodzakelijk was door de aard van het onderzoek, namelijk experimenteel empirisch onderzoek. Het **Facultair Ethisch Comité** gaf na enkele aanbevelingen een **positief advies**.

Aangezien het onderzoek over seksueel geweld gaat, betreft het een **beladen thema**. Dit kan voor sommige respondenten moeilijk zijn. Men wordt hiervan reeds vooraf op de hoogte gebracht a.d.h.v. een **informatiebrief**. Bij de vraag die peilt naar **informed consent** kan men beslissen niet verder deel te nemen aan het onderzoek. Het gaat niet om een onderzoek naar slachtofferschap of daderschap van seksueel geweld, maar om een onderzoek naar de mate van aanvaarding van *rape myths*. Hierdoor wordt de **herbeleving van mogelijke trauma's** reeds **bepikt**. Bovendien wordt een **lijst met steunnetwerken** meegegeven op het einde van de enquête. Deze lijst is zowel beschikbaar voor mensen die geen *informed consent* geven, als voor mensen die uitgesloten worden van het onderzoek doordat ze niet tot de doelgroep behoren en mensen die het onderzoek volledig doorlopen.

- **How will you manage any confidentiality issues?**

Anonimiteit wordt verzekerd doordat er geen namen, emailadressen of andere persoonsgegevens die kunnen leiden tot de identificatie van de respondenten worden genoemd in het onderzoek.

Wat betreft **vertrouwelijkheid** zal data enkel met de bevoegde personen, in casu de promotor Dr. Christophe Vandeviver, doctoraatsonderzoeker Joke Depraetere en ikzelf, gedeeld worden. Ook zullen de databewaringsrichtlijnen van de UGent ten allen tijden gerespecteerd worden.

De enquête vangt aan met een korte uitleg over het onderzoek en een link naar de volledige **informatiebrief**, waarop een **informed consent**-vraag volgt. De respondenten worden daarbij op de hoogte gebracht van de inhoud en de timing van het onderzoek, de kwesties van vrijwilligheid, anonimiteit en vertrouwelijkheid, de mogelijkheid om op elk moment de deelname stop te zetten of te weigeren zonder repercussies en om een samenvatting van de resultaten te bekomen.

Wat aan de respondenten **niet** wordt **meegedeeld** is of zij zich in de controlegroep dan wel in de experimentele groep van het onderzoek bevinden. Ook het doel en de titel van de masterproef worden niet meegedeeld aan de respondenten, om zo een **sociaalwenselijke tendens en vertekening van de resultaten tegen te gaan**.

- **How will you manage intellectual property rights issues?**

Wat het auteursrecht betreft, gaat het om een masterproef waar **momenteel geen publicatieplannen** voor voorzien zijn. **Indien** hier een **publicatie** uit zou volgen dan zal dat **in co-auteurschap met de promotor en de doctoraatsonderzoeker** gebeuren. Indien de directeurs van de politieopleidingen aandringen op co-auteurschap zullen in samenspraak met de promotor concrete en duidelijke afspraken worden gemaakt over hun rol.

Momenteel gaf enkel de algemene directeur van Campus Vesta te Antwerpen, de heer Koen Milis, aan dat de verzamelde data enkel gebruikt mogen worden in het kader van de masterproef en dat bij het gebruik van de data voor andere doeleinden (zoals een publicatie in de pers) eerst nieuw **overleg met de politie-opleiding** dient plaats te vinden.

Data storage and Backup during Research

- **How will you store and backup data during research?**

De data zullen worden opgeslagen op een **shared disk space op de centrale opslagplaats voorzien door de DICT-specialisten aan de Universiteit Gent**. Deze gedeelde schijf zorgt voor **automatische back-ups** om gegevensverlies te voorkomen.

Door gebruik te maken van de **UGent Qualtrics applicatie** wordt de data onmiddellijk in deze beveiligde omgeving bewaard.

- **How will you ensure that stored data are secure?**

De **beveiliging van de gegevens** op de centrale infrastructuur wordt **gegarandeerd door de DICT-specialisten**. Ze beschermen de centrale opslag tegen ongewenste toegang en ongewenste wijzigingen of verlies dankzij deze **diverse back-up procedures**. **Toegang** tot deze schijf is **gebaseerd op het UGent account**. Eenmaal de schijf is aangemaakt hebben enkel de geregistreerde gebruikers ervan volledige controle en toegang tot de schijf. Dit houdt in dat de geregistreerde gebruikers toegangsrechten kunnen veranderen en verminderen.

Data Selection and Preservation after Research

- Which data should be retained for preservation and/or sharing?

Alle **geanonimiseerde data** met betrekking tot het onderzoek komen in aanmerking voor bewaring en deling.

- What is the long-term preservation plan for the selected datasets?

Conform de relevante wetgeving zal de Universiteit Gent de **gegevens**, die als deel van het onderzoek werden verzameld, **gedurende minstens 5 jaar bewaren** voor mogelijke verificatie van het onderzoek en de wetenschappelijke integriteit. De onderzoeksgegevens zullen enkel worden aangewend ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek, onderwijs- of statistische doeleinden. **Alle data bestemd voor lange termijn bewaring zullen worden opgeslagen op de centrale opslagplaats bij UGent DICT volgens de richtlijnen van de generieke gedragscode.**

Data Sharing

- Are any restrictions on data sharing required?

De verzamelde data kunnen worden gedeeld op aanvraag, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Een '**non-disclosure**' agreement moet worden ondertekend;
- De data zullen **enkel** worden aangewend **ten behoeve van wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden**;
- De data zullen enkel **volledig geanonimiseerd** worden gedeeld.

Mits aan deze voorwaarden is voldaan kan de data worden gedeeld aan de hand van externe data opslagplaatsen.

- How will you share data selected for sharing?

Momenteel zijn er enkel afspraken in verband met het delen van de data met de betrokken politiescholen. Hiertoe krijgen zij **inzicht in het onderzoeksrapport** en kunnen ze een **samenvatting van de onderzoeksresultaten** vragen.

Responsibilities and Resources

- Who will be responsible for data management?

Enkel de bevoegde personen dragen verantwoordelijkheid op dit vlak. In eerste plaats is de **onderzoeker**, namelijk ikzelf, verantwoordelijk. Er wordt hierbij echter steeds teruggekoppeld naar de **promotor** Dr. Christophe Vandeviver en de **doctoraatsonderzoeker** Joke Depraetere.

- **Will you need additional resources to implement your DMP?**

Data worden **geanonimiseerd** en **versleuteld** bewaard op de **centrale opslagplaats van DICT UGent**. Door gebruik te maken van de **UGent Qualtrics applicatie** wordt de data onmiddellijk in deze beveiligde omgeving bewaard.